

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคม คนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล พ.ศ. 2566-2570

POLICY AND STRATEGIES FOR PROMOTING THE DIGITAL
SOCIETY WITH DISABILITIES AND ELDERS 2023 - 2027

คำนำ

สถานการณ์ด้านความไม่เท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำถูกจัดเป็นวาระสำคัญระดับสากล ได้ถูกบรรจุในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs) เพื่อมุ่งพัฒนาโลกแห่งความเสมอภาค ขจัดปัญหาการเข้าถึงบริการและสวัสดิการ โดยเฉพาะในกลุ่มเป้าหมายที่มีความเปราะบางและมีความต้องการพิเศษ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ และคนพิการ ให้ทุกคนสามารถได้รับโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ โดยไม่เลือกปฏิบัติ ขจัดอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม ปลอดภัย มีการจัดการที่ดีทั้งในเชิงนโยบายและการกำกับดูแลที่ครอบคลุมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเงิน และสร้างความร่วมมืออันดีระหว่างหน่วยงาน สถาบัน และชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายและการกำกับดูแล ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างความเสมอภาคผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ตามทิศทางของสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลในปัจจุบัน ผ่านการกำหนดกรอบนโยบายที่สร้างคุณค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชาชนไทยที่มุ่งเน้นให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ทั้งด้านสุขภาพ การประกอบอาชีพและด้านสังคม อีกทั้ง เป็นกรอบการดำเนินงานสำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความสอดคล้องในทิศทางการพัฒนาเดียวกันตามเป้าหมายของประเทศและมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)

บทสรุปผู้บริหาร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเป้าหมายสูงสุดด้านการพัฒนาที่จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ และคนพิการ ที่มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจ เพิ่มผลิตภาพของประเทศได้ แต่ต้องได้รับการพัฒนา การคุ้มครองทางสังคม และมีสวัสดิการที่เพียงพอ เท่าเทียมและเข้าถึงได้ ดังนั้น จากยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายประเทศไทย 4.0 โดยเฉพาะยุทธศาสตร์สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ภายใต้ต้นนโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งเน้นที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือและเครื่องทุ่นแรงในการพัฒนาประชาชนทุกกลุ่มให้สามารถใช้ประโยชน์ และเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ทั่วถึง และราคาเหมาะสมอีกทั้ง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่ ปัญญาประดิษฐ์และระบบอัจฉริยะเทคโนโลยีทางการเงิน เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสังคมออนไลน์ ความมั่นคงปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนเทคโนโลยีที่เป็นกระแสสำคัญ ได้แก่ โลกเสมือนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ได้จัดทำขึ้น โดยกระบวนการรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาจากต่างประเทศ ทั้ง 4 ภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 13 ประเทศ เพื่อศึกษานโยบาย แนวทาง มาตรการ โครงการของแต่ละประเทศ และการเก็บข้อมูลในประเทศไทยทั้งนโยบาย พร้อมวิเคราะห์ความต้องการจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งในระดับผู้บริหารในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา จำนวน 33 หน่วยงาน การลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลความต้องการโดยตรงจากกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ใน 5 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา และจัดประชุมระดมสมองผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งสิ้น 500 คน พร้อมนำข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ประเมินผลในเชิงสถิติ สำหรับนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำบริหารดิจิทัลภาครัฐ และจัดทำร่างนโยบาย และแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ซึ่งจะต้องจัดทำนโยบายให้มีความสอดคล้องตามหลักเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และได้นำนโยบายเผยแพร่ต่อคนพิการและผู้สูงอายุจำนวน 24 ครั้ง 580 คน โดยสามารถสรุปประเด็นและความต้องการเชิงนโยบาย 5 ด้าน เพื่อมุ่งสู่สังคมดิจิทัลที่เท่าเทียมของคนพิการและผู้สูงอายุ ดังนี้

1. ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment) ด้วยกลไกเชิงนโยบาย การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียม และการให้ความช่วยเหลือตามความต้องการเฉพาะด้าน

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness) มุ่งเน้นพัฒนาแพลตฟอร์มแบบรวมศูนย์ในการดำเนินการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับพัฒนาความรู้และทักษะทางการเงินที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษส่งเสริมการรู้เท่าทันและความฉลาดทางดิจิทัลที่จะเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัลของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ที่จะสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ

3. ส่งเสริมการสร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social) เพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเข้าใจ เอื้ออาทร สามารถพึ่งพาตนเองได้ ค่านิยมที่ไม่เลือกปฏิบัติระหว่างกัน สร้างหลักประกันและความเท่าเทียมทางสังคม

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility) มุ่งการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดมาตรฐานและครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย การเดินทาง และสาธารณสุขปฐมภูมิ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare) ได้แก่ การบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสวัสดิการสังคม บริการสุขภาพที่จำเป็น และมีคุณภาพ โดยพัฒนาแพลตฟอร์มการดูแลสุขภาพระยะยาวของคนพิการและผู้สูงอายุ

จากนโยบายข้างต้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลากหลายประเด็น ได้แก่ การขจัดความยากจน สุขภาพที่ดี สร้างสวัสดิภาพ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี มีการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เพื่อลดความไม่เสมอภาคระหว่างบุคคลและเมือง โดยอาศัยกลไกความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านความมั่นคงของชีวิต สาธารณสุข การศึกษา และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการสร้างหุ้นส่วนที่ยั่งยืนในการดำเนินการ

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 สถานการณ์ของคนพิการและผู้สูงอายุโลก และประเทศไทย	1
1.1 สถานการณ์และบริบทผู้สูงอายุในประเทศไทย	1
1.2 สถานการณ์และบริบทคนพิการในประเทศไทย	4
1.3 บทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุ	11
1.4 โอกาสและความท้าทายของเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	13
บทที่ 2 สถานการณ์และบริบทในเชิงนโยบายคนพิการและผู้สูงอายุ	17
บทที่ 3 แนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล	30
บทที่ 4 นโยบายและมาตรการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล	36
4.1 แนวทางที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment)	51
4.2 แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness)	60
4.3 แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการสร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social)	81
4.4 แนวทางที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)	90
4.5 แนวทางที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare)	101
บทที่ 5 แนวทางการขับเคลื่อน มาตรการ โครงการ และการติดตามประเมินผล	113
5.1 แนวทางและมาตรการการขับเคลื่อนโครงการ	113
5.2 การติดตามและประเมินผล	125
5.3 คณะกรรมการติดตามและประเมินผล	126
5.4 แนวทางการดำเนินงาน	126
5.5 เครื่องมือสำหรับการขับเคลื่อน การติดตามและประเมินผล	127
ตัวอักษรย่อหน่วยงาน	129

สารบัญญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 สรุปประเด็นความต้องการของผู้สูงอายุ.....	2
รูปภาพที่ 2 ข้อมูลคนพิการทั่วโลก	4
รูปภาพที่ 3 ข้อมูลจำนวนคนพิการทั่วโลก	4
รูปภาพที่ 4 สถานการณ์ข้อมูลจำนวนคนพิการในประเทศไทย	5
รูปภาพที่ 5 ประเภทของความพิการตามนิยามของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.....	7
รูปภาพที่ 6 แสดงปัญหาซ้ำซ้อนของคนพิการ.....	9
รูปภาพที่ 7 สรุปประเด็นความต้องการของคนพิการ	11
รูปภาพที่ 8 ตัวอย่างเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต.....	13
รูปภาพที่ 9 เป้าหมายของเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	16
รูปภาพที่ 10 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	17
รูปภาพที่ 11 หลักการบริการสำหรับคนทุกกลุ่ม.....	24
รูปภาพที่ 12 ความสัมพันธ์ของความสอดคล้องเชิงนโยบาย (เป้าหมายที่ 10).....	25
รูปภาพที่ 13 กรอบแนวคิดผู้มีส่วนได้เสีย	26
รูปภาพที่ 14 กรอบแนวคิดแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานฯ.....	54
รูปภาพที่ 15 ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลแยกตามประเภทความต้องการของคนแต่ละกลุ่ม	55
รูปภาพที่ 16 แนวคิดเทคโนโลยีความปลอดภัยด้านการเงิน	75
รูปภาพที่ 17 แนวคิดแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต	79
รูปภาพที่ 18 แนวคิดการสร้างค่านิยมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล	83
รูปภาพที่ 19 แนวคิดสนับสนุนด้านสวัสดิการดิจิทัล	91
รูปภาพที่ 20 แนวคิดด้านระบบแผนที่นำทาง	96
รูปภาพที่ 21 แนวคิดชุมชนอัจฉริยะเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ	99
รูปภาพที่ 22 แนวคิดด้านข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์.....	102
รูปภาพที่ 23 แนวคิดการพัฒนาระบบเชื่อมโยงประวัติการใช้ยา	106
รูปภาพที่ 24 แนวคิดแพลตฟอร์มด้านสังคม สุขภาพและการแพทย์.....	108
รูปภาพที่ 25 แนวคิดการประยุกต์และต่อยอดธนาคารเวลาเพื่อการดูแลคนพิการและผู้สูงอายุ	111
รูปภาพที่ 25 รูปแบบการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ	114
รูปภาพที่ 26 กรอบแนวคิดการติดตามประเมินผล.....	125

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลประเภทคนพิการ	6
ตารางที่ 2 ตารางแสดงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมีบริบทเกี่ยวข้อง	18
ตารางที่ 3 ความสอดคล้องระหว่างแนวทาง E-Road กับเป้าหมาย SDGs ที่เกี่ยวข้อง	32
ตารางที่ 4 เกณฑ์คะแนน	115
ตารางที่ 5 แนวทางการส่งเสริมและขับเคลื่อนนโยบาย	115
ตารางที่ 6 ตารางแสดงการให้ค่าน้ำหนักของโครงการภายใต้แนวทางของการส่งเสริมสังคมคนพิการและ ผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล	116
ตารางที่ 7 กรอบงบประมาณตัวอย่างโครงการภายใต้นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและ ผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ระยะ 5 ปี	121

บทที่ 1

สถานการณ์ของคนพิการและผู้สูงอายุโลก และประเทศไทย

1.1 สถานการณ์และบริบทผู้สูงอายุในประเทศไทย

ใน พ.ศ. 2564 สถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากรไทยที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ หมายถึง สัดส่วนจำนวนผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 20 อีกทั้งจากการคาดการณ์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 26.9 ของประชากรทั้งประเทศทำให้ประเทศไทยมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super Aged Society) ภายในปี พ.ศ. 2574 ดังนั้น “สังคมสูงอายุ” จึงถูกจัดเป็นวาระแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2561 ที่ต้องมีการพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อสร้างสังคมคุณภาพรองรับผู้สูงอายุในทุกมิติ มีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมกันและสอดรับกันระหว่างแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุ คือ ภาวะพึ่งพิง ด้านรายได้จากครอบครัวและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยมีสาเหตุสำคัญจากการขาดหลักประกันรายได้หลังจากเกษียณ ขาดการวางแผนการออมล่วงหน้า ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีฐานะปานกลางถึงต่ำ นอกจากนี้ปัจจัยเสริมในด้านรูปแบบสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่สู่ครอบครัวขนาดเล็ก (หรือครอบครัวเดี่ยว) อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการถูกทอดทิ้งตามมาทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องรับภาระหน้าที่ในการให้หลักประกันการคุ้มครองและการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุ แต่ด้วยข้อจำกัดของภาครัฐ โดยเฉพาะด้านข้อมูลและด้านงบประมาณทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดมาตรการและเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ผ่านวาระแห่งชาติ โดยกำหนดประเด็นหลัก ได้แก่ การสร้างความตระหนักในการเตรียมพร้อม ส่งเสริมการออมสำหรับวัยเกษียณ ด้านทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุ การสร้างคุณค่าผู้สูงอายุผ่านการจ้างงาน การรณรงค์ให้ลูกหลานกลับมาดูแลครอบครัว การส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุในชุมชน และการฝึกอบรมบุคลากรระดับวิชาชีพด้านผู้สูงอายุ เพื่อให้ประเทศไทยมีระบบการดูแล ช่วยเหลือ คุ้มครอง และพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ให้มีมาตรฐานระดับสากลและมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการบูรณาการ การใช้นวัตกรรมมาขับเคลื่อนตามนโยบายประเทศไทย 4.0

ประเด็นที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ควรต้องนำมาพิจารณาในการแปลงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่การปฏิบัติในระดับประเทศ เช่น ความมั่นคงทางรายได้ บริการสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือภัยพิบัติ เป็นต้น และควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ รวมทั้งทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการสูงวัยซึ่งจะมีผลต่อการวิเคราะห์ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการสร้างทัศนคติว่า ผู้สูงอายุ คือ พลังไม่ใช่ภาระ อันจะนำมาสู่ความตระหนักในคุณค่าของตนเองเกิดพลังใจเชิงบวกที่จะดำรงชีวิต สร้างประโยชน์และถ่ายทอดประสบการณ์ ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมีความสุข

สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้รูปแบบการดำรงชีวิตมีการพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้นจนกลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวัน และเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านบริการดิจิทัล อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีเปรียบเสมือนเป็นอุปสรรคสำหรับผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่ ทั้งด้านความยากง่ายในการใช้งานและการเข้าถึงที่มีปัจจัยจากความเสื่อมของร่างกายและรายได้ที่ลดลง ขาดโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี ที่จะเป็นช่องทางให้กลุ่มมีจักษุพิการที่หลงกลวงและฉ้อโกงผ่านเทคโนโลยีที่ผู้สูงอายุไม่รู้เท่าทัน ไม่เพียงแค่นั้นในส่วนของการบริการสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ดูแลเป็นอีกกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการสนับสนุน

สรุปประเด็นสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ จากการเข้าพบและสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านนโยบาย สถาบัน สมาคม และกลุ่มผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาค ดังนี้

- 1) ด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุมีมักโรคประจำตัว ซึ่งเป็นกลุ่มโรคเรื้อรัง มีภาวะความเสื่อมหรือบกพร่องของร่างกาย เกิดปัญหาภาวะโรค เพิ่มค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและภาวะพึ่งพิง
- 2) ด้านเศรษฐกิจ ขาดรายได้ หรือมีรายได้ลดลง ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในยุคปัจจุบันตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ขาดโอกาสด้านอาชีพและการเข้าถึงตลาดแรงงาน
- 3) ด้านสังคม ความแตกต่างระหว่างช่วงวัย มีผลต่อความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว โครงสร้างครอบครัวแบบเดี่ยวและลักษณะสังคมเมือง ที่ไม่ตอบสนองความต้องการ
- 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่รองรับและไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านการเดินทาง ทำให้เพิ่มปัญหาภาวะและภาวะพึ่งพิง ไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นอิสระ
- 5) ด้านเทคโนโลยี ขาดโอกาสและการเข้าถึงบริการ อุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาตนเองตลอดจนเนื้อหาและรูปแบบบริการไม่ตรงกับความต้องการ
- 6) ด้านบริหารจัดการ ข้อมูลผู้สูงอายุและข้อมูลความต้องการ ซึ่งต้องมีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนทั้งรัฐและเอกชน สำหรับการวางแผนเพิ่มศักยภาพการเงินการคลังของประเทศ เพื่อให้มีการเตรียมพร้อมและรองรับการดูแลแบบประยะยาว

รูปภาพที่ 1 สรุปประเด็นความต้องการของผู้สูงอายุ

อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ

- ที่ปรึกษา
  - ผู้ฝึกสอน/ติวเตอร์
  - ประชาสัมพันธ์
  - ผู้ช่วยเหลือ
- ให้คำแนะนำลูกค้า

- ผู้เก็บค่าบริการ
- พนักงานจัดเรียงสินค้า
- แม่บ้าน
- พี่เลี้ยงสัตว์

- บล็อกเกอร์
(Content Creator)
- นักสร้าง
แรงบันดาลใจ

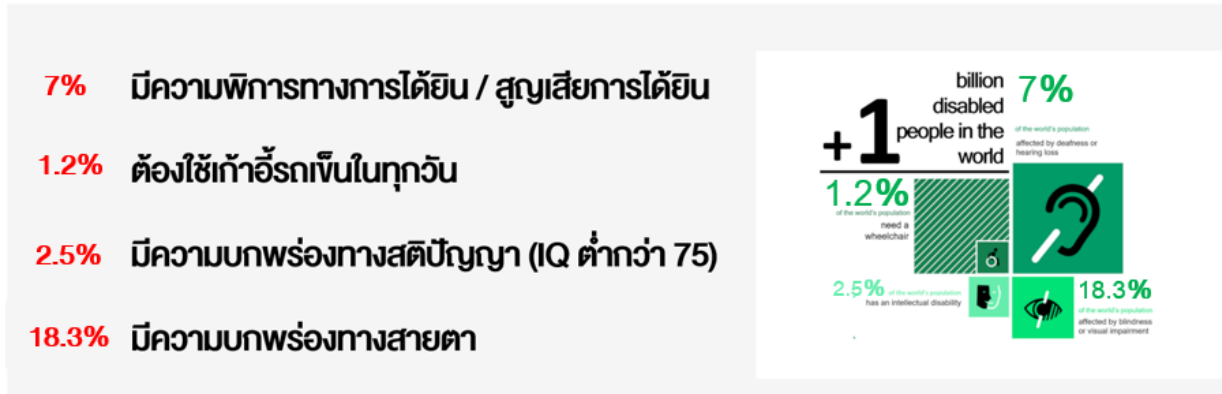
หากมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
โซเซียลมีเดีย ยังมีโอกาสสร้างรายได้ให้มากขึ้น

1.2 สถานการณ์และบริบทคนพิการในประเทศไทย

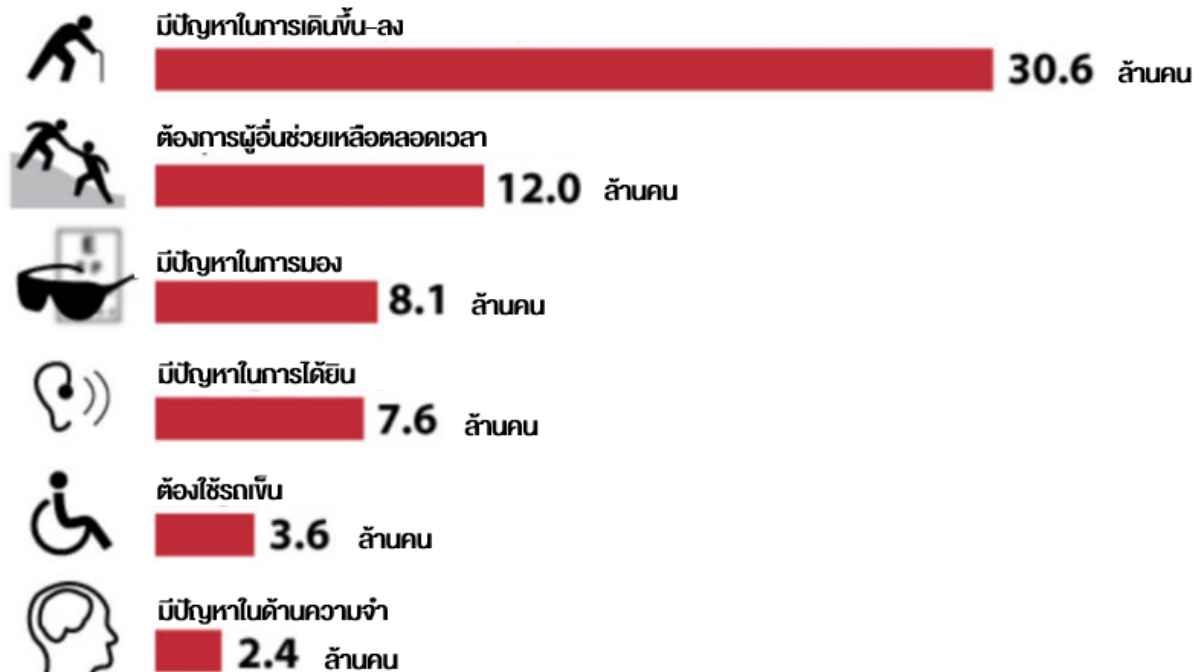
ข้อมูลจาก Disabled People in the World in 2022 กล่าวถึง สถานการณ์คนพิการทั่วโลก ตามรูปภาพที่ 2 มีจำนวนมากกว่า 1,000 ล้านคน โดยมีคนพิการทางสายตามากที่สุด ร้อยละ 17 ตามด้วย คนพิการทางการได้ยิน ร้อยละ 6 และรูปภาพที่ 3 แสดงถึงการเปรียบเทียบอนุมาณจำนวนของคนพิการของโลก

คนพิการทั่วโลก มีจำนวนรวมกัน มากกว่า **1,300 ล้านคน**

ประมาณ 16% ของประชากรโลก

รูปภาพที่ 2 ข้อมูลคนพิการทั่วโลก¹²

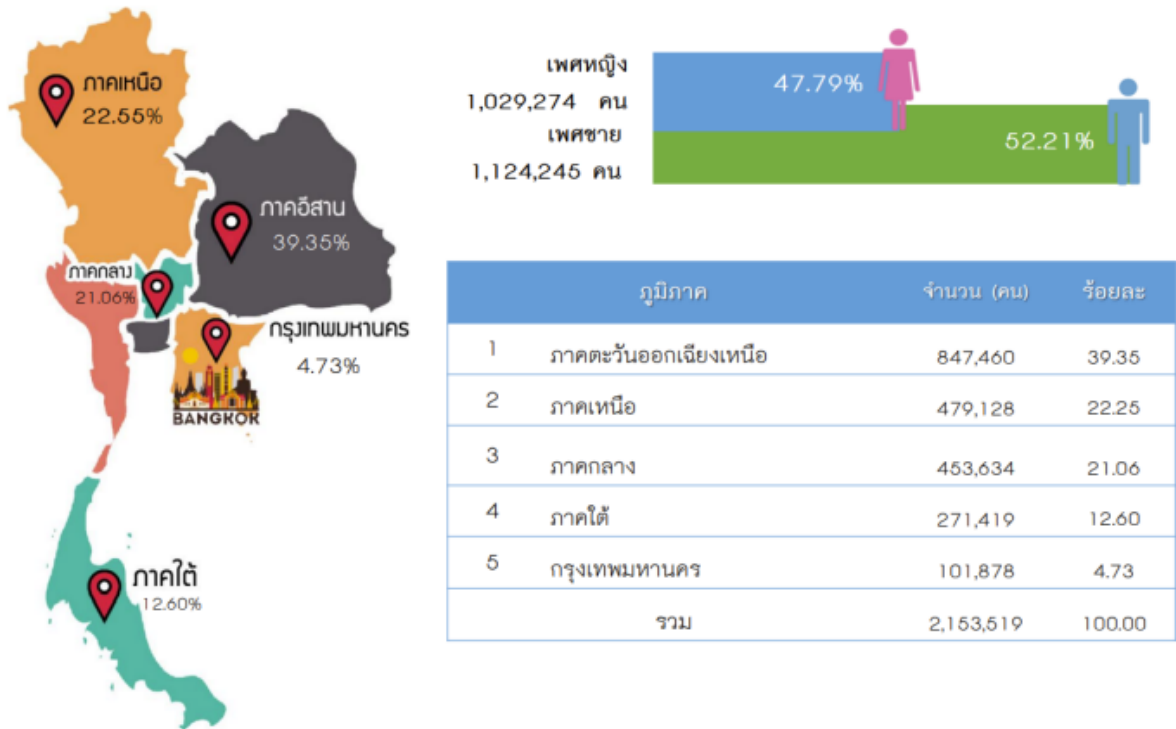

รูปภาพที่ 3 ข้อมูลจำนวนคนพิการทั่วโลก

¹ Disabled People in the World Report in 2022

² <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

จากรูปภาพที่ 4 แสดงข้อมูลของคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,153,519 คน (ร้อยละ 3.26 ของประชากรทั้งประเทศ) ในประเทศไทย คนพิการเพศชาย จำนวน 1,124,245 คน (ร้อยละ 52.21) คนพิการเพศหญิง จำนวน 1,029,274 คน (ร้อยละ 47.79) ซึ่งมีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคนพิการที่ขึ้นทะเบียนมากที่สุดถึง ร้อยละ 39.35

รูปภาพที่ 4 สถานการณ์ข้อมูลจำนวนคนพิการในประเทศไทย³

จากรูปภาพที่ 4 แสดงข้อมูลคนพิการในประเทศไทยที่มีมากที่สุด คือ ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายไม่ได้สอดคล้องกับข้อมูลโลก เกือบร้อยละ 50 ของคนพิการทั้งประเทศ

³ รายงานสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลประเภทคนพิการ⁴

ลำดับ	ประเภทความพิการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	1,094,786	50.81
2	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	401,318	18.64
3	ทางการเห็น	184,711	8.58
4	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	167,201	7.76
5	ทางสติปัญญา	146,108	6.78
6	พิการมากกว่า 1 ประเภท	124,133	5.76
7	ออทิสติก	19,358	0.90
8	การเรียนรู้	14,772	0.69
9	ข้อมูลรอการยืนยัน	1,817	0.08
รวม		2,153,519	100.00

ประเทศไทยได้เข้าร่วมอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ที่มีเป้าหมายเพื่อการขจัดอุปสรรคจากภายนอกที่เป็นสาเหตุสำคัญของความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของคนพิการ การแก้ไขความเสียเปรียบทางสังคมของคนพิการ ที่เป็นสาเหตุของการเลือกปฏิบัติและขัดขวางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งทำให้เกิดกระแสการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อสร้างสังคมสำหรับคนทุกกลุ่มที่จะไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง (Inclusive Society) ตามนโยบายประเทศไทย 4.0

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ฉบับปรับปรุง ได้กำหนดคำนิยาม ดังนี้

“คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการดำรงชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง กลุ่มคนที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรังที่ทำให้ไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือช่วยเหลือตนเองได้ตามปกติ

⁴ รายงานสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้แบ่งประเภทและหลักเกณฑ์ของความพิการ ออกเป็น 7 ประเภท⁵ และได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมค่านิยามในประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 ดังนี้

คนพิการ แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังต่อไปนี้

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
แบ่งเป็น 2 ประเภท

คนตาบอด : บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก
คนเห็นเลือนราง : บุคคลที่สูญเสียการเห็น

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
หรือสื่อความหมาย แบ่งเป็น 2 ประเภท

คนหูหนวก : สูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป
คนหูตึง : สูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาถึง 26 เดซิเบล

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
หรือการเคลื่อนไหว แบ่งเป็น 2 ประเภท

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว
บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ

บุคคลที่มีความบกพร่อง
ทางพฤติกรรม อารมณ์ หรือจิตใจ

บุคคลที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา

บุคคลที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้

บุคคลออทิสติก

รูปภาพที่ 5 ประเภทของความพิการตามนิยามของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(1) ความพิการทางการเห็น

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้ไม้เท้าและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

2) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษร ตัวพิมพ์ขยายใหญ่ ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

(2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

⁵ ประกาศราชกิจจานุเบกษาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการปี พ.ศ. 2552

1) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูด ผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาถึง 26 เดซิเบล

(3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุ และโรคติดต่อ

2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัว ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

(4) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของความรู้ อารมณ์หรือความคิด

(5) ความพิการทางสติปัญญา

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีข้อจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับข้อจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงานการใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

(6) ความพิการทางการเรียนรู้

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

(7) ความพิการทางออทิสติก

การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมองและความผิดปกติที่แสดงก่อนอายุสองปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอเกอร์ (Asperger)

รูปภาพที่ 6 แสดงปัญหาซ้ำซ้อนของคนพิการ

จากข้อมูลสถิติพบว่า ประเภทความพิการที่มีสัดส่วนมากเป็นลำดับที่ 1 คือ พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ร้อยละ 50.81 ของจำนวนคนพิการทั้งหมด (ข้อมูล ณ ธันวาคม พ.ศ. 2565) มีจำนวนคนพิการที่สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนถึงร้อยละ 56.61 ของคนพิการทั้งหมด อีกทั้งคนพิการซ้ำซ้อนมีจำนวนมากถึง 124,133 คน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากคำนิยามข้างต้น พบว่า ประชาชนทุกคนอาจจะมีประสบการณ์ความพิการเกิดขึ้นซึ่งอาจอยู่เพียงชั่วคราวหรือถาวร หรือได้ประโยชน์จากออกแบบที่รองรับความพิการ (Universal Design) ดังนั้น แนวคิดสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมจึงเน้นความเท่าเทียมรองรับความแตกต่างที่หลากหลาย ครอบคลุมข้อจำกัดในด้านกายภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่รองรับและแก้ไขปัญหาข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ทั้งการเคลื่อนไหว การเห็น การได้ยิน และความพร้อมทางสติปัญญาที่ครอบคลุม

การเรียนรู้ และพฤติกรรม ตลอดจนสามารถสร้างแรงจูงใจให้คนพิการสามารถกลับคืนสู่สังคม ทั้งในด้านการประกอบอาชีพตามศักยภาพของตนเอง และมีส่วนร่วมทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามปัญหาการเลือกปฏิบัติหรือทัศนคติต่อคนพิการ เป็นปัญหาในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง โดยมีความเกี่ยวข้องกับมุมมองในการบริหารจัดการสิทธิสวัสดิการ เช่น การจัดสถานที่เฉพาะให้กับคนพิการ ทำให้มุมมองของคนพิการเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการสงเคราะห์พิเศษ ไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เทียบเท่ากับบุคคลทั่วไป ดังนั้น แนวคิดใหม่ควรต้องปรับปรุงสังคมแบบองค์รวม ดังนี้ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การปรับปรุงกฎหมาย ปรับปรุงการประสานงาน และกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนทัศนคติของประชาชนให้รองรับการดำเนินชีวิตร่วมกันของคนทุกกลุ่ม

เมื่อพิจารณาในมิติด้านการศึกษาพบว่า มีเพียงร้อยละ 2.52 และ 1.79 ที่ได้รับการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามลำดับ ซึ่งผลให้มีสัดส่วนคนพิการที่ประกอบอาชีพร้อยละ 50.45 ของคนพิการในวัยทำงาน โดยอยู่ในภาคเกษตรกรรมเป็นหลักถึงร้อยละ 53.69 อีกทั้งยังมีช่องว่างของข้อมูลที่ไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริงถึงร้อยละ 26.27 (กลุ่มไม่ประสงค์ให้ข้อมูลและไม่ระบุข้อมูลอาชีพ)

การส่งเสริมแนวคิดคนพิการมีศักยภาพ สามารถประกอบอาชีพและหาเลี้ยงชีพได้อย่างอิสระ เพื่อแก้ปัญหาภาวะภาครัฐในการจ่ายเบี้ยสวัสดิการต่าง ๆ เน้นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อม อีกทั้งเป็นการสร้างคุณค่าให้แก่คนพิการมีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยต้องมีการจัดเตรียมระบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้คนพิการเข้าถึง สามารถค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม และสร้างแรงบันดาลใจ โดยประกอบด้วยแหล่งเนื้อหาและองค์ความรู้ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น เพื่อนหรือที่ปรึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างแรงจูงใจระหว่างกัน การสร้างเครือข่ายอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้การดำเนินงานเพื่อสร้างทัศนคติด้านการประยุกต์ การปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งในด้านเทคโนโลยีหรือความต้องการของตลาด เป็นอีกประเด็นที่ต้องพิจารณาควบคู่กับการฝึกอาชีพ

ปัญหาด้านสุขภาพ จัดเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ แต่มีความสำคัญเป็นพิเศษ สำหรับกลุ่มคนพิการ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับด้านสิทธิและสวัสดิการคนพิการ การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งนอกจากการมุ่งเน้นการเข้าถึง ต้องมีความต่อเนื่อง อุดรรอยต่อ และเร่งพัฒนาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้เพียงพอ

ประเด็นสำคัญด้านความซ้ำซ้อนของคนพิการ กล่าวคือ คนพิการมักประสบปัญหาความยากจน อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การขาดโอกาสด้านการประกอบอาชีพ ขาดโอกาสด้านการศึกษา ทำให้เข้าไม่ถึงตลาดแรงงาน ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาที่สาเหตุอย่างยั่งยืน ควรเริ่มต้นจากโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั้งการศึกษาในระบบปกติและรูปแบบการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Learning) ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่ 1 และ 4 ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปประเด็นสำคัญสำหรับคนพิการ จากการเข้าพบและสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งด้านนโยบาย สถาบัน สมาคม และกลุ่มคนพิการในแต่ละภูมิภาค ดังนี้

1) ด้านนโยบาย กระบวนการตรวจสอบและการเข้าถึงที่สะดวก เน้นการสนับสนุนมากกว่าช่วยเหลือด้วยเบี้ยยังชีพ มีความทั่วถึงและเท่าเทียม

2) ด้านสุขภาพ บริการที่เข้าถึงได้และหลักประกันสุขภาพที่ทั่วถึง นวัตกรรมสุขภาพที่เพิ่มศักยภาพทางด้านร่างกายให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ การให้ข่าวสารที่เหมาะสมและเพียงพอการดูแลสุขภาพของตนเองและการรู้เท่าทันสุขภาพ

3) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ การเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อสร้างรายได้ เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

4) ด้านสังคม การสร้างทัศนคติเชิงบวก ให้การช่วยเหลือครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ดูแล

5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงผังเมือง ถนน การเดินทางและการขนส่งสาธารณะ รองรับผู้ใช้งานทุกกลุ่ม การจัดทำมาตรฐานข้อบังคับใช้ต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ใช้ประโยชน์ได้และสร้างความปลอดภัย

6) ด้านเทคโนโลยี สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมเพื่อคนพิการ การนำเทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตในด้านต่าง ๆ การประกอบอาชีพ การทำกิจกรรมทางสังคม การมีส่วนร่วมและข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม

7) ด้านบริหารจัดการ การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาสังคม การส่งต่อข้อมูลการดูแล สิทธิและสวัสดิการ การจัดทำฐานข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสและปลอดภัย

รูปภาพที่ 7 สรุปประเด็นความต้องการของคนพิการ

1.3 บทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุ

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการภาครัฐในยุคปัจจุบัน ทั้งในด้านนโยบาย องค์กรและเป็นเครื่องมือส่งมอบคุณค่าสาธารณะแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผ่านบริการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการปกป้องและคุ้มครองทางสังคม อันเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญของภาครัฐที่จำเป็นต้องให้บริการ จัดสรรและจัดทำให้เหมาะสมกับประชาชนในทุกกลุ่ม ดังนั้น การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทุกรูปแบบควรต้องมีมาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ของคนทุกกลุ่ม (Universal design and accessibility standards) จากแนวคิดการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐาน โดยสหประชาชาติ ได้ปรากฏอยู่ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 1 ให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบาง ได้กำหนดไว้ว่า

เป็นสิทธิเบื้องต้นที่ประชาชนในประเทศหนึ่งพึงมี ส่งเสริมความมั่นคงทางรายได้ ป้องกันไม่ให้เกิดกลายเป็นคนยากจนเมื่อเจอสถานการณ์เปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคม โดยรัฐควรให้หลักประกันแก่ประชาชน ดังนี้

- 1) ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการโดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน
- 2) ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษา และสามารถเข้าถึงโภชนาการที่เหมาะสมตามวัย มีการดูแลที่เหมาะสม มีการได้รับสิ่งที่มีใช้เงินหรือเงินช่วยเหลือซึ่งไม่ควรต่ำกว่าเส้นความยากจนที่ประเทศกำหนด
- 3) ทุกคนที่อยู่ในวัยทำงานแต่ไม่สามารถหาเงินเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างเพียงพอ มีความมั่นคงทางรายได้ขั้นต่ำจากการได้รับเงินช่วยเหลือ หรือได้รับสิ่งที่มีใช้ตัวเงิน หรือมีระบบการประกันการว่างงาน
- 4) คนพิการและผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางรายได้โดยการได้รับเงินช่วยเหลือหรือสิ่งที่มีใช้ตัวเงินสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

ดังนั้น การให้ความคุ้มครองทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่ได้มุ่งเน้นให้การช่วยเหลือด้วยเบี้ยยังชีพเท่านั้น การสร้างโอกาส การส่งเสริมศักยภาพมนุษย์ทั้งด้านสุขภาพ สุขภาวะ และทักษะอาชีพ ตลอดจน การพัฒนาปัจจัยแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อม นวัตกรรม และเทคโนโลยี เป็นมิติสำคัญในการสร้างความยั่งยืนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุ

ปัญหาสำคัญของการพัฒนาปัจจัยดังกล่าว คือ ประเทศไทยขาดข้อมูลที่สนับสนุนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย ข้อมูลอันเป็นความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ อีกทั้งความไม่เชื่อมโยงของข้อมูลยังเป็นจุดอ่อนที่จะทำให้เกิดความไม่โปร่งใส ช่องทางทุจริต เช่น การสวมสิทธิ การหลอกลวงเพื่อการแอบอ้างสิทธิ กลายเป็นปัญหาซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ

ถึงแม้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะไม่ได้กำหนดเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเป้าหมายโดยตรง แต่หลากหลายสถาบันรวมทั้งสหประชาชาติ ได้แนะนำว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมจะเป็นเครื่องมือทุนแรงที่สำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถใช้ตั้งแต่ระดับการวางแผน โดยเฉพาะปัญหาที่ซับซ้อน การคาดการณ์ปัญหาในอนาคต เพื่อสร้างสรรค์ทางเลือกที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ ยกตัวอย่างเช่น การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการเสริมพลังสร้างเครือข่าย การพัฒนาบริการดิจิทัลเพื่อเป็นช่องทางการเข้าถึงหลักประกันทางสังคม ช่องทางการร้องเรียนหรือติดต่อภาครัฐ เป็นต้น ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีระบบอัจฉริยะที่มีการนำมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ (Assistive Technology) กลุ่มเทคโนโลยีผู้ช่วยอัจฉริยะที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองกับมนุษย์ได้ที่มีการนำมาใช้งานในอุปกรณ์พกพา เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือน ระบบนำทางหรือแม้กระทั่งยานพาหนะ เป็นต้น ทำให้เพิ่มศักยภาพ ลดอุปสรรคและขยายกลุ่มผู้ใช้งาน และในอนาคตได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองผ่านสมองหรือความคิด (Brain Machine Interface) การสร้างโลกเสมือนที่จะสร้างตัวตนบนโลกดิจิทัลได้ตามความต้องการ ซึ่งจะมีผลดีต่อคนพิการและการสร้างสังคมอย่างเท่าเทียม

จากการเข้าพบและสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้จัดลำดับและให้ความสำคัญกับด้านคุณภาพชีวิต ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

- 1) ด้านการเดินทางที่ต้องอำนวยความสะดวกและปลอดภัย
- 2) เทคโนโลยีทางการแพทย์ที่สนับสนุนการติดตามและดูแลจากบุคลากร เช่น การแจ้งเตือนการกินยาหรือวันนัดหมาย เป็นต้น
- 3) กลุ่มเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันที่จะลดภาวะพึ่งพิงได้

ตารางรถสาธารณะ

การนำทาง

การแพทย์ทางไกล

บ้านอัจฉริยะ

การแปลภาษา

ผู้ช่วยเหลือ

แจ้งเตือนอุบัติเหตุ

จัดการสัญญาณจราจร

แจ้งเตือนการกินยา

ส่งงานด้วยเสียง

แจ้งเตือนข้อมูล

พลังงานสะอาด

เทคโนโลยีเพื่อการเดินทาง

เทคโนโลยีการแพทย์

เทคโนโลยีเพื่อการอยู่อาศัยและชีวิตประจำวัน

รูปภาพที่ 8 ตัวอย่างเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะผู้รับผิดชอบ การส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเสนอนโยบายและมาตรการ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุให้มีความสอดคล้องตามวาระแห่งชาติ แผนการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ โดยครอบคลุมมิติ สำคัญตามภารกิจ ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการสื่อสาร เพื่อสามารถรองรับงานด้านข้อมูล ด้านสาธารณสุข การเรียนรู้ บริการและสวัสดิการ การพัฒนาศักยภาพและกำลังคนผู้สูงอายุให้เหมาะสม กับยุคดิจิทัล

1.4 โอกาสและความท้าทายของเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ความท้าทายที่สำคัญในการบริหารจัดการเชิงนโยบาย คือ การตัดสินใจระหว่างทางเลือก ที่ให้ประโยชน์กับความเสี่งที่อาจจะเกิดขึ้น การพิจารณาในด้านความคุ้มค่าการลงทุน ความมั่นคงปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนั้น การตัดสินใจจำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าตามเป้าหมายอันต้องสอดคล้องตามนโยบายของประเทศ (และเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน) สามารถแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความท้าทายสำคัญ คือ การแก้ปัญหาแบบเชิงระบบ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างกันของหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ลดความขัดแย้งหรือกระบวนการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะ ด้านความมั่นคงของมนุษย์ การสาธารณสุข การศึกษา แรงงาน อุตสาหกรรม นวัตกรรม เป็นต้น รวมทั้ง

การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีศักยภาพมาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการในการสร้างแรงจูงใจ เพื่อเพิ่มโอกาสของความร่วมมือ ตลอดจนสร้างสถานการณ์แบบได้ประโยชน์ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและกลุ่มเป้าหมาย

1.4.1 ความท้าทายด้านข้อมูล

ความท้าทายด้านข้อมูล เนื่องจากข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายทั้งคนพิการและผู้สูงอายุไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการนำมาสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย ขาดความถูกต้อง พร้อมใช้งาน และไม่สามารถเชื่อมโยงกันระหว่างกระทรวง หรือแม้แต่ระหว่างพื้นที่ และประชาชนมีความไม่ประสงค์ให้ข้อมูลที่อาจเกิดจากความไม่เชื่อมั่นในการบริหารข้อมูลภาครัฐ หรือไม่ตระหนักถึงประโยชน์ในการให้ข้อมูล ซึ่งในปัจจุบันด้วยพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูล ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดีในการเริ่มต้นวางกรอบการบริหารจัดการข้อมูลด้านสิทธิและสวัสดิการพื้นฐานของประชาชน ที่ครอบคลุมการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรณาการระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นคงปลอดภัย

ข้อมูลขนาดใหญ่ เป็นความคาดหวังและความต้องการของทุกภาคส่วน เพื่อนำมาวิเคราะห์ในเชิงนโยบาย ที่แตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละบุคคล การปฏิบัติงานและการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับเทคโนโลยีอื่น เช่น เทคโนโลยีระบบฐานข้อมูล ระบบคลาวด์ เทคโนโลยีด้านภูมิศาสตร์ในการระบุตำแหน่ง อินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่งในการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลาง การสื่อสารแบบไร้สายเพื่อเชื่อมต่อและเข้าถึงข้อมูล/บริการ และการนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ด้วยวิทยาการข้อมูล

1.4.2 ความท้าทายด้านแพลตฟอร์ม

การพัฒนาแพลตฟอร์มกลางสำหรับคนทุกกลุ่ม เป็นความท้าทายที่สำคัญยิ่ง ที่จะเป็นช่องทางหลักในการเข้าถึงบริการ ข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นสำหรับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุนั้น มีความต้องการที่หลากหลาย และต้องการรูปแบบการนำเสนอที่เป็นไปตามมาตรฐานและหลักการออกแบบสำหรับคนทุกกลุ่ม มีเนื้อหาตรงความต้องการ มีคุณสมบัติรองรับผู้ใช้งานที่มีปัญหาบกพร่องในด้านต่าง ๆ เช่น การมองเห็น การได้ยิน และการสัมผัส เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีนักสร้างสรรค์เนื้อหา (Content Creator) ที่เป็นกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุอยู่มากมายบนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถสร้างโอกาสความร่วมมือ เพื่อพัฒนาหรือรวบรวมเนื้อหามาประยุกต์และต่อยอดให้เป็นมาตรฐาน และเข้าถึงได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งการพัฒนาศักยภาพและทักษะดิจิทัลของกลุ่มนักสร้างสรรค์เนื้อหาให้สามารถผลิตเนื้อหาได้ทันสมัยและตรงความต้องการ

1.4.3 ความท้าทายด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

เศรษฐกิจดิจิทัลและเทคโนโลยีทางการเงิน บังคับให้ประชาชนต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสู่การพึ่งพาดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ประกอบการเกิดการปรับตัวและหลอมรวมบริการทางกายภาพ

สู่รูปแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น แต่สำหรับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุนั้นประสบปัญหาการปรับตัวไม่ทัน และเกิดความไม่เชื่อมั่นต่อการทำธุรกรรมในรูปแบบดิจิทัล ทำให้เกิดอุปสรรคและความยากลำบากในการดำรงชีวิต

เศรษฐกิจแบบแบ่งปัน เป็นอีกหนึ่งกระแสที่สำคัญและกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เช่น การเดินทาง การท่องเที่ยวและที่อยู่อาศัย โดยจะมีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้งานด้วยแอปพลิเคชัน อีกทั้งรองรับการประกอบอาชีพแบบอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของคนพิการและผู้สูงอายุได้ เช่น อาสาสมัครจิตอาสา ธนาคารเวลา การแบ่งปันยานพาหนะเพื่อเดินทางในเส้นทางเดียวกัน การแบ่งปัน อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

1.4.4 ความท้าทายด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และระบบอัจฉริยะ เป็นโอกาสและความหวังของคนพิการที่จะสามารถอำนวยความสะดวก พลิกฟื้นความบกพร่องให้สามารถดำรงชีวิตได้เหมือนคนทั่วไปในสังคม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ต้องดำเนินการควบคู่กับการมีข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อการประมวลผลและติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะพัฒนานวัตกรรมที่มีความฉลาด ตอบสนองฉับไว รองรับความต้องการทั้งในเชิงปริมาณ และความทั่วถึง

1.4.5 ความท้าทายด้านความเหลื่อมล้ำ

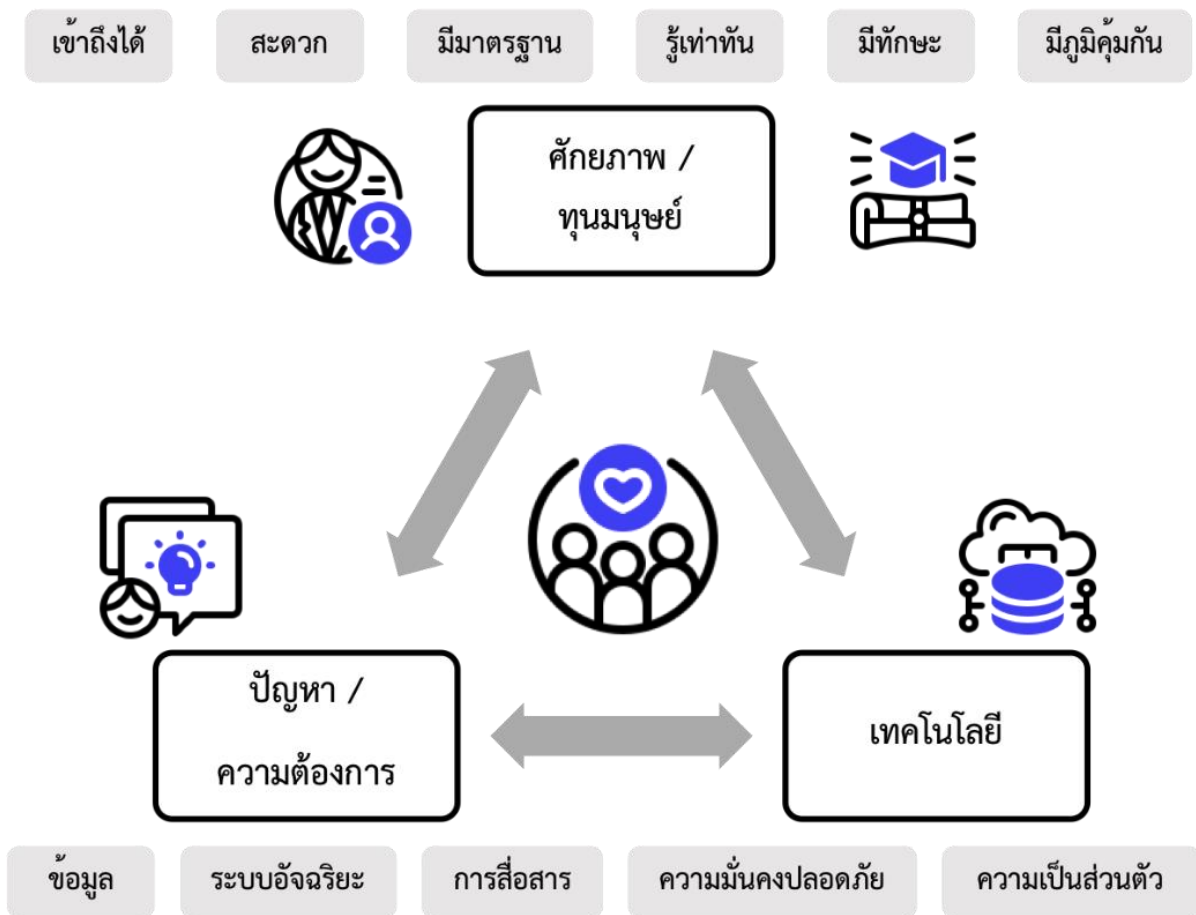
ความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นในหลายมิติ ซึ่งจำเป็นต้องมีรูปแบบนโยบายและมาตรการรองรับในแต่ละด้าน เช่น การศึกษา แรงงาน โครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยสาเหตุต่างกัน ทั้งจากขาดอุปกรณ์ มีอุปกรณ์แต่ไม่รองรับการใช้งาน โครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารไม่ครอบคลุม จากผลสำรวจขององค์การยูนิเซฟ พบว่า อุปกรณ์ที่รองรับการใช้งานจากคนทุกกลุ่มมีเพียงร้อยละ 5-15 เท่านั้นของผลิตภัณฑ์ในตลาด ซึ่งต้องมีการดำเนินงานผ่านกลไกที่ต่างกันทั้งเชิงรับและเชิงรุก ควบคุม และส่งเสริม วิจัยและพัฒนา ที่ครอบคลุมการจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กำหนดมาตรฐาน การวางแผน โครงสร้างการจดทะเบียนภาษี การบริหารจัดการกองทุนที่เกี่ยวข้อง ให้มีความทันสมัยและให้ประโยชน์ได้จริง ตามสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใต้หลักความโปร่งใส มีส่วนร่วมและมีธรรมาภิบาล

1.4.6 ความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

เทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเกิดเป็นความท้าทายต่อการปรับตัวให้เท่าทันต่อสถานการณ์ การพิจารณาและประยุกต์เลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางเลือกที่เหมาะสม มีความคุ้มค่า อีกทั้งความก้าวหน้าทางนวัตกรรมดิจิทัลทำให้เกิดโอกาสการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การลงทุนด้านดิจิทัลต้องมีการวิเคราะห์อย่างรอบด้านทั้งประโยชน์เชิงสังคม เศรษฐกิจ สามารถสร้างประโยชน์มากกว่าผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งด้านข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างมากมายบนโลกอินเทอร์เน็ต อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงด้านข่าวปลอม ที่สร้างความเชื่อค่านิยมที่ผิดและเกิดการหลอกลวงที่จะเกิดผลเสียทางด้านร่างกาย จิตใจและเศรษฐกิจ การรู้เท่าทัน ทั้งด้านดิจิทัล สุขภาพและการเงินเป็นโอกาสสำคัญที่จะสร้างภูมิคุ้มกันอันดีให้แก่ประชาชน ที่ต้องบูรณาการและดำเนินงานในทุกกิจกรรม

1.4.7 ความท้าทายด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อมีการพึ่งพาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น ทำให้ข้อมูล พฤติกรรม และธุรกรรมของประชาชนจะถูกเก็บและประมวลผลผ่านระบบต่าง ๆ เกิดจุดเสี่ยงที่ทำให้ผู้ไม่ประสงค์ดี หรือกลุ่มแฮกเกอร์ ต้องการข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ การโจมตีระบบเพื่อสร้างความปั่นป่วน อันจะทำให้ระบบมีประสิทธิภาพลดลงจนอาจหยุดชะงัก ซึ่งเกิดผลเสียทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และระดับบุคคล โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลหากมีการรั่วไหล ดังนั้น ภาครัฐต้องมีมาตรการ การป้องกัน คุ้มครอง และการเยียวยา เพื่อให้เทคโนโลยีมีความมั่นคงปลอดภัย สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง

รูปภาพที่ 9 เป้าหมายของเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

โดยสรุปเทคโนโลยีดิจิทัลได้รับการยอมรับและสนับสนุนเพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งต้องมีนโยบายเพื่อการบริหารจัดการเริ่มต้นจากความต้องการ การวางกรอบมาตรฐานกระบวนการที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาคักยภาพทุนมนุษย์ (ทั้งผู้ใช้งานและผู้ดูแล) การสร้างความเชื่อมั่นความน่าเชื่อถือของระบบ เพิ่มประสิทธิภาพด้วยปัญญาประดิษฐ์ที่มีจริยธรรมและธรรมาภิบาลดิจิทัล ภายใต้การบริหารจัดการข้อมูลที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

บทที่ 2

สถานการณ์และบริบทในเชิงนโยบายคนพิการและผู้สูงอายุ

จากหลักการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เป็นวาระที่สำคัญด้านการพัฒนาของโลก โดยการพัฒนาจะยั่งยืนได้ตามเป้าหมายทั้ง 17 ประเด็นและครอบคลุมคนทุกกลุ่มจะสามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ต้องการกลไกดำเนินการสำหรับคนบางกลุ่ม กล่าวคือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้เสียอย่างชัดเจน ตามที่กลุ่มประเทศสมาชิกได้ให้พันธะร่วมกันว่า “เราจะก้าวไปด้วยกัน – Leave no one behind”

รูปภาพที่ 10 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ปัญหาด้านความไม่เท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำ ยังคงเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกที่ถูกบรรจุในเป้าหมายที่ 10 ของการพัฒนาที่ยั่งยืน จากข้อมูลของสหประชาชาติ พบว่า มากกว่า 70% ของประชากรโลกที่ประสบกับปัญหาความไม่เท่าเทียม อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายในด้านอื่น ได้แก่ ขจัดปัญหาความยากจน (เป้าหมายที่ 1) ขจัดความหิวโหย (เป้าหมายที่ 2) การมีสุขภาพและสุขภาวะที่ดี (เป้าหมายที่ 3) การพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ เสมอภาค และครอบคลุมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เป้าหมายที่ 4) อย่างไรก็ตาม หากไม่สามารถแก้ปัญหาลักษณะนี้ได้จะทำให้เกิดปัญหาสืบเนื่องทั้งในด้านอาชญากรรม เกิดความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิตต่อตนเองและผู้อื่น เพิ่มการรุกรานและทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดังนั้น แนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำ จำเป็นต้องกำจัดความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ความพิการ ขนชั้นทางสังคม การศึกษา วัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ในด้านสังคม SDGs ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ สิทธิประโยชน์ที่เป็นธรรม การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ความมั่นคงในอาชีพ การมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิต

การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ต้องการนโยบายที่กำจัดการเลือกปฏิบัติ การสนับสนุนและสร้างโอกาสให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและรับโอกาสได้อย่างเท่าเทียมและมีความยุติธรรม พร้อมกับการสร้างค่านิยมทางสังคมให้ประชาชนปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เลือกปฏิบัติ ดังนั้น ในการดำเนินงานเชิงนโยบายและกฎหมาย ควรต้องให้ความสนใจและจัดลำดับความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่ประสบปัญหาความไม่เท่าเทียม การตกหล่นจากนโยบายอื่น หรือกลุ่มเปราะบาง โดยกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ จัดเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ ซึ่งมีปัญหาด้านต้นทุนของชีวิตและความบกพร่องทางร่างกาย ทำให้เกิดความต้องการพิเศษที่มากกว่า นโยบาย/สิทธิประโยชน์โดยทั่วไปจึงไม่เพียงพอที่จะสร้างหลักประกันในชีวิต อีกทั้งอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ทำให้ขาดโอกาสการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่เหมาะสมตามที่ภาครัฐจัดให้ โดยจุดเน้นสำหรับการแก้ไขปัญหาภายในประเทศ สำหรับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ สรุปประเด็นสำคัญ ได้แก่⁶

ตารางที่ 2 ตารางแสดงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมีบริบทเกี่ยวข้อง

เป้าหมาย	รายละเอียด
	<p>เป้าหมายที่ 1: ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ (End poverty in all its forms everywhere) เป็นเป้าหมายที่ว่าด้วยการลดความยากจนทั้งทางเศรษฐกิจ และความยากจนในมิติอื่น ๆ ด้วย ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งชาย หญิง เด็ก คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบาง โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบาง

⁶ <https://sdgs.nesdc.go.th>

เป้าหมาย	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะคนยากจนและกลุ่มผู้เปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐาน
 <p>3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING</p>	<p>เป้าหมายที่ 3: สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย (Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages) ครอบคลุมประเด็นด้านสุขภาพและสวัสดิภาพที่สำคัญ โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าถึงบริการสาธารณสุขและป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน ● ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อ ผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรคและสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ● สร้างและรักษากำลังคนด้านสุขภาพ ● เสริมขีดความสามารถในการแจ้งเตือนล่วงหน้า การลดความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพ
 <p>4 QUALITY EDUCATION</p>	<p>เป้าหมายที่ 4: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และการเข้าถึงการศึกษาของคนพิการชนพื้นเมือง และกลุ่มเปราะบาง ● เพิ่มจำนวนผู้ที่มีทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงานและการเป็นผู้ประกอบการ และเน้นให้ทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ● ยกกระดับอุปกรณ์ที่จำเป็นในการศึกษาในกลุ่มอ่อนไหว เช่น คนพิการ ● ขยายโอกาสด้านทุนการศึกษาและการฝึกอบรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ● เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ

เป้าหมาย	รายละเอียด
 <p>5 GENDER EQUALITY</p>	<p>เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน (Achieve gender equality and empower all woman and girls) ซึ่งมีเป้าประสงค์ที่มุ่งให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศและกำหนดให้ยุติการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้หญิง การใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การล่วงละเมิดทางเพศ ส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเพศหญิง รวมทั้งสิทธิในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ยุติการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงในทุกที่ • ตระหนักและให้คุณค่าต่อการดูแลและการทำงานบ้านแบบไม่ได้รับค่าจ้าง โดยจัดให้มีบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐานและนโยบายการคุ้มครองทางสังคม และสนับสนุนความรับผิดชอบร่วมกันภายในครัวเรือนและครอบครัวตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ • สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงสุขภาวะทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และสิทธิด้านการเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า ตามที่ตกลงในแผนปฏิบัติการของการประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและการพัฒนาและแผนปฏิบัติการปักกิ่งและเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมทบทวนเหล่านั้น
 <p>8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH</p>	<p>เป้าหมายที่ 8: ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน (Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all) โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้ โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มผลผลิตภาพผ่านการเพิ่มความหลากหลาย การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม • การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมและมีผลตอบแทนที่ยุติธรรมสำหรับทุกคน • ปกป้องสิทธิแรงงานและส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับผู้ทำงานทุกกลุ่ม

เป้าหมาย	รายละเอียด
 <p>9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE</p>	<p>เป้าหมายที่ 9: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม (Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation) ซึ่งมีเป้าประสงค์ที่มุ่งให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้โดยประชาชนทุกคน โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความทนทาน ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ โดยมุ่งไปที่การเข้าถึงได้ในราคาที่ สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับประชาชนทุกคน
 <p>10 REDUCED INEQUALITIES</p>	<p>เป้าหมายที่ 10: ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ (Reduce inequality within and among countries) โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> การลดความไม่เท่าเทียม/ความเหลื่อมล้ำทาง “รายได้” การเพิ่มพลังอำนาจและเสริมพลัง (Empowerment) ให้หลักประกันให้ทุกคนมี “โอกาสที่เท่าเทียม” ในการเข้าถึงสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การขจัดนโยบาย กฎหมาย และการปฏิบัติ ที่เป็น การเลือกปฏิบัติ (Discrimination) เพื่อสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะมีโอกาสที่เท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาค โดยการขจัดกฎหมายนโยบาย และการเลือกปฏิบัติ และส่งเสริมการออกกฎหมาย นโยบาย และการกระทำที่เหมาะสม การส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่ครอบคลุมทุกคน โดยเลือกใช้นโยบาย โดยเฉพาะนโยบายการคลัง ค่าจ้างและการคุ้มครองทางสังคม และให้บรรลุความเสมอภาคยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
 <p>11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES</p>	<p>เป้าหมายที่ 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน (Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable) โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> การเข้าถึงคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน ปลอดภัย จ่ายได้ และคำนึงคนเปราะบางกลุ่มต่าง ๆ ด้วย

เป้าหมาย	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> ● ลดความเสียหายจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับน้ำ โดยมุ่งปกป้องคนจนและคนเปราะบาง ● จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุม และเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย
	<p>เป้าหมายที่ 16: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบและครอบคลุมในทุกกระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels) โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้ โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การลดความรุนแรงทุกรูปแบบ ● จัดให้มีเอกลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน
	<p>เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development) โดยมีเป้าหมายย่อยที่สำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เสริมความแข็งแกร่งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่านทาง การสนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถภายในประเทศในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ของรัฐ ● ให้ธนาคารเทคโนโลยีและกลไกการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ทำงานได้อย่างเต็มที่ภายในปี 2560 และเพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนที่สำคัญ ● ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ● สนับสนุนการส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาครัฐ-ภาคเอกชน และประชาสังคม

จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 สร้างความตระหนักด้านความมั่นคงของสุขภาพ ที่จะนำไปสู่ความเติบโตและมั่นคงในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ดังที่องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความสำคัญในประเด็นการสร้างสุขภาพที่ดีสำหรับคนทุกกลุ่ม (Advance health for all) โดยจะต้องไม่เพิกเฉยกับกลุ่มคนและกลุ่มโรคใด ๆ ซึ่งกลไกที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างระบบประกันสุขภาพแบบถ้วนหน้าในระดับปฐมภูมิ

เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐาน ขจัดอุปสรรคจากความยากจน เน้นส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคผ่านการสร้างภูมิคุ้มกัน แทนที่การรักษาโรค เช่น กลุ่มมารดาที่ตั้งครรภ์เพื่อป้องกันโรค การเจ็บป่วยจนนำไปสู่ความพิการของทารกหรือการบกพร่องในด้านต่าง ๆ จากรายงานในปี พ.ศ. 2564⁷ พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความไม่เท่าเทียมในด้านสุขภาพ ได้แก่ รายได้ เพศ เชื้อชาติ การอยู่อาศัย ในพื้นที่ห่างไกล ระดับการศึกษา และความพิการ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมและการสร้างความ มั่นคงให้ประชาชนในด้านสุขภาพ จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือในทุกระดับของการบริการ ไม่เพียงแต่ ด้านสาธารณสุขเท่านั้น ต้องการกลไกความร่วมมือจากด้านสังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ 17

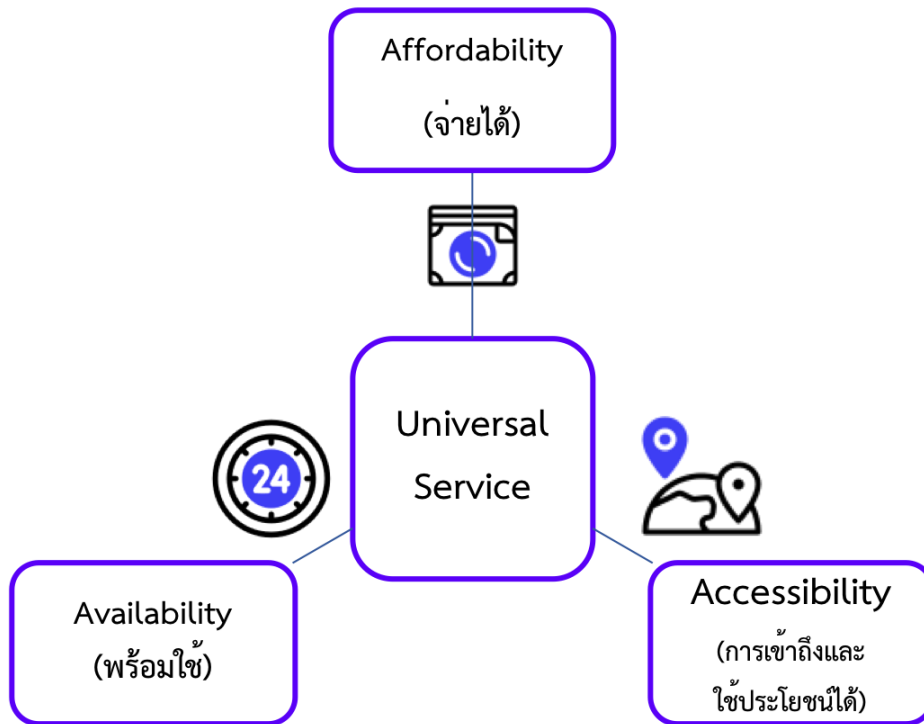
ในด้านเทคโนโลยี สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ หรือ International Telecommunication Union (ITU) ซึ่งเป็นองค์กรกำหนดระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานระหว่างประเทศในการสื่อสาร โทรคมนาคม ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้กำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ด้าน “Inclusiveness” ที่จะเชื่อมประสานและลดความแตกต่างทางดิจิทัล เพื่อให้เกิดเครือข่ายและระบบ การสื่อสารสำหรับคนทุกกลุ่ม ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพของระบบการสื่อสารให้ประชาชนทุกกลุ่ม และทุกพื้นที่ ได้แก่ เด็ก สตรี ผู้ยากไร้ กลุ่มคนเปราะบาง ผู้สูงอายุ และคนพิการ ได้มีโอกาสใช้บริการสื่อสาร อย่างเท่าเทียม โดยกำหนดกรอบแนวทางมาตรฐานการดำเนินงานในด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการรายงานปัญหาการเข้าไม่ถึงเทคโนโลยีดิจิทัล มักพบในกลุ่มคนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคม เช่น รายได้ต่ำ มีความยากจน หรือความพิการ เป็นต้น ดังนั้น หลักการสำคัญในการพัฒนาบริการสำหรับ คนทุกกลุ่ม ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1) พร้อมใช้ (Availability) ผู้ใช้งานทุกกลุ่มสามารถใช้บริการในทุกสถานที่ เช่น บ้าน สำนักงาน และสามารถให้บริการตลอดเวลาที่ผู้ใช้งานจำเป็นต้องใช้งาน โดยขจัดปัญหาความไม่เท่าเทียมจาก ความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์

2) จ่ายได้ (Affordability) ราคาของการเข้ารับบริการต้องไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงของผู้ใช้งาน ทุกกลุ่ม

3) การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility) ผู้ใช้งานทุกกลุ่มได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ในด้านราคา การบริการและคุณภาพ ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ เพศ หรือศาสนา เป็นต้น

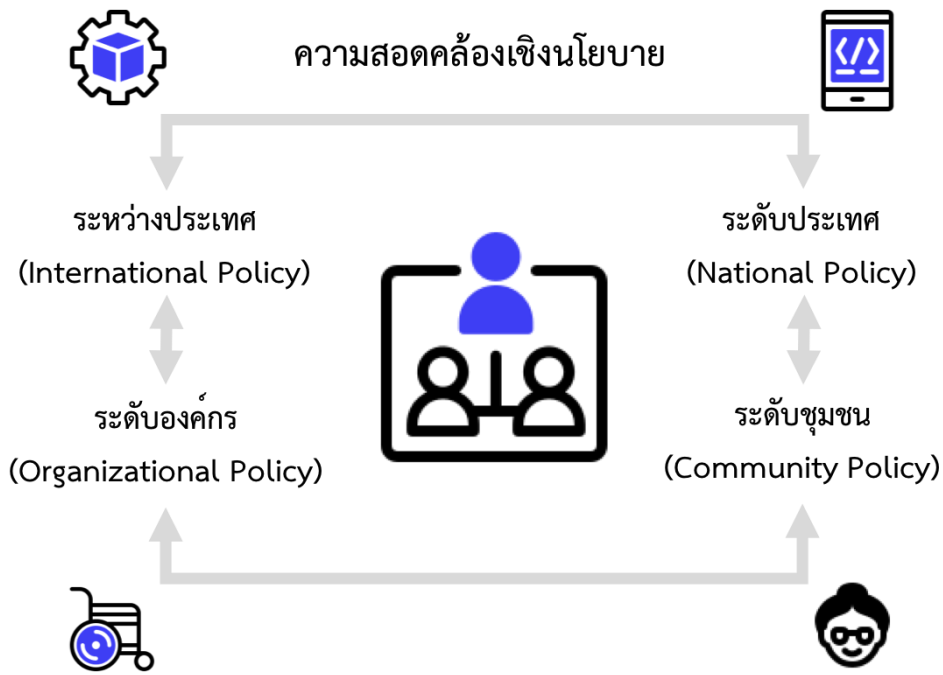
⁷ <https://www.who.int/news-room/spotlight/10-global-health-issues-to-track-in-2021>

รูปภาพที่ 11 หลักการบริการสำหรับคนทุกกลุ่ม⁸

นอกจากนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญในการขับเคลื่อนบริการสำหรับคนทุกกลุ่ม ได้แก่ นโยบายด้านสวัสดิการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ การสนับสนุนอุปกรณ์ การกำหนดและควบคุมราคา ระบบการเดินทาง/การขนส่ง การบริหารจัดการด้านพลังงาน การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้านความรู้เท่าทันดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นต้น อาจใช้ระบบกองทุน ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเงินและงบประมาณเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน ดังนั้น ในการบริหารจัดการโดยภาพรวมต้องมีการนโยบายและกรอบกฎหมายในการพัฒนาและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม และมีความโปร่งใส จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสอดคล้องเชิงนโยบาย อันเป็นแนวทางการดำเนินงานของเป้าหมายที่ 10 ที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกัน ในหลากหลายหน่วยงาน โดยนำประเด็นปัญหามาวิเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนานโยบายของแต่ละภาคส่วนในทิศทางที่ส่งเสริมกัน อันจะเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายโดยแท้จริง และไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย/ข้อตกลงทั้งภายในและระหว่างประเทศ

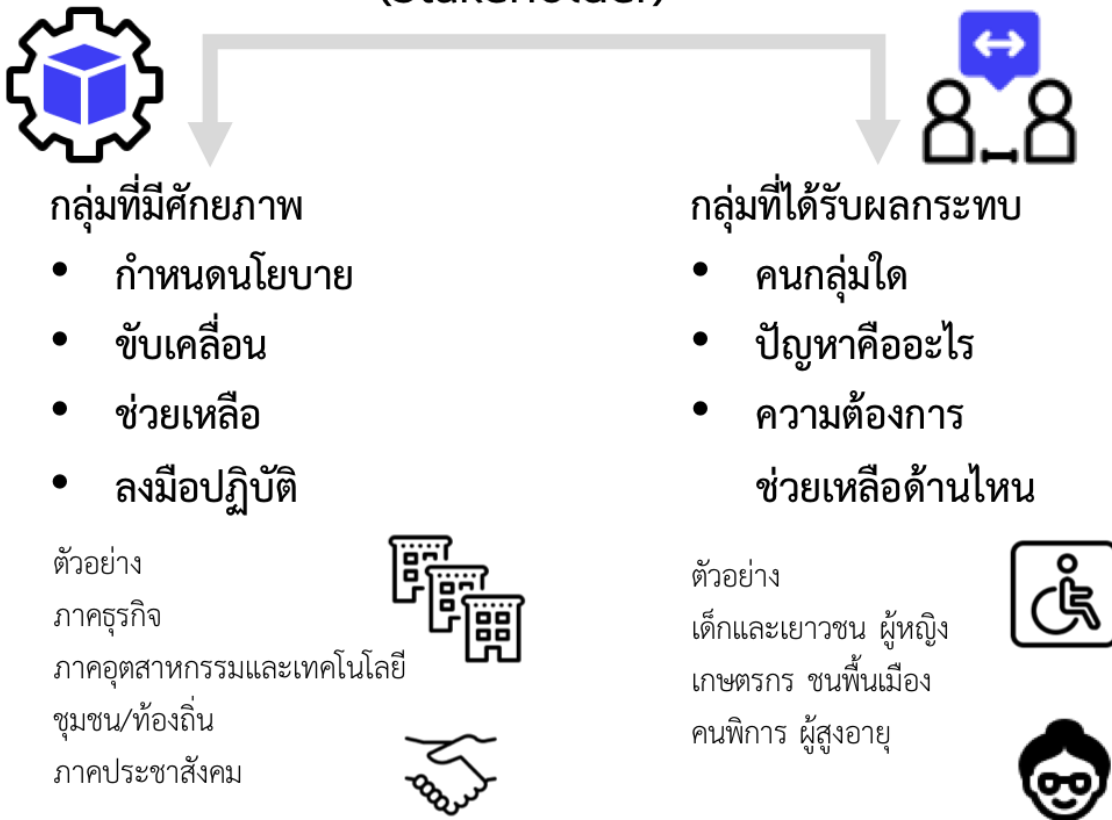
⁸ https://www.itu.int/en/ITU-D/Digital-Inclusion/Documents/USF_final-en.pdf

รูปภาพที่ 12 ความสัมพันธ์ของความสอดคล้องเชิงนโยบาย (เป้าหมายที่ 10)

จะเห็นได้ว่าในระดับสากลทั้งจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือองค์การระดับโลกต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงการบริการ สวัสดิการ สิทธิประโยชน์และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่เร่งให้วิถีชีวิตต้องพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยพบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก คือ กลุ่มผู้ที่บกพร่องในด้านร่างกาย ทำให้เกิดอุปสรรค ไม่สามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และกลุ่มผู้ที่มีความยากจนที่ไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้บริการได้อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ได้เสนอแนวทางในการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีศักยภาพในการช่วยเหลือผลิตภัณฑ์หรือขับเคลื่อน 2) กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบ ที่ทำให้ต้องมีการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงหรือการลงมือปฏิบัติ ซึ่งกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ จัดอยู่ในกลุ่มนี้ โดยต้องมีการวิเคราะห์หาความต้องการที่แท้จริง วิเคราะห์ศักยภาพของนโยบายว่าสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมหรือตรงจุดหรือไม่ หรือจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อกำหนดแนวทางเชิงนโยบายได้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม

กลุ่มมีส่วนได้เสีย (Stakeholder)

รูปภาพที่ 13 กรอบแนวคิดผู้มีส่วนได้เสีย

การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย จึงเน้นการเชื่อมประสานระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้แก้ปัญหาอย่างตรงความต้องการ สร้างความยั่งยืนผ่านการสอดรับของนโยบายตามบทบาทและภารกิจของแต่ละภาคส่วน องค์กร/สถาบัน

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐ พึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลัก ธรรม มาภิบาล ยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องน ำไปสู่ การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่ต้องการแก้ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำ ไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำทางรายได้ สังคม สร้างโอกาสผ่านการกระจายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยการดึงพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนในการสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทุกคนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

รูปภาพที่ 14 แสดงภาพสรุป ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้นำ Mega Trend ที่เป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและรูปแบบการใช้ชีวิต การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน ภาวะโลกร้อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มากำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ สู่ “พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ดังนี้

- 1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ที่มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีสังคมยุคใหม่ เศรษฐกิจท้องถิ่นกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย
- 2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ให้มีหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพื่อความมั่นคงของการดำรงชีวิตของมนุษย์
- 3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงพื้นที่และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ รวมถึงสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนขั้นทางเศรษฐกิจและสังคม
- 4) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน โดยปรับปรุงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตและบริการ ให้มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหามลพิษสำคัญด้วยวิธีการที่ยั่งยืน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อมุ่งสู่การปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ในระยะยาว
- 5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยในการรับมือการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยการสร้างความพร้อมในการรับมือกับการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยโรคระบาด

6) ในเชิงนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้มีการขับเคลื่อนผ่านนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึง เท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการขับเคลื่อนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ แผนการปฏิรูปด้านสังคมที่ได้ให้ความสำคัญและเร่งรัดกับด้านคนพิการและผู้สูงอายุเป็นกิจกรรม Big Rock ดังนี้

1) ระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ

2) ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการ และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3) ปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ สวัสดิการและความช่วยเหลือ ได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนการบูรณาการผ่านแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ แผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การกำหนดระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ มาตรการการจัดทำบัญชีแห่งชาติ ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความตั้งใจ ทั้งในเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

ตัวอย่างนโยบายสนับสนุนคนพิการและผู้สูงอายุระดับประเทศ

สหรัฐอเมริกา

- กฎหมายปกป้องสิทธิและการถูกละเมิด
- สนับสนุนเข้าถึงด้านคมนาคม สุขภาพ และบริการช่วยเหลือ
- บริการครอบคลุมทุกพื้นที่
- In-Home Service
- การจ้างงานผู้สูงอายุและคนพิการ
- เน้นความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความพิการและมีรายได้น้อย

แคนาดา

- กฎหมายสิทธิประกันสังคม
- มีความสอดคล้องเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์
- One-system E-service
- ให้ความสำคัญการดูแลค่าใช้จ่าย สุขภาพผู้สูงอายุ
- สร้างความมั่นคงทางการเงินและที่อยู่อาศัย

บราซิล

- ระบบบำนาญสำหรับคนทุกกลุ่ม
- สวัสดิการเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุ
- สวัสดิการให้เงินช่วยเหลือแตกต่างกันตามช่วงอายุ
- กองทุน Living without Limits พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อผู้สูงอายุและคนพิการ อย่างทั่วถึงและเข้าถึงได้

ญี่ปุ่น

- สนับสนุนการพึ่งพาตนเองของคนพิการ โดยพัฒนาที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน ระบบสุขภาพและสวัสดิการที่จำเป็น
- พัฒนาด้านกายภาพ สร้างสังคมที่ปราศจากอุปสรรค
- หลีกเลี่ยงความพลอดภัยด้านที่อยู่อาศัย อาชญากรรม และภัยพิบัติ
- วิจัยนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
- เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อคนพิการ

สิงคโปร์

- ความช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มแรกของความพิการ (Early intervention)
- ระบบการศึกษาพิเศษ
- สนับสนุนการมีงานทำ
- ความมั่นคงทางการเงิน
- ระบบการดูแลผู้สูงอายุ
- ศูนย์อบรมทักษะคนพิการ
- ส่งเสริมการเข้าถึงระบบคมนาคมและปรับสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม

ไทย

- สนับสนุนผลิตภัณฑ์เฉพาะทาง
- ศูนย์สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
- ศูนย์บริการคนพิการ
- สวัสดิการเบี้ยคนพิการและเบี้ยเลี้ยงยังชีพผู้สูงอายุ
- เงินกู้ยืมสำหรับคนพิการ
- สนับสนุนการประกอบอาชีพ
- ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

บทที่ 3

แนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

การจัดทำนโยบายและแนวทางเพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล เป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กำหนดให้แต่ละหน่วยงานทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการและทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและวางรากฐานสู่ถนนแห่งการพัฒนาในที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล ดังนั้น จากประเด็นความต้องการทั้งคนพิการและผู้สูงอายุเมื่อวิเคราะห์ตามกรอบการพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัล⁹ อันประกอบด้วย นโยบาย ความร่วมมือการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน/ผู้มีส่วนได้เสีย และการพัฒนาระบบร่วมกันที่สามารถเสริมพลังการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงบริการ การสร้างความผูกพันภายในสังคม การสร้างโอกาสทางอาชีพและรายได้ การพัฒนาตามกรอบการพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัล มีมิติการพัฒนา ดังนี้

- 1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เพื่อสร้างหลักประกันให้ผู้รับบริการเข้าถึงบริการผ่านทรัพยากรที่มีการจัดสรรให้เหมาะสม
- 2) การพัฒนาด้านนโยบาย สิทธิและธรรมาภิบาล เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์เป็นสื่อกลางการเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและประชาชน
- 3) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มุ่งเน้นส่งเสริมบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างโอกาส และเพิ่มประสิทธิภาพ

โดยประเด็นจุดเชื่อมโยงภายใต้กรอบการพัฒนามุ่งเน้นการลดความแตกต่าง ความเหลื่อมล้ำ และช่องว่างของสังคม (Digital Divide) เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งมีกลุ่มเทคโนโลยีเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง ระบบการสื่อสารไร้สายแบบ 5G บล็อกเชน และภูมิศาสตร์สารสนเทศ

เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับยุทธศาสตร์และแผนระดับชาติ ให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม โดยมีประเด็นขับเคลื่อนสำคัญ ได้แก่

- 1) การสร้างพลังทางสังคมและการสร้างหลักประกันทางสังคม เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างไม่แบ่งแยก
- 2) การส่งเสริมศักยภาพมนุษย์ เพื่อให้มีความพร้อมรับปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ถือเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาที่ตัวบุคคลให้มีต้นทุนการดำรงชีวิตทั้งคนพิการและผู้สูงอายุ เน้นการเพิ่มศักยภาพให้เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นจุดเชื่อมและอำนวยความสะดวกทำให้เข้าถึงบริการ

⁹ USAID's Digital Ecosystem framework

ภาครัฐได้อย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ ระบบสวัสดิการ ระบบสาธารณสุข ระบบการเงิน อาชีพและรายได้

3) การเตรียมความพร้อมและมีการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นรองรับการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมใหม่ รูปแบบสังคมใหม่ ตลอดจนสนับสนุนโครงสร้างประชากรของสังคมสูงวัยที่เน้นการอยู่ร่วมกันและลดภาวะพึ่งพิง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ควรมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งช่วงเวลาก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ (การเตรียมพร้อม) ได้แก่ การส่งเสริมการออมและสร้างความมั่นคงทางอาชีพ/เศรษฐกิจและช่วงวัยสูงอายุ ที่ต้องมีระบบการคุ้มครองดูแลที่เข้าถึงได้ การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวก รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและมีความปลอดภัย

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุ ต้องการความร่วมมือและการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลคุณภาพชีวิต ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น จัดเป็นกลุ่มหน่วยงานสำคัญ ตลอดจนมีความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านกองทุน/งบประมาณ การวิจัยและนวัตกรรม การประชาสัมพันธ์และการพัฒนาสื่อ เป็นต้น

โดยสรุปการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ได้กำหนดแนวทางพัฒนาออกเป็น 5 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment)

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness)

แนวทางที่ 3 สร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social)

แนวทางที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)

แนวทางที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare)

แนวทางทั้ง 5 แนวทางสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จำนวน 10 ด้าน จากเป้าหมายทั้งหมด 17 ด้าน ทั้งนี้จากแนวทาง E-Road ที่ได้มีการทบทวนและวิเคราะห์ความเหมาะสมของแต่ละบริบทเพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นนโยบายและมาตรการขับเคลื่อนผ่านโครงการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

แนวทางการส่งเสริมสังคม คนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

E R O A D to digital society

1. Empowerment

ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ

2. Readiness

ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม

4. Accessibility

ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้

3. One Social

สร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม

5. Digital for welfare

ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อการพัฒนาสวัสดิการ
ที่ครอบคลุมและทั่วถึง

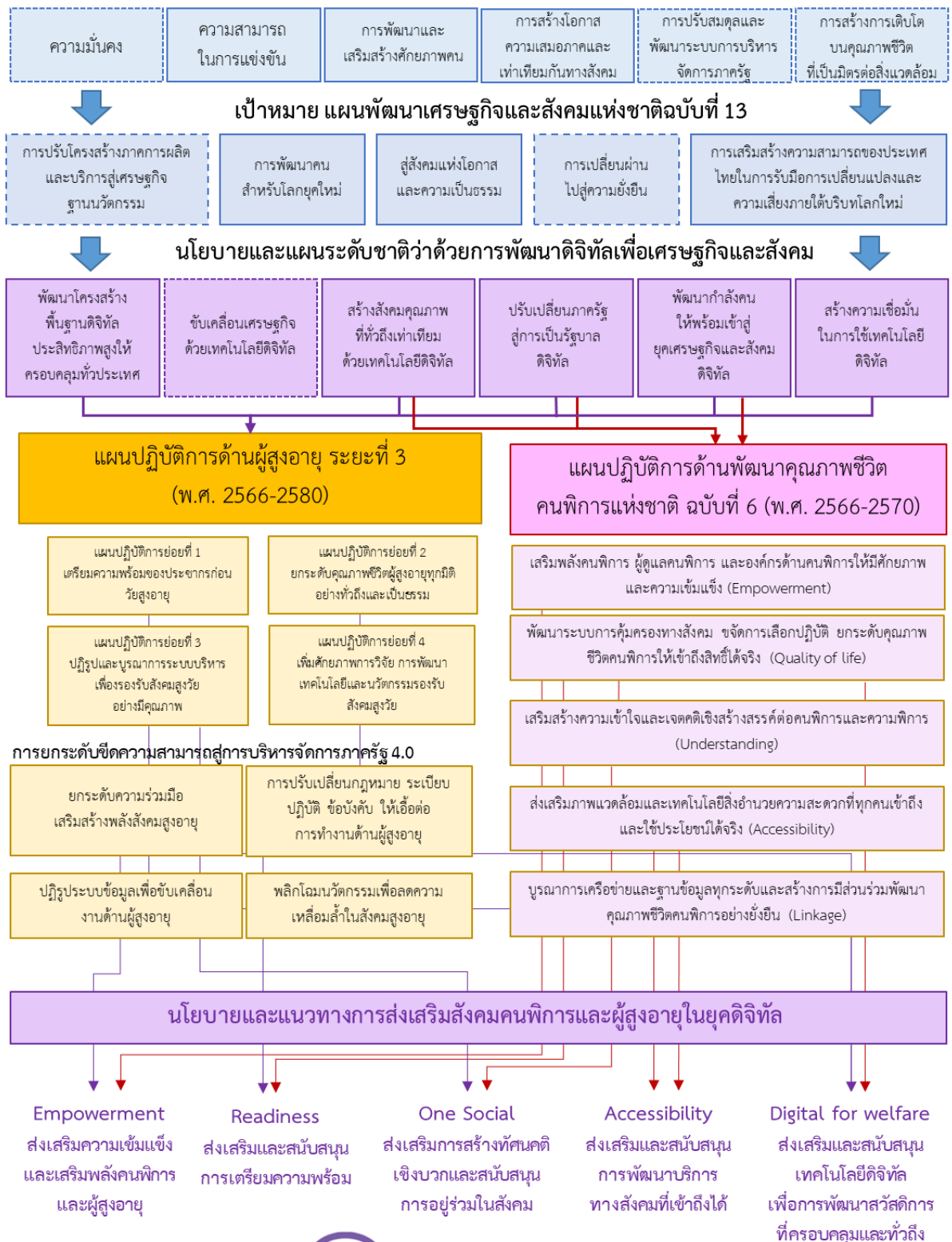

ตารางที่ 3 ความสอดคล้องระหว่างแนวทาง E-Road กับเป้าหมาย SDGs ที่เกี่ยวข้อง

แนวทาง E-Road to digital society	สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
1. ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment)	<ul style="list-style-type: none"> เป้าหมายที่ 3 : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย เป้าหมายที่ 4 : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป้าหมายที่ 5 : บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน

แนวทาง E-Road to digital society	สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
	<ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายที่ 8 : ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน
<p>2. ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายที่ 11 : ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน ● เป้าหมายที่ 16 : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุข และครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบต่อ และครอบคลุมในระดับ ● เป้าหมายที่ 17 : เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน
<p>3. สร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายที่ 10: ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ ● เป้าหมายที่ 16 : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุข และครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบต่อ และครอบคลุมในระดับ
<p>4. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายที่ 9 : สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
<p>5. ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายที่ 9 : สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

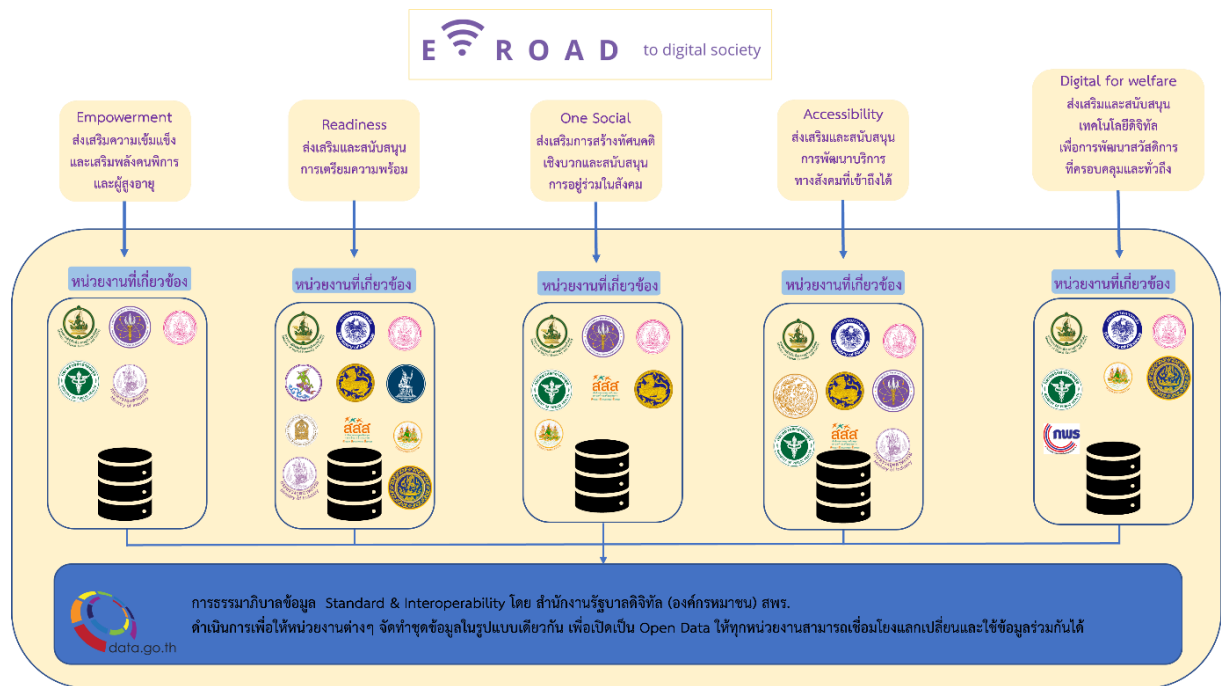
ยุทธศาสตร์ชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์   เกี่ยวข้องบางส่วน

หมายเหตุ “แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2566 - 2570)” อยู่ในระหว่างการพิจารณาแผนเพื่อประกาศใช้ ข้อมูล ณ วันที่ 27 มีนาคม 2566

แนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ต้องการความร่วมมือและการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลคุณภาพชีวิต ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น โดยแต่ละแนวทางต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์เป็นสื่อกลางการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล และบูรณาการข้อมูลระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นคงปลอดภัย

บทที่ 4

นโยบายและมาตรการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนแผนและกฎหมายด้านการพัฒนาคนพิการและผู้สูงอายุ ดังนั้น นโยบายและมาตรการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ตามแนวทางของ E-Road to digital society ทั้ง 5 ด้านจะประกอบไปด้วย นโยบาย มาตรการ กลยุทธ์และตัวชี้วัด สามารถสรุปได้ดังนี้

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
แนวทางที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment)			
เป้าหมาย : การสร้างความร่วมมือและพันธมิตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุ ผ่านกลไกที่หลากหลาย			
1. นโยบายการสร้างความร่วมมือและประสานงาน	พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ	1 ระบบสารสนเทศสนับสนุนกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างความสอดคล้องเชิงนโยบายและตอบสนองความต้องการจากภาคประชาสังคม	1) โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ประสานงาน และความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ 2) โครงการพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อประสานงานและความร่วมมือ
	การส่งเสริมและต่อยอดนโยบายตามแผนพัฒนาคนพิการและวาระแห่งชาติด้านสังคมผู้สูงอายุ	1 ข้อกำหนด/มาตรฐานทางเทคนิคด้านความปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	
	ผลักดันนโยบายและกฎหมายคุ้มครองและปกป้องการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านการเงินและทรัพย์สินของคนพิการและผู้สูงอายุ	1 มาตรการทางกฎหมาย	
	ปรับแก้กฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษทางแพ่ง	1 มาตรการทางกฎหมาย	

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	และทางอาญา กรณีมีการกระทำความผิดต่อกลุ่มคนเปราะบาง การพิทักษ์ผลประโยชน์กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ		
2. นโยบายด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	ผลักดันประเด็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ เข้าสู่ยุทธศาสตร์ด้านวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ	1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม และการฟื้นฟูสุขภาพของคนพิการและผู้สูงอายุ	โครงการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร
		นวัตกรรมและเทคโนโลยียกระดับคุณภาพชีวิตถูกนำไปขยายผลในระดับประเทศ อย่างน้อย 5 ชัยงาน	โครงการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมรุ่นใหม่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ
<p>แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness) เป้าหมาย : เพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุได้รับการเตรียมความพร้อม ส่งเสริมความรู้และรู้เท่าทันในทุกมิติ มีความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันได้โดยลดภาวะพึ่งพิง โดยมีประเด็นมุ่งเน้นในด้านการเงิน การประกอบอาชีพ การรู้เท่าทันดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>			
1. นโยบายการเตรียมความพร้อมทางการเงิน	ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเนื้อหาองค์ความรู้ ด้านการเงิน ยุคดิจิทัลที่ทันต่อสถานการณ์ และเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์ม e-Learning เป็นต้น	1 หลักสูตรเนื้อหาการเงิน ยุคดิจิทัล/ร้อยละ 80 ของประชาชนสูงวัย มีความรู้เรื่องทางการเงิน และมีความตระหนักในการบริหารจัดการทางการเงิน	โครงการพัฒนาหลักสูตรการออมเงินและการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล
	ส่งเสริมการจัดทำสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ที่มีรูปแบบเหมาะสม และ	จำนวนสื่อ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ อย่างน้อย 3 ชิ้นงาน	โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการเงินดิจิทัล สำหรับคนทุกกลุ่ม

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	เข้าถึงตามกลุ่มเป้าหมาย คนพิการและผู้สูงอายุ		
	จัดกิจกรรมฝึกอบรม และถ่ายทอดองค์ความรู้ การเงินที่ทันสมัย ทั้งในรูปแบบออนไลน์ ออฟไลน์และแบบผสมผสาน	1 ระบบ/กิจกรรมเผยแพร่ องค์ความรู้	โครงการพัฒนาระบบ ที่ปรึกษาการเงิน การออมและการลงทุน สำหรับผู้สูงอายุ
2. นโยบายการเตรียม ความพร้อมด้านดิจิทัล	สร้างเครือข่ายกับ หน่วยงานดูแลคนพิการ และผู้สูงอายุ ร่วมกันพัฒนา กลไกการเข้าถึง และให้ ความรู้อย่างรวดเร็ว การสำรวจความต้องการ ด้านทักษะดิจิทัลที่จำเป็น ปัญหาที่พบหรือค้นหา ประเด็นมีความสำคัญ ต่อกลุ่มผู้สูงอายุ และคนพิการ	ร้อยละ 80 ของคนพิการ ได้รับการอบรมการรู้เท่า ทันดิจิทัล และสามารถ เข้าถึงเนื้อหาที่ถูกต้อง เหมาะสมร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุได้รับ การอบรมและมีคะแนน ความรู้เท่าทันดิจิทัล มากกว่าร้อยละ 50	โครงการสำรวจ และพัฒนามาตรฐาน หลักสูตรทักษะดิจิทัล สำหรับคนพิการ แต่ละประเภท
	พัฒนากลไกหรือสร้าง แรงจูงใจแก่คนพิการ และผู้สูงอายุให้ต้องการ พัฒนาทักษะดิจิทัล		
	ยกระดับมาตรฐานสื่อ และเนื้อหาด้านความรู้ เท่าทันดิจิทัล ที่เหมาะสม กับคนพิการและผู้สูงอายุ	2 มาตรฐาน	โครงการสำรวจสถานการณ์ ด้านข่าวปลอม ในกลุ่ม คนพิการและผู้สูงอายุ
	สนับสนุนการจัดกิจกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ กลุ่มผู้ดูแล เพื่อสามารถ นำไปถ่ายทอดและให้ ความรู้แก่ผู้สูงอายุ และ	จำนวนคนพิการ และ ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ด้านการถ่ายทอด องค์ความรู้ผ่านสื่อดิจิทัล (digital Influencer) เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	โครงการส่งเสริมการพัฒนา คุณวุฒิและศักยภาพ คนพิการและผู้สูงอายุสู่ Digital Influencer

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	คนพิการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ		
3. นโยบายการสร้างรายได้	ส่งเสริมการกำหนด มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิ วิชาชีพ ด้านทักษะดิจิทัล ที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุ พร้อมทั้ง พัฒนารูปแบบการประเมิน และจัดให้มีรูปแบบการ ประเมินที่เหมาะสม	1 มาตรฐาน / 1 ระบบการประเมิน	โครงการแพลตฟอร์มจับคู่ หางานสำหรับคนพิการและ ผู้สูงอายุ
	สนับสนุนและสร้างความ ร่วมมือกับหน่วยงาน ผู้ประกอบการ นายจ้าง และผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนา แพลตฟอร์มการจ้างงาน เฉพาะสำหรับ กลุ่มเป้าหมายคนพิการ และผู้สูงอายุ	1 แพลตฟอร์มด้าน การจ้างงาน	โครงการพัฒนาระบบตลาด ออนไลน์เพื่อจำหน่าย/ แลกเปลี่ยนสินค้า และ บริการของคนพิการ และผู้สูงอายุ
	สนับสนุนและส่งเสริม วิสาหกิจเพื่อสังคม สำหรับ คนพิการและผู้สูงอายุ สามารถใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อประกอบกิจการ	วิสาหกิจเพื่อสังคม ที่มี วัตถุประสงค์เพื่อคนพิการ และผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น 5 ราย ต่อปี	
4. นโยบาย การสร้างความ มั่นคงทางการเงินและการ ปกป้องคุ้มครองทางการเงิน และทรัพย์สิน	ศึกษาและพัฒนามาตรการ การป้องกัน คุ้มครองคน พิการและผู้สูงอายุ จากการหลอกลวง และ ภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล	1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	โครงการศึกษาแนวทาง การป้องกันและคุ้มครอง คนพิการและผู้สูงอายุ จากการหลอกลวงและภัย ทางการเงินในยุคดิจิทัล
	ประสานงานและร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 กลไกความร่วมมือ	โครงการพัฒนาระบบบุญแจ คู่ธุรกรรมทางการเงิน

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	พัฒนากลไกคุ้มครองการ ทางการเงิน กระบวนการ ลดความเสี่ยงทางการเงิน ยุคดิจิทัล สำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุ		
	ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีทางการเงิน สำหรับคนพิการและ ผู้สูงอายุที่มีความปลอดภัย และอำนวยความสะดวก	อย่างน้อย 1 นวัตกรรม	
5. นโยบายแพลตฟอร์มการ เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Platforms)	สนับสนุนส่งเสริมการ พัฒนาแพลตฟอร์มกลาง เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นกลุ่มเป้าหมาย คนพิการและผู้สูงอายุ และ กำหนดหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน	1 แพลตฟอร์ม	โครงการพัฒนามาตรฐาน สื่อการเรียนรู้ผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับ คนทุกกลุ่ม
	พัฒนากรอบมาตรฐาน และแนวปฏิบัติการพัฒนา สื่อการเรียนรู้ผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับ กลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ คนพิการและ ผู้สูงอายุ	2 มาตรฐาน	โครงการกิจกรรมประกวด สื่อสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้สำหรับ บุคคลพิเศษ
	ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพผู้สูงอายุและ คนพิการให้สามารถ สร้างสรรค์เนื้อหา ที่มีคุณภาพ น่าสนใจ และ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม	30 ชิ้นงานที่พัฒนา โดยคนพิการและผู้สูงอายุ	โครงการจัดทำระบบ ห้องสมุดดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของคนทุกกลุ่ม

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ทักษะดิจิทัลที่จำเป็น การปรับตัวในสังคมและวัฒนธรรมดิจิทัล สิ่งแวดล้อม ความยั่งยืน และสิทธิประโยชน์พื้นฐานของมนุษย์		
	ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนที่มีคุณภาพและเครือข่ายครูผู้เชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษสำหรับการศึกษาศิลปะสำหรับกลุ่มเป้าหมายสำหรับกลุ่มออทิสติก และผู้บกพร่องด้านการเรียนรู้ (learning disability)	จำนวนครูการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น 20 คน (ร้อยละ 10 ของจำนวนสถาบันการศึกษาพิเศษ)	
<p>แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการสร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมกันในสังคม (One Social)</p> <p>เป้าหมาย : เพื่อสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความเข้าใจในความหลากหลายและความแตกต่างทางกายภาพ โดยพัฒนากลไกความร่วมมือที่หลากหลายทั้งด้านนโยบาย การบริหารจัดการสื่อและการประชาสัมพันธ์</p>			
1. นโยบายการสร้างค่านิยมที่จัดการเลือกปฏิบัติ	ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนานโยบาย/กฎหมายกลไกในการติดตามและตรวจสอบนโยบายที่สร้างความไม่เท่าเทียมหรือเลือกปฏิบัติกับคนพิการและผู้สูงอายุ	1 นโยบาย	โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อสร้างสรรค์ค่านิยมเชิงบวกเพื่อการอยู่ร่วมกัน
	พัฒนามาตรฐานการพัฒนาสื่อและเนื้อหาดิจิทัลเชิงบวกที่เหมาะสมต่อคนพิการและผู้สูงอายุ	2 มาตรฐาน	
	ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารเชิงบวก	สื่อดิจิทัลที่เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวก	

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	ที่จะสร้างความเท่าเทียมตลอดจนพัฒนาเครื่องมือสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	ต่อคนพิการและผู้สูงอายุอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี	
	สนับสนุนและส่งเสริมวัฒนธรรมจิตอาสาและการทำความดีช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุ ผ่านแพลตฟอร์มธนาคารเวลา	1 แพลตฟอร์มธนาคารเวลาช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุ /จำนวนผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	
2. นโยบายการพัฒนาเครือข่ายสังคมเสมือนกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ	พัฒนาแพลตฟอร์มโลกเสมือนเพื่อเป็นพื้นที่การเรียนรู้สาธารณะบนสังคมดิจิทัลสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	1 แพลตฟอร์มสังคมโลกเสมือน / 1 กิจกรรมรูปแบบออนไลน์	โครงการศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
	สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่เชี่ยวชาญด้านกราฟิกภาพเสมือนเทคโนโลยีปฏิสัมพันธ์ต่อยอดสู่การสร้างโลกเสมือน และส่งเสริมให้เกิดการมีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบสังคมออนไลน์		
	ส่งเสริมกลไกสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวัย (Intergenerational Communication) โดยการปฏิสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยีโลกเสมือน	2 อาสาสมัคร Metaverse (คนพิการและผู้สูงอายุ)	โครงการส่งเสริมคุณค่าและการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างวัย

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
3. นโยบายการสร้างนวัตกรรมความเท่าเทียมทางสังคมดิจิทัล	ส่งเสริมแพลตฟอร์มกลางเพื่อรวบรวมนวัตกรรม/รวบรวมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการตัดสินใจ และการนำไปขยายผลภายใต้นโยบายทางสังคมของผู้สูงอายุและคนพิการของรัฐบาล	1 แพลตฟอร์ม ที่มีระบบแสดงผลเฉพาะด้านคนพิการและผู้สูงอายุ	โครงการพื้นที่ทดลอง (Innovation Working Lab for Elder and disability)
	สนับสนุนและส่งเสริมโอกาสสำหรับนักพัฒนา นวัตกรรม นักวิจัย และผู้ใช้งาน (กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ และผู้สูงอายุ)	1 ระบบพื้นที่การเรียนรู้	โครงการบ่มเพาะนวัตกรรมเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ
	สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านทรัพย์สินทางปัญญา สิ่งประดิษฐ์ สำหรับผู้สูงอายุ และคนพิการ	มีนวัตกรรมทางสังคมที่ได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา อย่างน้อย 5 นวัตกรรม	
<p>แนวทางที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)</p> <p>เป้าหมาย : มุ่งการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เข้าถึงและจ่ายได้ตลอดจนการพัฒนาทุกระเบียบและข้อกำหนดที่ครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย การเดินทางและสาธารณูปโภคพื้นฐานให้มีมาตรฐานความปลอดภัย และสามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุได้จริง</p>			
1. นโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	ผลักดันและส่งเสริมนโยบายให้อินเตอร์เน็ตเป็นสวัสดิการพื้นฐานของประชาชนไทยทุกคน (Digital Welfare)	1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้าน Digital Welfare	โครงการติดตั้ง Hotspot Free WIFI ศูนย์พักพิง ศูนย์บริการคนพิการ และศูนย์บริการผู้สูงอายุ
	ยกระดับและขยายผลจุดสัญญาณ Free WIFI เข้าถึงแหล่งที่พักอาศัย	ร้อยละ 80 ของคนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	ศูนย์พักพิง สถานประกอบการ และพื้นที่สาธารณะ		
	สร้างแรงจูงใจและประสาน ความร่วมมือกับ ผู้ประกอบการระบบ เครือข่ายสนับสนุนกลไก ราคาที่เขาถึงและจ่ายได้ สำหรับคนพิการและ ผู้สูงอายุที่มีการขึ้นทะเบียน	1 กลไก/มาตรการ	
	พัฒนากลไกการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายผ่านระบบ สวัสดิการภาครัฐสำหรับ กลุ่มที่มีไม่ศักยภาพ ในการจ่าย	1 มาตรการช่วยเหลือ	
2. นโยบายการดำรงชีวิต อย่างอิสระ	ส่งเสริมและสนับสนุน การปรับปรุงด้านโครงสร้าง พื้นฐานและกายภาพให้ รองรับเทคโนโลยีข้อมูล และอินเทอร์เน็ตแห่ง สรรพสิ่ง และสามารถ บูรณาการข้อมูลด้านการ เดินทางและการขนส่ง	1 ระบบแผนที่เปิด ของประเทศไทย	โครงการพัฒนา แอปพลิเคชันแผนที่ การเดินทางสำหรับ หน่วยงานภาครัฐ

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการเอกชนที่มีศักยภาพด้านบริการแผนที่หรือภูมิศาสตร์สารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบแผนที่นำทางที่เหมาะสมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุและพัฒนาบริการ Accessible Map ของประเทศไทย	1 ความร่วมมือ / 1 ระบบแผนที่นำทางสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	โครงการพัฒนาระบบแผนที่เปิดของประเทศไทย
3. นโยบายการพัฒนา ระบบแผนที่บัญชีข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility Map) และ การพัฒนาอารยสถาปัตย์ (Universal Design)	ผลักดันการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกและแผนที่ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลแผนที่และสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะหน่วยงานด้านโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศ	ทุกหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริการหลักให้มีการจัดทำแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก	โครงการระบบแผนที่นำทางและให้ข้อมูล (Accessibility Map)
	สนับสนุนและผลักดันให้มี กลไกหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกและแผนที่ (Accessibility Map)	ข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและแผนที่ มีการปรับปรุง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	โครงการบริการอัจฉริยะเพื่อการวางแผนการให้บริการ/ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยตามหลักการอารยสถาปัตย์
	สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนา ด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ด้วยมาตรฐานและเทคโนโลยีดิจิทัล	1 ระบบให้ข้อมูลและคำปรึกษาด้านอารยสถาปัตย์	

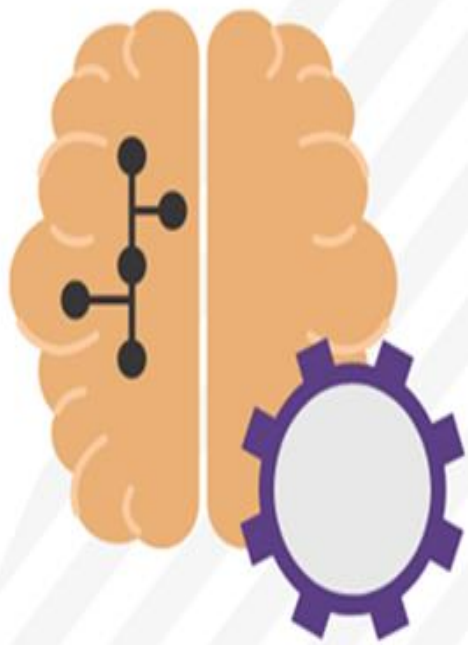
แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
4. นโยบายการพัฒนาและสร้างหลักประกันการอยู่อาศัยในชุมชน (Aging/Disability In-Place)	พัฒนากลไกการส่งต่อข้อมูล การรายงานเหตุการณ์ และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขอาสาสมัครดิจิทัล และเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของมนุษย์	1 ระบบรายงาน/ติดตามข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุในชุมชน	
	พัฒนากลไกการสนับสนุนประชาชนและชุมชน การปรับปรุงที่อยู่อาศัย และพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน ให้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน	1 มาตรฐานที่อยู่อาศัยแบบอัจฉริยะรองรับคนพิการและผู้สูงอายุ	โครงการพัฒนามาตรฐานชุมชนอัจฉริยะเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ
<p>แนวทางที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare) เป้าหมาย : เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือยกระดับการพัฒนาสวัสดิการที่เหมาะสมทันต่อสถานการณ์ สามารถคุ้มครองและครอบคลุมความต้องการของคนทุกกลุ่ม มุ่งสู่การบริการภาครัฐแบบดิจิทัล</p>			
1. นโยบายการบริหารจัดการเรื่องฐานข้อมูล (Big Data)	ส่งเสริมจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้สูงอายุ อย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ	1 ระบบฐานข้อมูลประชากร	โครงการ Citizen Single profile
	ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงรุกเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางสวัสดิการสังคม	1 ระบบ/แบบจำลองข้อมูลสนับสนุนนโยบายด้านสวัสดิการสังคม	
	ส่งเสริมการยกระดับและพัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศและด้านบริหาร	จำนวนบุคลากรภาครัฐที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านข้อมูล อย่างน้อย 50 คน	

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	จัดการข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุ		
2. นโยบายแพลตฟอร์มสวัสดิการภาครัฐสำหรับคนทุกกลุ่ม	ส่งเสริมการบูรณาการและเชื่อมโยงบริการและข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่อำนวยความสะดวกแบบเบ็ดเสร็จ ตามมาตรฐานบริการภาครัฐแบบดิจิทัล	1 แพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการ และมีผู้ใช้งานไม่น้อยกว่า 200,000 คน	โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ
	ยกระดับและพัฒนาแนวปฏิบัติและกระบวนการกลาง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลบริการด้านสิทธิและสวัสดิการระหว่างหน่วยงาน	2 แนวปฏิบัติและกระบวนการกลางเพื่อบริหารจัดการข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุ	
3. นโยบายบริการสาธารณสุขพื้นฐาน	สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ	1 ระบบการคัดกรองปัญหาสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ	โครงการพัฒนาระบบการประสานข้อมูลยาครอบครัวประวัติการรับยาของผู้ป่วย เพื่อให้เกิดเชื่อมโยง หรือการส่งต่อข้อมูลระหว่างระบบและรอยต่อของการรักษา
	สนับสนุนและส่งเสริมการขยายผลนโยบายเมืองอัจฉริยะด้านสุขภาพ (Smart Health)	จังหวัดที่ได้รับการพัฒนาด้านเมืองอัจฉริยะด้านสุขภาพ (Smart Health) อย่างน้อย 6 จังหวัด	โครงการแพลตฟอร์มเฝ้าระวังสุขภาพทางจิตและสังคม

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานกระบวนการส่งต่อข้อมูลและแลกเปลี่ยนอิเล็กทรอนิกส์ทางการแพทย์ที่มีความปลอดภัยและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	1 ระบบข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับประชาชน	
	ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสุขภาพเพื่อยกระดับการบริการทางแพทย์ที่เข้าถึงได้	1 ระบบข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับประชาชน	
	ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสุขภาพเพื่อยกระดับการบริการทางแพทย์ที่เข้าถึงได้	1 แพลตฟอร์มการแพทย์แบบแม่นยำ	
	สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานรองรับการแพทย์ทางไกล ครอบคลุมด้านอุปกรณ์การสื่อสาร ระบบเครือข่าย การแลกเปลี่ยนข้อมูล ระบบความปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประเภทข้อมูลสุขภาพ	1 มาตรฐาน	
4. นโยบายการดูแลระยะยาว (Long-term Care)	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน สมาคม และบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อการพัฒนาเนื้อหาและ	1 ระบบ CoP /มีผู้ใช้งานไม่น้อยกว่า 200,000 คน (หรือร้อยละ 10	โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลระยะยาว

แนวทาง/นโยบาย	มาตรการ	ตัวชี้วัด	ตัวอย่างโครงการ
	<p>รูปแบบการนำเสนอที่เป็นมาตรฐานบนแพลตฟอร์มของชุมชนออนไลน์ (Community of Practice – CoP) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Management - KM) ในด้านการดูแลคนพิการและผู้สูงอายุ</p>	<p>ของจำนวนคนพิการและผู้สูงอายุ)</p>	<p>กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>5. นโยบายการประกันความเสี่ยงต่อความพิการ</p>	<p>ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือภาคประชาสังคม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการช่วยเหลือกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ เช่น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมก่อสร้าง การขนส่ง เป็นต้น</p>	<p>1 ระบบ/กลไกความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือคนพิการจากอุบัติเหตุ</p>	<p>โครงการธนาคารเวลาเพื่อผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน</p>
	<p>สนับสนุนการพัฒนาภาคีการปรับแต่งระบบสวัสดิการหรือประกันสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ตลอดจนควบคุม ออกแบบ และกำหนดราคาเบี้ยประกันอย่างสมเหตุสมผลด้วยเทคโนโลยีการเรียนรู้ของระบบหรือปัญญาประดิษฐ์</p>	<p>1 ผลิตภัณฑ์ด้านสวัสดิการภาครัฐแบบปรับแต่งได้</p>	<p>โครงการพัฒนาแบบจำลองข้อมูลทำนายความเสี่ยงด้านสุขภาพเพื่อการประกันสุขภาพ</p>

Empowerment

ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลัง
คนพิการและผู้สูงอายุ

4.1 แนวทางที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment)

เป้าหมาย คือ การสร้างความร่วมมือและพันธมิตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุ ผ่านกลไกที่หลากหลาย เช่น เชิงนโยบาย กองทุนและงบประมาณ เป็นต้น โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักเพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมและการให้ความช่วยเหลือตามความต้องการเฉพาะด้าน ได้แก่ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การคุ้มครองทางการเงิน

4.1.1 นโยบายการสร้างความร่วมมือและประสานงาน

กลไกสำคัญจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน พร้อมกับอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการเชิงนโยบาย ในการคุ้มครองและช่วยเหลือกลุ่มคนที่เปราะบาง และมีความต้องการพิเศษ ดังนั้น การสร้างความเชื่อมั่นเพื่อเป็นพลังของคนพิการและผู้สูงอายุ จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทประเทศไทยที่มีคณะกรรมการเฉพาะด้านที่หลากหลาย ทั้งคนพิการ ผู้สูงอายุและเทคโนโลยีดิจิทัล จึงจำเป็นต้องมีประสานความร่วมมือบูรณาการและขับเคลื่อน ในทิศทางเดียวกัน

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและขับเคลื่อน โดยระบบอัจฉริยะสนับสนุนความรับผิดชอบในการรวบรวมความต้องการ ติดตามโครงการและวิเคราะห์ ประเมินความคุ้มค่าทางเทคโนโลยี พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเฉพาะด้าน ในการขับเคลื่อนช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	1 ระบบสารสนเทศ สนับสนุน กลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างความสอดคล้องเชิงนโยบายและตอบสนองความต้องการจากภาคประชาสังคม	พม./ ทุกหน่วยงาน
ส่งเสริมและต่อยอดนโยบายตามแผนพัฒนาคนพิการและวาระแห่งชาติด้านสังคมผู้สูงอายุ โดยกำหนดให้การพัฒนาแอปพลิเคชันบนแพลตฟอร์มของประเทศ ต้องผ่านข้อกำหนดมาตรฐานทั้งทางเทคนิคความปลอดภัย และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และมาตรฐาน การใช้งานสำหรับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ	1 ข้อกำหนด/มาตรฐานทางเทคนิคด้านความปลอดภัย และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	พม./ ทุกหน่วยงาน

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ผลักดันนโยบายและกฎหมายคุ้มครอง และ ปกป้องการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านการเงิน และทรัพย์สินของคนพิการ และผู้สูงอายุ ได้แก่ กำหนดผู้ดูแลหรือผู้แทน ขอบเขตสิทธิและหน้าที่ การกระทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์แทนคนพิการ และผู้สูงอายุ ตลอดจนการพิทักษ์	1 มาตรการทางกฎหมาย	สพธอ. / ดศ. พม. สคบ. ธปท.
ปรับแก้กฎหมาย เพื่อเพิ่มบทลงโทษทางแพ่ง และทางอาญา กรณีมีการกระทำความผิดต่อกลุ่ม คนเปราะบาง การพิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมาย คนพิการและผู้สูงอายุ	1 มาตรการทางกฎหมาย	สพธอ. / ดศ. พม. ยธ. สคบ. ธปท.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : การประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้นต้องอาศัยการบูรณาการ ทั้งด้านกระบวนการและข้อมูล จึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนด รูปแบบ กระบวนการ บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนั้น แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการประสานงานและความร่วมมือฯ ถือเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมรอยต่อระหว่างหน่วยงาน สนับสนุนให้กระบวนการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดคุณค่าต่อประชาชนสูงสุด การพัฒนามาตรฐานกระบวนการ อย่างมีธรรมาภิบาลเป็นสิ่งแรกๆ ที่ควรต้องมีการดำเนินงาน พร้อมพัฒนากลไกการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนามาตรฐานการประสานงานด้านดูแลคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนากระบวนการมาตรฐานเพื่อเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานด้านการดูแลคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ได้แก่ สิทธิและสวัสดิการ การเดินทางและการขนส่งสาธารณะ สุขภาพและสาธารณสุข การศึกษาและการฝึกอาชีพ พัฒนาระบบกำกับดูแลและติดตามประเด็นร้องเรียนและข้อเสนอแนะ รองรับผู้ใช้งานในระดับกำกับดูแลบริหารจัดการและประชาชน รองรับการใช้งานจากคนทุกกลุ่ม

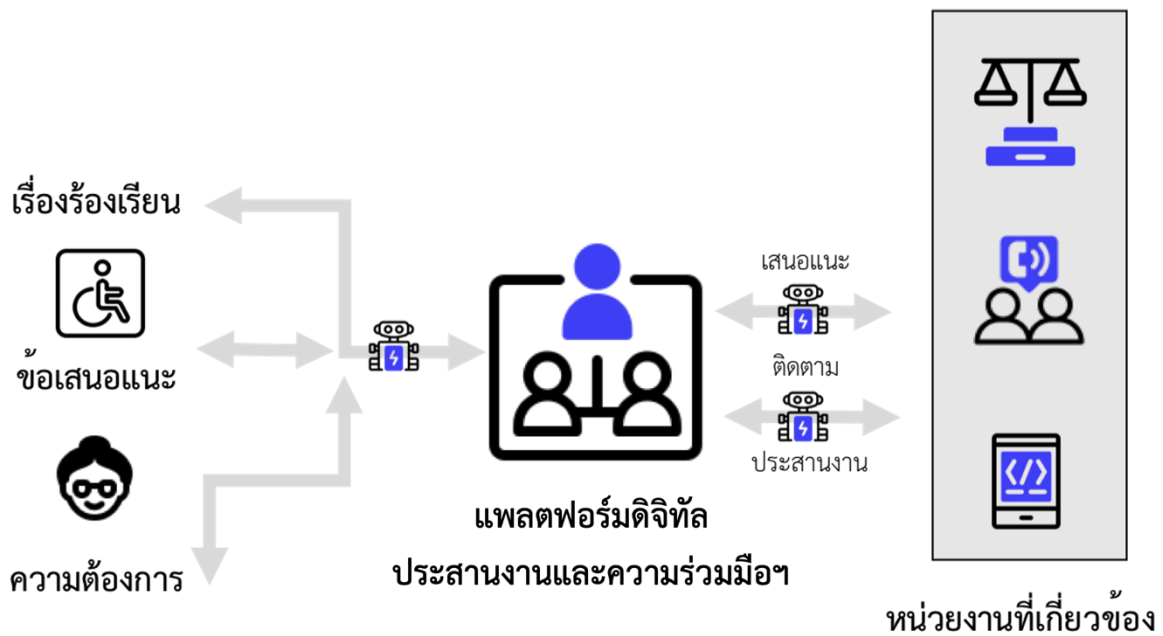
โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ
<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาแนวปฏิบัติและร่างกฎหมายเพื่อแนวทางการขับเคลื่อน ● เผยแพร่มาตรฐานกระบวนการประสานงานด้านดูแลคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>เป้าหมาย : มีมาตรฐานกระบวนการประสานงานด้านดูแลคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุทั้งด้านกระบวนการ บริการและข้อมูล ที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้</p>
<p>หน่วยงานหลัก : พม.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ทุกหน่วยงาน</p>
<p>งบประมาณ : 10,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : ระบบงานภาครัฐด้านการดูแลคุณภาพชีวิตมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีมาตรฐานและธรรมาภิบาล อีกทั้งมีรูปธรรมในการขับเคลื่อนอย่างชัดเจนผ่านแนวปฏิบัติอันเป็นมาตรฐานกลาง โดยประชาชนกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจและสามารถเข้าถึงระบบการดูแลของภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จและอำนวยความสะดวกได้ตามมาตรฐาน</p>

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อประสานงานและความร่วมมือ
<p>คำอธิบาย ระบบอัจฉริยะเพื่อการประสานงานและความร่วมมือ เป็นแนวคิดในการนำระบบอัจฉริยะเข้ามาทดแทนการทำงานด้วยบุคลากรมนุษย์ โดยพัฒนาอัลกอริทึมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดแยก/คัดกรองประเด็น ประเมินและจัดลำดับความสำคัญ และทำการส่งประเด็นดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พร้อมทั้งมีฟังก์ชันการติดตามผลการดำเนินงานหรือการตอบสนองต่อประเด็นด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ (Robotic Process Automation) ประเด็นเรื่องร้องเรียน ข้อเสนอแนะ และความต้องการไม่จำเป็นต้องมาจากการส่งเรื่องหรือกรอกข้อมูลผ่านระบบ แพลตฟอร์มมีฟังก์ชันในการนำเข้าข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ผ่านเครื่องมือ Social Analytics และอัลกอริทึมข้างต้น เพื่อสามารถดำเนินการให้ตอบสนองอย่างทันต่อเหตุการณ์และสร้างความเข้มแข็งในการให้ความช่วยเหลือดูแลกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาช่องทางและแอปพลิเคชันกลางรองรับการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน

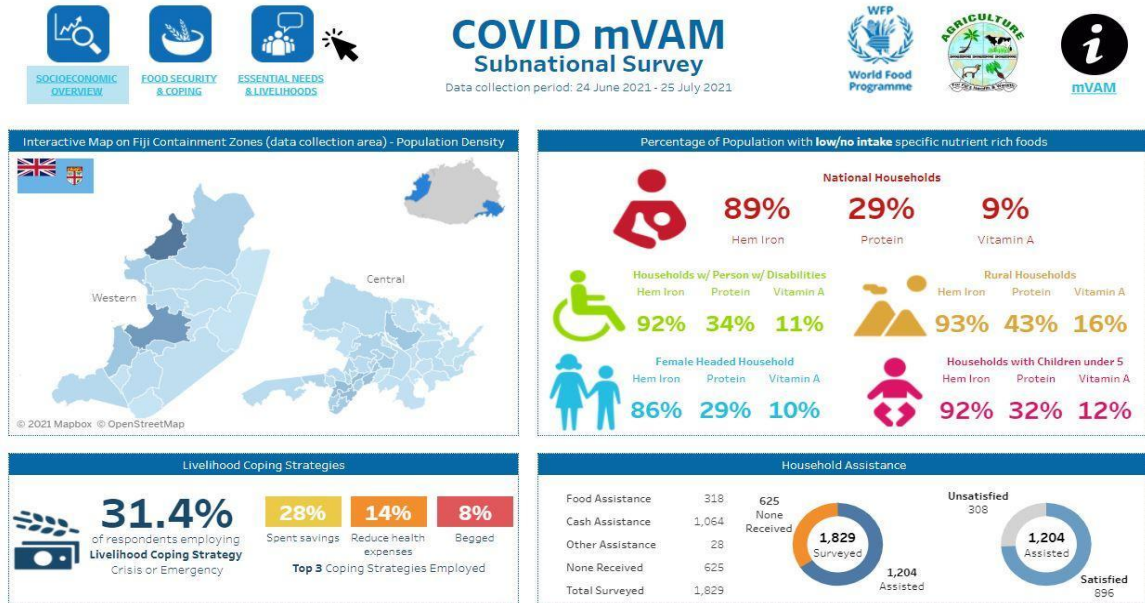
โครงการพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อประสานงานและความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาระบบการอัจฉริยะด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อจัดกลุ่มประเด็นร้องเรียน ข้อเสนอแนะ และส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เหมาะสม • พัฒนาระบบค้นหาประเด็นปัญหาด้านการดำรงชีวิตของประชาชนจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Analytics) กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ พร้อมระบบแสดงผลด้วยกระดานอัจฉริยะที่สามารถแยกการแสดงผลตามข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์
<p>เป้าหมาย : มีระบบสารสนเทศกลางพร้อมแบบจำลองข้อมูลแบบอัจฉริยะสนับสนุนการดำเนินงานสำหรับการประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานอย่างไร้รอยต่อ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : พม.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ทุกหน่วยงาน</p>
<p>งบประมาณ : 50,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีช่องทางการเข้าถึงเพื่อร้องเรียนและเสนอแนะประเด็นเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตลอดจนมีกลไกการตอบสนองและการติดตามสถานการณ์ดำเนินงานทั้งในด้านบริการจัดการโดยหน่วยงานกำกับดูแล และติดตามสถานะได้โดยประชาชน</p>

รูปภาพที่ 15 กรอบแนวคิดแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานฯ

นอกจากนี้การนำเสนอประเด็นความต้องการผ่านรูปแบบกระดานอัจฉริยะบนภูมิศาสตร์สารสนเทศ ที่สามารถบอกตำแหน่ง ปริมาณและประเภทของความต้องการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและวางแผนการดำเนินงานเชิงรุกดังตัวอย่างรูปภาพที่ 15

รูปภาพที่ 16 ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลแยกตามประเภทความต้องการของคนแต่ละกลุ่ม¹⁰

4.1.2 นโยบายด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ

คนพิการและผู้สูงอายุมักประสบปัญหาความผิดปกติและการเสื่อมถอยของร่างกาย โดยเฉพาะด้านระบบประสาทสั่งการ ระบบสมอง ความบกพร่องของอวัยวะ รวมทั้งอาจมีโรคเรื้อรังหรือภาวะแทรกซ้อน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของภาวะพึ่งพิง ที่ต้องการผู้ดูแลในระยะยาว อีกทั้งประเทศไทยยังจำเป็นต้องนำเข้าเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกัน ดูแล และฟื้นฟูสุขภาพคนพิการและผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อลดภาระการดูแล และส่งเสริมให้คนพิการและผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น จำเป็นต้องมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพชีวิต

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ผลักดันประเด็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ เข้าสู่ยุทธศาสตร์ด้านวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ	1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิต ร่วมกันในสังคมและการฟื้นฟูสุขภาพของคนพิการและผู้สูงอายุ	อว. / ดศ. พม. สธ. อก.

¹⁰ <https://www.spc.int/fr/actualite/actus-web/partners/2021/09/systeme-mobile-danalyse-et-de-cartographie-de-la-vulnerabilite>

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
	นวัตกรรมและเทคโนโลยีระดับคุณภาพชีวิต ถูกนำไปขยายผลในระดับประเทศ อย่างน้อย 5 ชิ้นงาน	
ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุ เป็นนักวิจัยมืออาชีพ	จำนวนคนพิการและผู้สูงอายุเป็นนักวิจัยเพิ่มขึ้นทุกปี	อว. / ดศ. พม. สธ.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร
<p>คำอธิบาย : ผู้สูงอายุมักประสบปัญหาการเสื่อมถอยของร่างกาย รวมทั้งระบบประสาท ถึงแม้ไม่มีโรคประจำตัวทางกาย ดังนั้น ภาวะพึ่งพิงในชีวิตประจำวัน จึงจัดเป็นปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ กลุ่มคนพิการ ผู้ป่วยจิตเวช และภาวะสมองบกพร่อง ยังเป็นกลุ่มสำคัญที่มีภาวะพึ่งพิงผู้อื่นในการดูแลสุขภาพ ซึ่งต้องการการดูแลระยะยาวตลอดช่วงชีวิตที่เหลือ จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการดูแลเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยตลอดจนครอบครัวและผู้ดูแล ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกัน ดูแล และฟื้นฟูสุขภาพคนพิการและผู้สูงอายุสืบเนื่องจากนโยบาย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตและการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกลุ่มคนเปราะบาง ได้แก่ คนพิการและผู้สูงอายุ จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ อีกทั้งนโยบายด้านวิจัยด้านนวัตกรรมได้มีการส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุให้มีผลงานนวัตกรรมที่มีศักยภาพพร้อมใช้ โดยเฉพาะเทคโนโลยีในกลุ่มการสื่อสาร และประสาทสัมผัส ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันและลดภาวะพึ่งพิง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้คนพิการและผู้สูงอายุได้รับการบริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและราคาเข้าถึงได้</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการวิจัยและคัดเลือกเทคโนโลยีในกลุ่มการสื่อสารและประสาทสัมผัส หรือเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตประจำวันและลดภาวะพึ่งพิง</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คัดเลือกนวัตกรรมที่มีความศักยภาพ มีระดับความพร้อมใช้และระดับความพร้อมทางเทคโนโลยี (TRL) มากกว่าระดับ 7 จากกลุ่มนักวิจัยและจากผู้ประกอบการ ● พัฒนาข้อกำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยีสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

โครงการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร
<ul style="list-style-type: none"> มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายนวัตกรรมด้านการสื่อสารและประสาทสัมผัสที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และลดภาวะพึ่งพิง
<p>เป้าหมาย : ประเทศไทยมีนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านประสาทสัมผัสให้คนพิการและผู้สูงอายุสามารถลดภาวะพึ่งพิงในการดำรงชีวิตประจำวัน ลดการนำเข้าและพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : อว.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : พม. สธ. อก. ดศ.</p>
<p>งบประมาณ : 10,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จะส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ลดข้อจำกัดและอุปสรรคในการดำรงชีวิต</p>

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมรุ่นใหม่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมักประสบปัญหาข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้านวิจัยและนวัตกรรม ปัญหาด้านทักษะในการบริหารจัดการโครงการวิจัย อีกทั้งประชาสัมพันธ์ไม่ครอบคลุมและทั่วถึง กลุ่มคนพิการที่มีศักยภาพจึงอาจสูญเสียโอกาสในด้านวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ซึ่งต้องการผลักดันและสร้างสิ่งแวดล้อมด้านวิจัยให้เหมาะสมกับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนานโยบายการส่งเสริมคนพิการและผู้สูงอายุเป็นวิจัยมืออาชีพ</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาความต้องการของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุด้านวิจัยและนวัตกรรม เพื่อกำหนดประเด็นเป้าหมายด้านวิจัยและนวัตกรรม การอบรม บ่มเพาะและเผยแพร่องค์ความรู้แนวทางการทำวิจัยให้แก่กลุ่มเป้าหมาย การจัดกลุ่มพี่เลี้ยงนักวิจัยเพื่อให้ความช่วยเหลือและดูแลกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ การพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านการวิจัยรองรับคนทุกกลุ่ม
<p>เป้าหมาย : มีคนพิการและผู้สูงอายุเป็นนักวิจัยมืออาชีพเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 10 คน/ปี</p>
<p>หน่วยงานหลัก : อว.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. พม. สธ. อก.</p>
<p>งบประมาณ : 20,000,000 บาท</p>

โครงการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมรุ่นใหม่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : คนพิการและผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านวิจัยและนวัตกรรม สามารถเป็นผู้นำ และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่สังคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Readiness

ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม

การรู้เท่าทันดิจิทัล

การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความฉลาดทางการเงิน
และสร้างรายได้

4.2 แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness)

เป้าหมาย เพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุได้รับการเตรียมความพร้อม ส่งเสริมความรู้และรู้เท่าทันในทุกมิติ มีความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันได้โดยลดภาวะพึ่งพิง โดยมีประเด็นมุ่งเน้นในด้านการเงิน การประกอบอาชีพ การรู้เท่าทันดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.2.1 นโยบายการเตรียมความพร้อมทางการเงิน

ปัญหาด้านเศรษฐกิจและความยากจน เป็นเป้าสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงโอกาสในด้านต่าง ๆ ดังนั้น การสร้างความมั่นคงทางการเงิน มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง เป็นประเด็นหนึ่งในการพัฒนาด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุ ซึ่งต้องมีการดำเนินการก่อนการเข้าสู่วัยสูงอายุ เพื่อให้เกิดความพร้อม มีเงินทุนสำรองสำหรับการใช้ชีวิตหลังจากเกษียณอายุ พึ่งพาตนเองได้ ดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ ลดการพึ่งพาผู้ดูแลหรือลูกหลาน และลดความกังวลในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณจากการทำงาน ดังนั้น เทคโนโลยีดิจิทัลจัดเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้ประชาชนเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ โดยสนับสนุนการสร้างความพร้อมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงการเงิน

การส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) ให้กับประชาชนทุกกลุ่ม โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายช่วงก่อนสูงวัย (Pre Aging 45-59 ปี) ให้ประชาชนสามารถวางแผนการเงิน การออม การลงทุน และมีเวลาพอเพียงในการออมและการลงทุนที่เหมาะสม มีความเสี่ยงต่ำหรือยอมรับได้ ภายใต้อัตราผลตอบแทนที่เหมาะสม

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเนื้อหา องค์ความรู้ ด้านการเงิน ยุคดิจิทัลที่ทันต่อสถานการณ์ และเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์ม e-Learning เป็นต้น	1 หลักสูตรเนื้อหาการเงินยุคดิจิทัล/ร้อยละ 80 ของประชาชนสูงวัยมีความรู้เรื่องทางการเงินและมีความตระหนัก มีทักษะความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงิน	พม. / ดศ. กค.
ส่งเสริมการจัดทำสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ที่มีรูปแบบเหมาะสมและเข้าถึงตามกลุ่มเป้าหมาย คนพิการและผู้สูงอายุ	จำนวนสื่อ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ อย่างน้อย 3 ชิ้นงาน	ดศ. / พม. กค. อว. กปส.

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
จัดกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้การเงินที่ทันสมัย ทั้งในรูปแบบออนไลน์ ออฟไลน์ และแบบผสมผสาน	1 ระบบ/กิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้	ดศ. / พม. อว. กปส.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาหลักสูตรการออมเงินและการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล
<p>คำอธิบาย : ในปัจจุบันรูปแบบการลงทุนแบบดิจิทัลมีความก้าวหน้าและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ซึ่งมีทั้งประโยชน์และโทษหากผู้ใช้งานไม่มีความเข้าใจและรู้เท่าทัน อีกทั้งประเด็นด้านการออมและการลงทุนมีความจำเป็นต่อการวางแผนชีวิตหลังเกษียณ จึงต้องมีการส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลให้กับประชาชนทุกกลุ่ม โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายช่วงก่อนสูงวัย (Pre Aging 45-59 ปี) ให้ประชาชนสามารถวางแผนการเงิน การออม การลงทุนที่เหมาะสมและมีเวลาพอเพียง สามารถเลือกรูปแบบการลงทุนที่มีความเสี่ยงอันยอมรับได้ และมีกลไกหลักประกันที่น่าเชื่อถือ</p>
<p>วัตถุประสงค์ : การพัฒนามาตรฐานหลักสูตรและเนื้อหาด้านเศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยีทางการเงิน ผลิตภัณฑ์ทางการเงินดิจิทัลครอบคลุมการออมและการลงทุน โดยมีรูปแบบและเนื้อหาที่เหมาะสมกับคนพิการแต่ละกลุ่ม และผู้สูงอายุ มีการเผยแพร่ผ่านทางแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เข้าถึงได้ และมีกิจกรรมกระตุ้นและประชาสัมพันธ์สำหรับประชาชนช่วงก่อนสูงวัยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการออมและการลงทุนแบบดิจิทัลที่มีความเหมาะสมและปลอดภัย กลุ่มเป้าหมายก่อนสูงวัย พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทางการเงินยุคดิจิทัลสำหรับคนทุกกลุ่ม
<p>เป้าหมาย :</p> <ul style="list-style-type: none"> มีแพลตฟอร์มและหลักสูตรทางการเงินยุคดิจิทัล อย่างน้อย 1 หลักสูตร สำหรับคนทุกกลุ่ม ร้อยละ 80 ของประชาชนสูงวัยเข้าถึงเนื้อหาและมีความรู้เรื่องทางการเงินยุคดิจิทัล
<p>หน่วยงานหลัก : พม.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. กค.</p>
<p>งบประมาณ : 25,000,000 บาท</p>

โครงการพัฒนาหลักสูตรการออมเงินและการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงหลักสูตรการออมเงินและการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล ประชาชนมีความรู้ด้านการเงินแบบดิจิทัล สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการออม และการลงทุนได้อย่างเหมาะสม มีทักษะการบริหารจัดการ ป้องกันการถูกหลอกลวงและมีหลักประกันทางการเงิน หลังเกษียณที่มั่นคง

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการเงินดิจิทัล สำหรับคนทุกกลุ่ม
<p>คำอธิบาย : การให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นกิจกรรมที่สร้างภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชน เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตและการวางแผนอนาคต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดคุณภาพชีวิตและลดปัญหาความยากจน ดังนั้น จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสู่รูปแบบดิจิทัล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเงินดิจิทัลที่ทันสมัยและมีรูปแบบที่เหมาะสมกับคนทุกกลุ่ม โดยเน้นในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อส่งเสริมการจัดทำสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ที่มีรูปแบบเหมาะสมและเข้าถึงตามกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนารูปแบบเนื้อหาด้านการเงินดิจิทัลและเทคโนโลยีการเงิน โดยประสานงานและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเนื้อหา องค์ความรู้และเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ ในรูปแบบออนไลน์ ออฟไลน์และแบบผสมผสาน เพื่อเข้าถึงกลุ่มคนทุกกลุ่ม
<p>เป้าหมาย :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนสื่อสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ อย่างน้อย 3 ชิ้นงาน ที่สามารถเข้าถึงเนื้อหา ความรู้เท่าทันทางการเงินดิจิทัล ตลอดจนแนวทางการออมเงินและลงทุนสินทรัพย์แบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : พม. กค. อว. กปส.</p>
<p>งบประมาณ : 6,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : ประชาชนคนทุกกลุ่มมีการรับรู้และมีความตระหนักรู้ในการบริหารจัดการทางการเงิน เทคโนโลยีทางการเงิน มีความรู้ทางการเงินที่เหมาะสมกับยุคเศรษฐกิจดิจิทัล</p>

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาระบบที่ปรึกษาการเงิน การออมและการลงทุน สำหรับผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : ผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มเป้าหมายในการหลอกลวงทางการเงิน ทำให้สูญเสียความมั่นคงทางการเงิน และพบว่าช่องทางที่ถูกหลอกลวงมากที่สุดคือสื่อสังคมออนไลน์ อันเป็นแหล่งรวมข้อมูลมากมายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้ผู้สูงอายุเกิดความไม่เท่าทันและเกิดเป็นความเสี่ยงในการถูกหลอกลวงได้ ดังนั้น การมีที่ปรึกษาจะเป็นแนวทางการป้องกันการหลอกลวง รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลที่ปลอดภัย</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ และให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การออมและการลงทุน สร้างเครือข่ายและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางการเงิน และพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ทางการออม/การลงทุน แบบดิจิทัล สำหรับผู้สูงอายุ</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาระบบคัดกรองปลอมข่าวทางการเงิน ● การพัฒนาระบบตอบคำถามอย่างมีประสิทธิภาพ 2 ทาง และสามารถให้ข้อเสนอแนะด้านการออมและการลงทุนได้ตามมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ ● การพัฒนาส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (UX/UI) ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ
<p>เป้าหมาย : ระบบที่ปรึกษาการเงิน การออมและการลงทุน สำหรับผู้สูงอายุ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : พม. มท. ธปท.</p>
<p>งบประมาณ : 20,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : ผู้สูงอายุมีช่องทางปรึกษาทางการเงินที่มีความปลอดภัยและมีมาตรฐาน ส่งผลให้เกิดการออมและการลงทุนที่ปลอดภัย ลดปัญหาการหลอกลวงและการฉ้อโกง</p>

4.2.2 นโยบายการเตรียมความพร้อมด้านดิจิทัล

เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมความพร้อมในการดำรงชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล สร้างความตระหนักแรงจูงใจให้แก่คนพิการและผู้สูงอายุมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ในทางที่ถูกต้อง และมีทักษะความสามารถในการคัดกรอง การบริโภคข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง ให้ปรับตัวเท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามชีวิตวิถีใหม่

ข้อมูลข่าวสารบนโลกดิจิทัลมีอยู่อย่างมหาศาล ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลที่เป็นเท็จ ข้อมูลที่ไม่สร้างสรรค์ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังเป็นความเสี่ยงที่จะนำมาสู่การกระทำที่เป็นอันตราย ดังนั้น การสนับสนุนให้คนพิการและผู้สูงอายุเรียนรู้ทักษะทางดิจิทัล เพื่อสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและใช้งานได้

อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นกลไกที่สำคัญ รวมทั้ง สร้างภูมิคุ้มกันให้คนพิการและผู้สูงอายุในด้านความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) เพื่อให้สามารถปกป้องตนเองจากอันตราย และรู้เท่าทันข่าวสารข้อมูลในโลกดิจิทัล (Digital Literacy)

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานดูแลคนพิการและผู้สูงอายุ ร่วมกันพัฒนากลไกการเข้าถึงและให้ความรู้อย่างรวดเร็ว การสำรวจความต้องการด้านทักษะดิจิทัลที่จำเป็น ปัญหาที่พบหรือค้นหาประเด็นมีความสำคัญต่อกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ	ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุได้รับการอบรมและมีคะแนนความรู้เท่าทันดิจิทัลมากกว่าร้อยละ 50	ดศ./ พม. อว. สธ. ศธ.
พัฒนากลไกหรือสร้างแรงจูงใจแก่คนพิการและผู้สูงอายุให้ต้องการพัฒนาทักษะดิจิทัล		
ยกระดับมาตรฐานสื่อและเนื้อหาด้านความรู้เท่าทันดิจิทัล ที่เหมาะสมกับคนพิการและผู้สูงอายุ	2 มาตรฐาน	ดศ./ พม. อว. สธ. ศธ.
สนับสนุนการจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มผู้ดูแล เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดและให้ความรู้แก่คนพิการและผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวนคนพิการและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสื่อดิจิทัล (digital Influencer) เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	ดศ./ พม. อว. สธ. ศธ. กปส.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการสำรวจและพัฒนามาตรฐานหลักสูตรทักษะดิจิทัลสำหรับคนพิการแต่ละประเภท
<p>คำอธิบาย : กลุ่มคนพิการมีความต้องการเฉพาะทั้งในด้านความสนใจ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ ตลอดจนทักษะพื้นฐานทางดิจิทัลที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีเนื้อหาและหลักสูตรทางดิจิทัลอย่างมากมาย แต่ไม่มีมาตรฐานหลักสูตรที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มคนพิการ เช่น กลุ่มคนพิการทางสายตาต้องการทักษะดิจิทัลควบคู่กับการพัฒนาด้านกระบวนการคิดและตัดสินใจทางสังคมและอารมณ์ (cognitive and socio emotional dimensions) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากปัจจัยแวดล้อมและเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นต้น</p>

โครงการสำรวจและพัฒนามาตรฐานหลักสูตรทักษะดิจิทัลสำหรับคนพิการแต่ละประเภท
วัตถุประสงค์ : เพื่อสำรวจความต้องการหลักสูตรทางดิจิทัลสำหรับคนพิการ 9 ประเภท ตามประกาศหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 13 พ.ค. 2552 และพัฒนามาตรฐานหลักสูตร และสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลสำหรับคนพิการ 9 ประเภท
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการสำรวจความต้องการทักษะดิจิทัล ตามกรอบทักษะดิจิทัลของประเทศไทย รวมทั้งทักษะความสนใจทางดิจิทัลอื่น ๆ ของแต่ละกลุ่มคนพิการ ● นำมาพัฒนามาตรฐานหลักสูตร ข้อกำหนดของสภาพแวดล้อมทางดิจิทัล เช่น รูปแบบ ช่องทางและอุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อคนพิการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างเต็มประสิทธิภาพ ดำเนินการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย
เป้าหมาย : ร้อยละ 80 ของคนพิการได้รับการอบรมการเรียนรู้เท่าทันดิจิทัล
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. สธ. ศธ.
งบประมาณ : 9,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : กลุ่มคนพิการได้รับการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลตามมาตรฐาน และสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตรงตามความต้องการ

ตัวอย่างโครงการ

โครงการสำรวจสถานการณ์ด้านข่าวปลอมในกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ
คำอธิบาย : สถานการณ์ด้านข่าวปลอมเป็นปัญหาสำคัญสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความตื่นตระหนกและมีความสับสน ดังเช่นสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ประกอบกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนได้พึ่งพาข้อมูลข่าวสารบนโลกดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งมีรายงานวิจัยด้านข่าวปลอมกล่าวว่า ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มวัยที่มีแนวโน้มส่งต่อและเผยแพร่ข่าวปลอมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงวัยอื่น ๆ และมากกว่าถึง 7 เท่าเมื่อเทียบกับกลุ่มวัยรุ่น ในทางกลับกันพบว่าผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะหลงเชื่อข่าวปลอม โดยเฉพาะข่าวปลอมทางสุขภาพเป็นประเด็นสำคัญที่สุดสำหรับคนพิการ พบว่า เป็นอีกกลุ่มเป้าหมายที่มักจะถูกฉ้อโกงและหลอกลวงโดยเฉพาะข่าวปลอมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและสวัสดิการที่คนพิการพึงจะได้รับ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของคนพิการและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ดังนั้นเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง ไม่ให้ได้รับอันตรายจากข่าวปลอมอีกทั้งลดโอกาสการเผยแพร่ส่งข้อมูลอันเป็นเท็จที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม จำเป็นต้องมี

โครงการสำรวจสถานการณ์ด้านข่าวปลอมในกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ
การศึกษาและค้นหาปัจจัยหรือสาเหตุที่แท้จริงเพื่อแก้ปัญหาอย่างตรงจุด ตลอดจนประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อคุ้มครองประชาชนจากภัยข่าวปลอม
วัตถุประสงค์ : เพื่อสำรวจและศึกษาสถานการณ์ด้านข่าวปลอมในคนพิการและผู้สูงอายุ รวมทั้งพัฒนานโยบายและมาตรการป้องกันข่าวปลอมในกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการสำรวจสถานการณ์ด้านข่าวปลอม อาทิ ประเภทข่าวปลอมที่เกิดขึ้นและ ปัจจัยและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการเชื่อข้อมูล การแบ่งปันและส่งต่อข่าวปลอม ● พัฒนานโยบายและมาตรการป้องกันที่เหมาะสม
เป้าหมาย : คนพิการและผู้สูงอายุมีความรู้เท่าทันข่าวปลอม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (ของผู้ที่รับการประเมิน) และลดอุบัติเหตุการส่งต่อข่าวปลอมของผู้สูงอายุ ร้อยละ 50
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. สธ. ศธ. สสส.
งบประมาณ : 15,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ : มีมาตรการเพื่อลดปัญหาและผลกระทบของข่าวปลอมต่อคนพิการและผู้สูงอายุ ลดจำนวนกรณีการหลอกลวงและการฉ้อโกง และมีกลไกการคุ้มครองประชาชนจากภัยข่าวปลอมอย่างเป็นรูปธรรม

ตัวอย่างโครงการ

โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณวุฒิและศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุสู่ Digital Influencer
คำอธิบาย : คนพิการและผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพ แต่ขาดโอกาสความเท่าเทียมทางดิจิทัลทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการพัฒนาศักยภาพในสาขา Digital Influencer ในด้านผู้ประกอบการที่ต้องการเปิดโอกาสให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุอาจขาดความรู้และแนวปฏิบัติในการส่งเสริมศักยภาพที่ถูกต้องหรือขาดแหล่งข้อมูลที่ทำให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเรียนรู้และพัฒนาด้วยตนเองได้ อีกทั้งขาดความชัดเจนในแนวทางการพัฒนาเส้นทางอาชีพหรือคุณวุฒิที่จะเป็นแรงจูงใจให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุเข้าสู่อาชีพ Digital Influencer จะเห็นได้ว่าการพัฒนาอาชีพด้าน Digital Influencer สำหรับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุนั้นยังขาดการเชื่อมโยงและประสานระหว่างรอยต่อต่าง ๆ ทั้ง แนวทางการพัฒนา องค์ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์เฉพาะและเส้นทางประกอบอาชีพเพื่อเป็นแหล่งรายได้
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาคุณวุฒิและศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุสู่ Digital Influencer

โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณวุฒิและศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุสู่ Digital Influencer
ขอบเขต :
<ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาความต้องการและกำหนดกรอบทักษะ คุณวุฒิและเส้นทางอาชีพ Digital Influencer ● เผยแพร่และพัฒนา Digital Influencer คนพิการและผู้สูงอายุต้นแบบ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้แก่สังคม
เป้าหมาย : คนพิการและผู้สูงอายุ อย่างน้อย 10 รายสามารถพัฒนาศักยภาพเป็น Digital Influencer และเพิ่มจำนวนขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
หน่วยงานหลัก : ดศ. สคช.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. สธ. ศธ. กปส.
งบประมาณ : 5,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ สร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ สามารถแสดงศักยภาพของตนเองผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์

4.2.3 นโยบายการสร้างรายได้

เป้าหมาย เพื่อสนับสนุน/ส่งเสริมให้คนพิการและผู้สูงอายุมีรายได้ ความมั่นคงทางอาชีพ สามารถเลี้ยงชีพได้อย่างพอเพียง ส่งเสริมการสร้างคุณค่าและเป้าหมายของชีวิต ด้วยการเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายให้มีสุขและยั่งยืน

หลักประกันด้านรายได้ เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคม โดยสนับสนุนให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมีทักษะอาชีพตามศักยภาพของตน เข้าถึงบริการด้านตลาดแรงงาน สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ ตลอดจนยุติความยากจน

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ด้านทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบการประเมินและจัดให้มีรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม	1 มาตรฐาน/1ระบบการประเมิน	ดศ. / พม. รง. อก. อว. สคช.
สนับสนุนและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานผู้ประกอบการ นายจ้างและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อ	1 แพลตฟอร์มด้านการจ้างงาน	รง. / ดศ. พม. อก. พณ. มท.

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
พัฒนาแพลตฟอร์มการจ้างงานเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ		
สนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประกอบกิจการ	วิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น 5 รายต่อปี	พม. / ดศ. รง. พณ. อก. มท.

ตัวอย่างโครงการ

<p>โครงการแพลตฟอร์มจับคู่หางานสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยกำหนดคุณสมบัติด้านเชื่อมโยงฐานข้อมูลของนายจ้าง คนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อจับคู่งาน (Job Matching) พร้อมการติดตามผลการประกอบอาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ</p>
<p>คำอธิบาย : นโยบายการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการและการจ้างงานผู้สูงอายุและ ได้รับการขับเคลื่อนผ่านหลากหลายกลไก เช่น สิทธิตามกฎหมาย แรงจูงใจทางภาษี เป็นต้น แต่ปัญหาสำคัญคือไม่สามารถจับคู่งานได้ตรงตามความประสงค์ของผู้ทำงาน อีกทั้งระบบสารสนเทศเพื่อการหางานไม่ได้รับการออกแบบมารองรับความต้องการของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ นอกจากนี้ปัญหาด้านการบูรณาการฐานข้อมูลนายจ้างและกลุ่มคนพิการ/ผู้สูงอายุที่ต้องการประกอบอาชีพ เป็นอีกปัจจัยทำให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุสูญเสียโอกาสการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ตามศักยภาพที่ตนเองมี</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งเสริมการจ้างงาน ที่สามารถดึงฐานข้อมูลของผู้ต้องการจ้างงานจับคู่ความสามารถของคนพิการและผู้สูงอายุที่สอดคล้องกัน เพื่อเป็นช่องทางให้เกิดการว่าจ้างงานที่เหมาะสม ตลอดทั้งระบบการติดตามผลการประกอบอาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาแอปพลิเคชันที่รองรับคนทุกกลุ่ม ต้องมีความง่ายในการใช้งาน (UX/UI) เหมาะสมกับผู้ใช้งานกลุ่มต่าง ๆ ทั้งผู้สูงอายุ และคนพิการทุกประเภท โดยแอปพลิเคชันต้องสามารถให้คำแนะนำงานที่ตรงความสนใจและคุณสมบัติของผู้ใช้งาน สามารถแนะนำการพัฒนาตนเองเพื่อสามารถประกอบอาชีพที่ตนสนใจได้ ส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ สนับสนุนการประเมินและจัดให้มีรูปแบบการประเมินที่เข้าถึงได้ (Accessible) เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้สูงอายุและคนพิการได้รับโอกาสในการทำงานมากขึ้น

<p>โครงการแพลตฟอร์มจับคู่หางานสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยกำหนดคุณสมบัติด้านเชื่อมโยงฐานข้อมูลของนายจ้าง คนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อจับคู่งาน (Job Matching) พร้อมการติดตามผลการประกอบอาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ</p>
<p>เป้าหมาย : สนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางอาชีพ สามารถนำศักยภาพของตนสู่การประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน</p>
<p>หน่วยงานหลัก : รง.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. พม. อก. พณ. มท.</p>
<p>งบประมาณ : 50,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ คนพิการและผู้สูงอายุได้รับโอกาสและการจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น เข้าถึงบริการด้านตลาดแรงงาน สามารถประกอบอาชีพที่ตนต้องการเป็นหลักประกันด้านรายได้ สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ และยุติความยากจน</p>

ตัวอย่างโครงการ

<p>โครงการพัฒนาระบบตลาดออนไลน์เพื่อจำหน่าย/แลกเปลี่ยน สินค้าและบริการของคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>คำอธิบาย : กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ มีสัดส่วนภาระค่าใช้จ่ายสูงเมื่อเทียบกับรายได้ ดังนั้น ด้วยสถานการณ์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แนวคิดเศรษฐกิจแบบแบ่งปันและหลักการ Economy of scale ของผู้ซื้อ (การผลิตสินค้าปริมาณมากเพื่อลดต้นทุน) ทำให้สามารถเกิดการรวมกลุ่มผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ สร้างความร่วมมือกับผู้ผลิต ร้านค้าในชุมชน รวมถึงผู้ให้บริการขนส่งสินค้า เกิดเป็นระบบตลาดออนไลน์ (Market place) สำหรับคนเฉพาะกลุ่ม สามารถรวมกันซื้อสินค้าปริมาณมากในราคาต่ำกว่าตลาด เพื่อแก้ปัญหาภาระค่าใช้จ่ายสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน สอดรับกับแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสังคมที่วัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้คนพิการและผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งยังเป็นแนวทางการสร้างการตลาดออนไลน์ที่มีความเป็นธรรม โปร่งใสและสนับสนุนการจ้างงานในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจเพื่อสังคม สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประกอบกิจการซื้อขายสินค้าออนไลน์</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาระบบ Market place สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

<p>โครงการพัฒนาระบบตลาดออนไลน์เพื่อจำหน่าย/แลกเปลี่ยน สินค้าและบริการของคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสังคม ประสานงานและสร้างร่วมมือกับผู้ประกอบการรายย่อย/วิสาหกิจชุมชน ในการผลิตสินค้ามีคุณภาพ ราคาสมเหตุผล และจ้างงานกลุ่มเป้าหมาย ● พัฒนาระบบการเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการแห่งรัฐ เช่น แอปพลิเคชันเป๋าตังค์ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และพัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลธุรกรรมและการใช้จ่ายของผู้ใช้งาน กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ ที่ร่วมโครงการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถระบุผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ภาครัฐมีข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือสินค้าอุปโภคและบริโภคที่จำเป็น
<p>เป้าหมาย : ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น 5 รายต่อปี โดยมีแพลตฟอร์มดิจิทัลรองรับและสนับสนุนการดำเนินงาน</p>
<p>หน่วยงานหลัก : พม.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. รง. พณ. อก. มท.</p>
<p>งบประมาณ : 30,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ แพลตฟอร์มการตลาดออนไลน์แห่งการแบ่งปัน ส่งเสริมวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลของสังคมไทย ลดการเอาเปรียบและสร้างเท่าเทียมระหว่างกลุ่มประชากร และกระตุ้นการสร้างอาชีพภายในชุมชน</p>

4.2.4 นโยบายการสร้างความมั่นคงทางการเงินและการปกป้องคุ้มครองทางการเงินและทรัพย์สิน

เป้าหมาย เพื่อสร้างความเชื่อมั่น คุ้มครอง ป้องกันและลดความเสี่ยงจากการสูญเสีย สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในด้านการเงินและการลงทุน

กระแสการลงทุนและบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ เป็นภัยใกล้ตัวในยุคปัจจุบัน อีกทั้งเป็นปัจจัยทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีทางการเงิน หากผู้ใช้งานไม่มีความเข้าใจและภาครัฐไม่มีระบบบริหารจัดการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ โดยคนพิการและผู้สูงอายุ มักเป็นกลุ่มเป้าหมายของมิจฉาชีพในการหลอกลวงในการลงทุนผ่านรูปแบบดิจิทัล การฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากไม่มีความรู้ที่เท่าทัน อันจะนำผลเสียมาสู่ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ศึกษาและพัฒนามาตรการการป้องกัน คุ่มครองคนพิการและผู้สูงอายุจากการหลอกลวงและภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล	1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ดศ./ พม. กค. อว. สพธอ.
ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนากลไกคุ้มครองการทางการเงิน กระบวนการลดความเสี่ยงทางการเงินยุคดิจิทัล สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	1 กลไกความร่วมมือ	ดศ./ พม. กค. อว. สพธอ. สปท. ธ.กรุงเทพ
ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงินสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่มีความปลอดภัย และอำนวยความสะดวก	อย่างน้อย 1 นวัตกรรม	ดศ./ พม. กค. อว. สพธอ. สปท. ธ.กรุงเทพ

ตัวอย่างโครงการ

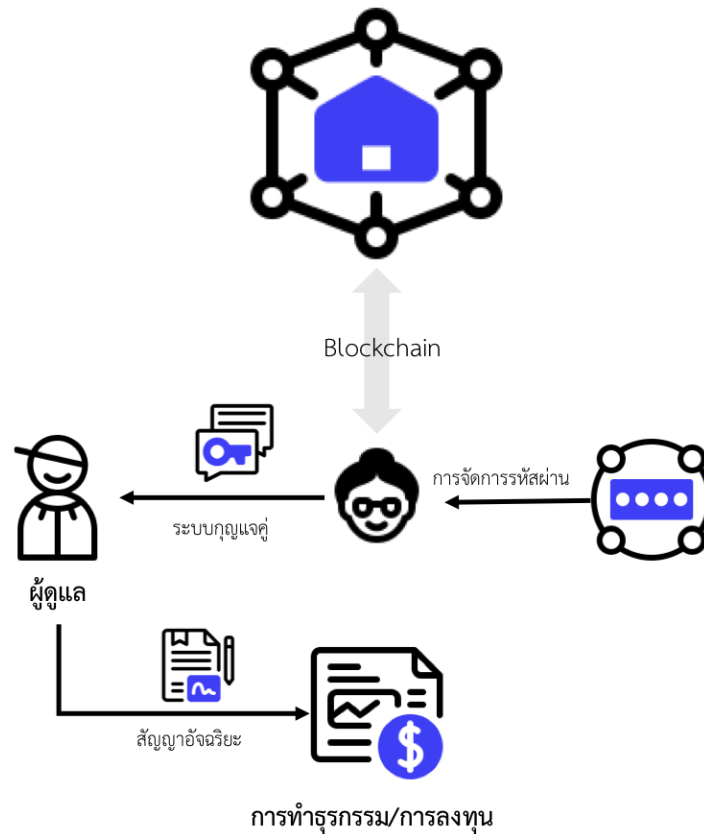
โครงการศึกษาแนวทางการป้องกันและคุ้มครองคนพิการและผู้สูงอายุจากการหลอกลวงและภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล
คำอธิบาย : สถานการณ์ปัจจุบันมีการหลอกลวงทางโลกดิจิทัลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ที่มักจะตกเป็นเหยื่อจากภัยมิจฉาชีพ รวมทั้งการใช้ข้อมูลหลอกลวงที่ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวทางการป้องกันหรือการให้ความรู้ให้กับคนพิการ และผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเปราะบางในสังคมที่อาจจะต้องมีมาตรการหรือกลยุทธ์เฉพาะด้าน
วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาและพัฒนามาตรการการป้องกัน คุ่มครองคนพิการและผู้สูงอายุจากการหลอกลวงและภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาสถานการณ์และปัญหาภัยทางการเงินดิจิทัลที่เกิดกับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ครอบคลุมทั้งในมิติด้านกระบวนการ เทคโนโลยี กฎหมาย ทศนคติ ความรู้และความเชื่อทางสังคม ● พัฒนาข้อเสนอและผลักดันการปรับปรุงนโยบายการทำธุรกรรมทางการเงินที่ปลอดภัยสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ เช่น การทำธุรกรรมแทนผู้สูงอายุหรือคนพิการ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Smart Contract) ที่สามารถป้องกันการแก้ไขข้อมูลทางการเงิน การแอบอ้างทุจริตสวมสิทธิ์

โครงการศึกษาแนวทางการป้องกันและคุ้มครองคนพิการและผู้สูงอายุจากการหลอกลวงและภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล
<ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาเครื่องมือให้คนพิการและผู้สูงอายุสามารถมีผู้ช่วยเหลือในการทำธุรกรรมออนไลน์ ได้อย่างปลอดภัย ● พัฒนาระบบการร้องขอความช่วยเหลือหากเกิดภัยทางการเงิน
เป้าหมาย : มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีกลไกการคุ้มครองทำให้คนพิการและผู้สูงอายุได้รับความปลอดภัยภัยการเงินในยุคดิจิทัล
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. กค. อว. สพธอ. ธปท. ธ.กรุงเทพ
งบประมาณ : 65,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ได้รับความคุ้มครองและลดความเสี่ยงจากภัยทางการเงินยุคดิจิทัล ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในธุรกรรมทางการเงิน

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาระบบกฎหมายคุ้มครองธุรกรรมทางการเงิน
<p>คำอธิบาย : จากข้อจำกัดทางร่างกายของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ อาจเป็นจุดเสี่ยงที่ทำให้ธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ เกิดความไม่ปลอดภัย ซึ่งทำให้กลุ่มมีจรรยาบรรณในปัจจุบันได้พุ่งเป้ามายังคนกลุ่มเปราะบางในการกระทำความผิดและเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐควรมีการกำหนดกระบวนการและระดับความเสี่ยงด้านธุรกรรมทางการเงินให้มีความสอดคล้องกับข้อจำกัดทางกายภาพ และพัฒนากลไกทางครอบครัวเพื่อร่วมดูแลคนพิการและผู้สูงอายุให้มีความปลอดภัยในการทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งระบบกฎหมาย เปรียบเสมือนการกำหนดผู้ช่วยเหลือในการทำธุรกรรมออนไลน์ โดยต้องมีการยืนยันทั้งสองฝ่ายจากเจ้าของบัญชีและบุคคลครอบครัว/ผู้ดูแล จึงจะทำให้ธุรกรรม มีความสมบูรณ์ หรือมีระบบการแจ้งเตือนไปยังผู้ดูแลหากมีธุรกรรมของเจ้าของบัญชีเกิดขึ้น และให้สิทธิผู้ดูแลในการระงับหรือปฏิเสธหากสงสัยว่าเกิดธุรกรรมที่ไม่ปลอดภัย ทั้งนี้ต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินงานภายใต้มาตรฐาน แนวปฏิบัติและกฎหมายทางการเงินและการธนาคารของประเทศ ระบบกฎหมายคู่ด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีความปลอดภัยสูง มีแนวคิดเพื่อการยืนยันเจตจำนงในการทำธุรกรรมทางการเงินของคนพิการหรือผู้สูงอายุ ตามอัลกอริทึมของสัญญาอัจฉริยะ โดยกำหนดกระบวนการให้มีผู้ดูแลหรือผู้ช่วยเหลือในการทำธุรกรรมออนไลน์ร่วมยืนยันและ/หรือรับทราบธุรกรรม เช่น กำหนดให้บุตรหลานส่งคำสั่งทำธุรกรรม ผู้สูงอายุเป็นผู้อนุมัติธุรกรรม จะช่วยให้กลุ่มคนพิการและคนพิการที่ไม่สามารถใช้งานแอปพลิเคชันด้วยตนเองมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ลดความเสี่ยงการถูกหลอกลวงและควรมีฟังก์ชัน</p>

โครงการพัฒนาระบบบัญชีธุรกรรมทางการเงิน
ด้านการบริหารจัดการรหัสผ่าน (Password Manager) เพื่อลดปัญหาการจดจำรหัสผ่าน เนื่องจากผู้สูงอายุมักประสบปัญหาการลืมรหัสผ่านอยู่เป็นประจำ
วัตถุประสงค์ : เพื่อปรับปรุงนโยบายและกลไกทางการเงินให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการประเภทคนพิการและผู้สูงอายุ
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาความเป็นไปได้ระบบบัญชีด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนในประเทศไทย ● กำหนดมาตรฐานกระบวนการและการพัฒนาระบบผู้ช่วยเหลือการทำธุรกรรมของคนพิการและคนสูงอายุ ภายใต้ระเบียบและกฎหมายทางการเงิน กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
เป้าหมาย : มีนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงินสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่มีความปลอดภัย
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. กค. อว. สพธอ. ธปท. ธ.กรุงไทย
งบประมาณ : 30,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลและคุ้มครองผ่านนวัตกรรมทางการเงินที่น่าเชื่อถือ และมีความปลอดภัย ลดอาชญากรรมทางการเงินที่ใช้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุเป็นเครื่องมือ

รูปภาพที่ 17 แนวคิดเทคโนโลยีความปลอดภัยด้านการเงิน

4.2.5 นโยบายแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Platforms)

เป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการพัฒนาาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ที่เท่าเทียมสำหรับคนทุกกลุ่ม ส่งเสริมและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ผ่านช่องทางดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการต่อยอดและพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันในยุคดิจิทัล

การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง เป็นความต้องการพื้นฐานของประชาชนทุกกลุ่ม ที่สามารถส่งเสริมการสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเท่าเทียมได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น แพลตฟอร์มที่เป็นช่องทางการเรียนรู้ (Learning Platforms) เป็นพื้นที่สำหรับพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและการทำงาน (Upskill/ Reskill) ได้ด้วยตนเอง เป็นช่องทางการรับรู้ข่าวสารบริการของภาครัฐ เช่น เรียนรู้วิธีการใช้แอปพลิเคชันภาครัฐ การลงทะเบียนรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อให้มีการเข้าถึงและสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีระบบการเรียนรู้แบบเฉพาะทางของกลุ่มคนพิการทางสติปัญญา/ผู้ที่มีความบกพร่องในมิติต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มที่ขาดแคลนครูผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เช่น กลุ่มออทิสติก กลุ่มผู้บกพร่องด้านการเรียนรู้ (learning disability)

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาแพลตฟอร์มกลางเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ และกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน	1 แพลตฟอร์ม	ดศ. / พม. อว. ศธ. สธ. วธ.
พัฒนารอบมาตรฐานและแนวปฏิบัติการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ คนพิการและผู้สูงอายุ	2 มาตรฐาน	ดศ. / พม. อว. ศธ. สธ. วธ.
ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและคนพิการให้สามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณภาพ น่าสนใจและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ทักษะดิจิทัลที่จำเป็น การปรับตัวในสังคมและวัฒนธรรมดิจิทัล สิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนและสิทธิประโยชน์พื้นฐานของมนุษย์	30 ชิ้นงานที่พัฒนาโดยคนพิการและผู้สูงอายุ	ดศ. / พม. อว. ศธ. สธ. วธ.
ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนที่มีคุณภาพและเครือข่ายครูผู้เชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษ สำหรับกลุ่มเป้าหมายสำหรับกลุ่มออทิสติก และผู้บกพร่องด้านการเรียนรู้ (learning disability)	จำนวนครูการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น 20 คน (ร้อยละ 10 ของจำนวนสถาบันการศึกษาพิเศษ)	ศธ. ดศ. สธ. พม. อว.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับคนทุกกลุ่ม
<p>คำอธิบาย : ปัจจุบันการพัฒนาสื่อดิจิทัลรูปแบบเป็นที่ยอมรับ และกลายเป็นส่วนสำคัญของการศึกษายุคดิจิทัล อีกทั้งมีความจำเป็นมากขึ้นในระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกับเทคโนโลยีการจัดการความรู้ที่มีการพัฒนารองรับสื่อได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดคลังความรู้ดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น หากสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ได้รับการออกแบบหรือสร้างโดยไม่ถูกต้องตามกระบวนการ ไม่ได้มาตรฐาน ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวมของสื่อและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ปรากฏมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ชัดเจนสำหรับกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการศึกษาและการสอนในระดับต่าง ๆ ดังนั้น การจัดทำข้อกำหนดและมาตรฐานการพัฒนา</p>

โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับคนทุกกลุ่ม
สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพ จะส่งเสริมสนับสนุนให้กระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลของประเทศไทยเกิดการศึกษาค้นคว้าที่เท่าเทียมและเข้าถึงได้ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนารอบมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการด้านพัฒนาการทางสมองแต่ละรูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ (Guideline) ให้บุคคลทั่วไปและครูผู้สอนสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้อย่างเป็นมาตรฐานและสามารถใช้งานได้จริง และส่งเสริมพัฒนาผู้ผลิตสื่อหรือครูผู้สอนที่มีคุณภาพและเครือข่ายครูผู้เชี่ยวชาญพิเศษสำหรับคนพิการ
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและประเมินความต้องการด้านเนื้อหา องค์ความรู้ ข้อจำกัด และความต้องการสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาและเผยแพร่กรอบมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลไปยังผู้ผลิตสื่อ
เป้าหมาย : กรอบมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มคนพิการด้านพัฒนาการทางสมอง
หน่วยงานหลัก : ดศ. ศธ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. สธ. วธ.
งบประมาณ : 10,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ กรอบมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถขยายผลและนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการศึกษาและการสอนในระดับต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างโครงการ

โครงการกิจกรรมประกวดสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้สำหรับบุคคลพิเศษ
คำอธิบาย : การประกวดสื่อสร้างสรรค์เป็นพื้นที่แสดงความสามารถของนักสร้างสรรค์สื่อ นักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนและบุคคลที่สนใจร่วมนำเสนอสื่อเพื่อให้เกิดเนื้อหาและรูปแบบที่หลากหลาย สร้างความต่อเนื่องของเนื้อหาที่ทันสมัย และส่งเสริมการเผยแพร่กรอบมาตรฐานกรอบมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์
วัตถุประสงค์ : เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสื่อและเนื้อหาที่พัฒนาตามมาตรฐาน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุให้สามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณภาพ น่าสนใจและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

โครงการกิจกรรมประกวดสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้สำหรับบุคคลพิเศษ
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมประกวดสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้วยกรอบมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล กลุ่มเป้าหมาย คนพิการและผู้สูงอายุ
เป้าหมาย : 30 ชิ้นงานที่พัฒนาโดยคนพิการและผู้สูงอายุ
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. ศธ. สธ. วธ.
งบประมาณ : 5,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ มีสื่อสร้างสรรค์ที่มีมาตรฐานสามารถนำไปใช้ในงานสอนระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ และมีบุคลากรที่มีศักยภาพด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

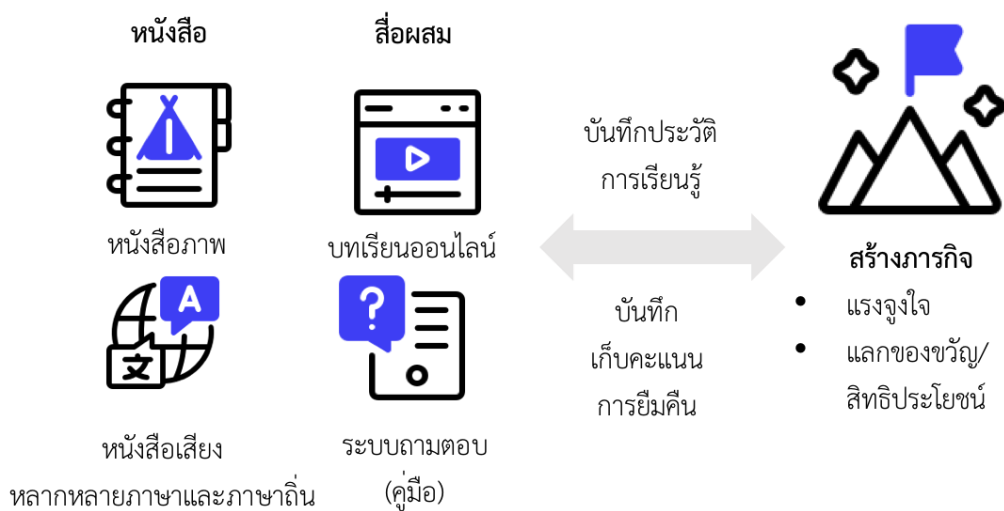
ตัวอย่างโครงการ

โครงการจัดทำระบบห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม
คำอธิบาย : ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรเป็นแพลตฟอร์มที่เข้าถึงทุกคน ดังนั้น เนื้อหาต้องมีความหลากหลายทั้งด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษามือ ภาษาท้องถิ่น ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น เนื้อหา และรูปแบบ เช่น หนังสือเสียง หนังสือภาพ เกม ที่จะสร้างแรงจูงใจและความสนุกในการเรียนรู้ ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง จากบทเรียนและปัญหาของระบบการเรียนรู้ที่ผ่านมาพบว่าไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุได้จริง เนื่องจากขาดคู่มือหรือวิธีการแนะนำการใช้งานที่เข้าใจได้ จึงไม่ได้ประสบความสำเร็จหรือเป็นที่นิยม ดังนั้น ฟังก์ชันที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือระบบถามตอบการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ และการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายตลอดจนผู้ดูแลคนพิการและผู้สูงอายุ
วัตถุประสงค์ : เพื่อจัดทำและรวบรวมเนื้อหาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สำหรับผู้ที่สนใจทุกกลุ่ม สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และกำหนดกลไกหรือหน่วยงานรับผิดชอบดูแลแพลตฟอร์มให้มีเนื้อหาข้อมูลที่ทันสมัย และมีความยั่งยืน
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาแพลตฟอร์มห้องสมุดการบริหารจัดการข้อมูล คลังสื่อและข้อมูลความรู้ และการจัดการผู้ใช้งาน โดยระบบต้องมีความง่ายสนับสนุนการใช้งานของคนทุกกลุ่มและทุกอุปกรณ์ ● การประสานงานและประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีการพัฒนาและปรับปรุงสื่อให้มีความทันสมัย หลากหลายรองรับความต้องการจากคนหลากหลายกลุ่ม โดยเฉพาะ สื่อเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ

โครงการจัดทำระบบห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม
เป้าหมาย : มีแพลตฟอร์มกลางเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกกลุ่ม
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. ศธ. สธ. วธ.
งบประมาณ : 25,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ประเทศไทยมีแพลตฟอร์มกลางเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ มีสื่อดิจิทัลอันเป็นมาตรฐานทั้งองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ สังคม สิ่งแวดล้อม วรรณกรรม เป็นต้น รองรับการใช้งานและความต้องการจากบุคคลหลากหลายกลุ่ม

ตัวอย่างแนวคิดระบบห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

รูปภาพที่ 18 แนวคิดแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การอยู่ร่วมกันในสังคม

* คนพิการและผู้สูงอายุ

สร้าง
ทัศนคติเชิงบวก

ลดช่องว่าง
เพิ่มช่องทาง
การสื่อสาร

สังคม
แห่งการแบ่งปัน
และจิตอาสา

พัฒนา
นวัตกรรมแห่ง
ความเท่าเทียม

4.3 แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการสร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social)

เป้าหมาย เพื่อสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความเข้าใจในความหลากหลายและความแตกต่างทางกายภาพ โดยพัฒนากลไกความร่วมมือที่หลากหลายทั้งด้านนโยบาย การบริหารจัดการสื่อ และการประชาสัมพันธ์

4.3.1 นโยบายการสร้างค่านิยมที่จัดการเลือกปฏิบัติ

เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถนำมาประยุกต์เป็นเครื่องมือสร้างหลักประกันแห่งความเท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาค สร้างค่านิยมของสังคมที่อยู่ร่วมกันระหว่างคนทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

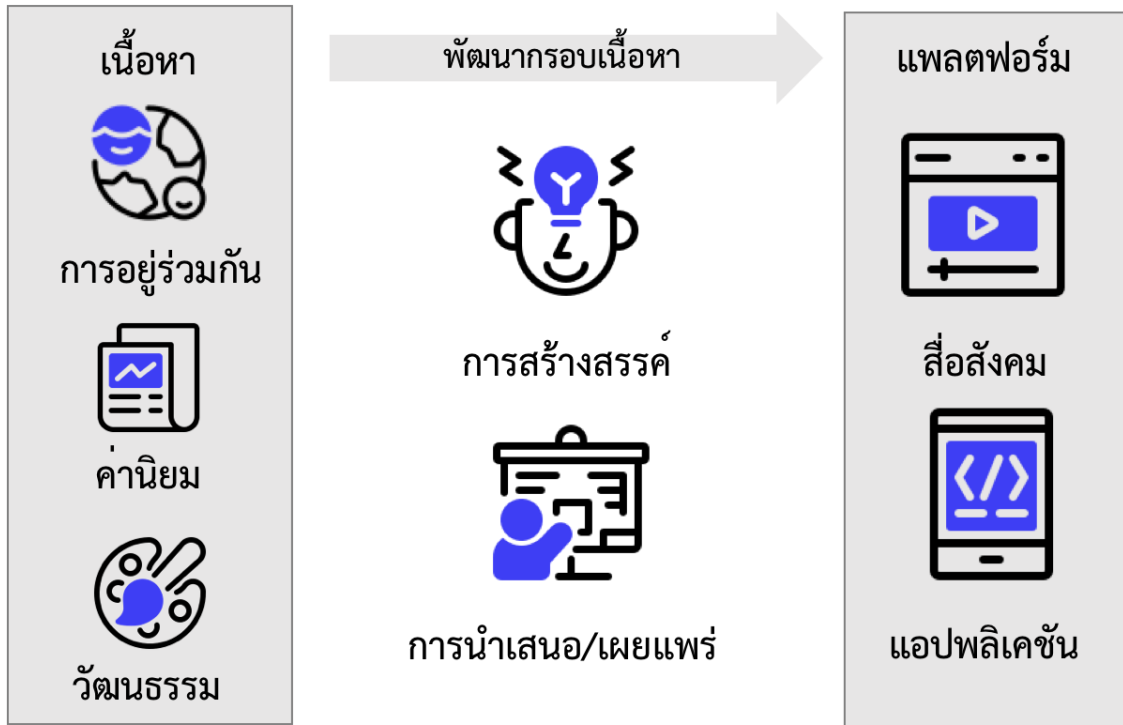
มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนานโยบาย/กฎหมายกลไกในการติดตามและตรวจสอบนโยบายที่สร้างความไม่เท่าเทียมหรือเลือกปฏิบัติกับคนพิการและผู้สูงอายุ	1 นโยบาย	ดศ./ พม. วธ. มท.
พัฒนามาตรฐานการพัฒนาสื่อและเนื้อหาดิจิทัลเชิงบวกที่เหมาะสมต่อคนพิการและผู้สูงอายุ	2 มาตรฐาน	ด ศ. / พ ม. ม ท . วธ. สสส.
ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารเชิงบวกที่จะสร้างความเท่าเทียม ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	สื่อดิจิทัลที่เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อคนพิการและผู้สูงอายุอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี	ด ศ. / พ ม. ม ท . วธ. สสส. กปส.
สนับสนุนและส่งเสริมวัฒนธรรมจิตอาสาและการทำความดี ช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุผ่านแพลตฟอร์มธนาคารเวลา	แพลตฟอร์มธนาคารเวลาช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุ มีจำนวนผู้ใช้งาน เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี	พม. / ดศ. อว. วธ. มท. สธ.

ตัวอย่างโครงการ

<p>โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อสร้างสรรค์ค่านิยมเชิงบวกเพื่อการอยู่ร่วมกัน</p>
<p>คำอธิบาย : ภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีออนไลน์กลายเป็นกระแสสังคมรูปแบบใหม่ที่สร้างผลกระทบต่อ การอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสามารถเป็นปัญหาทางสังคมและจิตใจ หากเป็นการกลั่นแกล้ง การดูถูกเหยียดหยามหรือการสร้างค่านิยมที่ผิดทำให้มีการเผยแพร่ได้ในวงกว้างอย่างง่าย ซึ่งประเด็นดังกล่าว เป็นเรื่องอ่อนไหวและได้ถูกกำหนดเป็นวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในการสร้างสังคมที่ปราศจากความเหลื่อมล้ำ ในทุกมิติ ดังนั้นการสร้างค่านิยมเชิงบวกต่อคนพิการและผู้สูงอายุ จำเป็นต้องเริ่มต้นจากทุกนโยบายร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการสร้างทัศนคติที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่งเสริมการพัฒนา เนื้อหาและนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงเพื่อแก้ปัญหาค่านิยมและความเข้าใจที่ผิด ส่งเสริมวัฒนธรรม ความกตัญญูและความเอื้ออาทรของสังคมไทย ควรมีการนำคนพิการและผู้สูงอายุมาเป็นส่วนหนึ่งในทีม พัฒนาและสร้างสรรค์ข้อความที่ต้องการสื่อสารกับสังคม การพัฒนาสื่อและประชาสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ ที่มีมาตรฐาน ด้านเนื้อหา เช่น เนื้อหาหรือบริบทที่ไม่ควรนำเสนอ การกำหนดกลุ่มคำที่ควรหลีกเลี่ยง รูปแบบคู่มือที่ควรจัดวางเพื่อให้อ่านได้ง่ายและชัดเจน ขนาดคำบรรยายใต้ภาพที่เหมาะสม ระยะเวลา และความยาวของการนำเสนอ เป็นต้น ตลอดจนมาตรฐานด้านเทคโนโลยีที่ครอบคลุมการส่งเสริม ประสบการณ์ของผู้ใช้งาน (User experience) การพัฒนาทักษะนักออกแบบ เพื่อให้รองรับการนำเสนอ หรือเผยแพร่ในสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย และต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนานโยบาย/กฎหมาย กลไกในการติดตามและตรวจสอบนโยบายที่สร้างความไม่เท่าเทียม หรือเลือกปฏิบัติกับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีดิจิทัลเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาสถานการณ์และช่องว่าง เพื่อวิเคราะห์หากกลไกและช่องทางการติดตามการกำกับดูแลเชิง นโยบายที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันสังคม ● สร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เชิงบวกและพัฒนาระบบสารสนเทศติดตามปัญหาการเลือกปฏิบัติ
<p>เป้าหมาย :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นโยบายดิจิทัลเพื่อสร้างสังคมดิจิทัลที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติ ● สื่อดิจิทัลที่เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวก
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : พม. วธ. มท.</p>
<p>งบประมาณ : 15,000,000 บาท</p>

โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อสร้างสรรค์ค่านิยมเชิงบวกเพื่อการอยู่ร่วมกัน

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ มีความสอดคล้องเชิงนโยบายและสร้างสังคมแห่งความเท่าเทียมอย่างยั่งยืน สังคมไทยมีทัศนคติในเชิงบวก ลดการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ

รูปภาพที่ 19 แนวคิดการสร้างค่านิยมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

4.3.2 นโยบายการพัฒนาเครือข่ายสังคมเสมือน กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ

จากกระแสและทิศทางการพัฒนาโลกเสมือน ได้แก่ Metaverse ซึ่งเป็นรูปแบบที่คนพิการและผู้สูงอายุสามารถสร้างตัวตนได้ตามความต้องการ สามารถใช้เป็นช่องทางการปฏิสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ ประสบการณ์ โดยลดข้อจำกัดเดิมที่อยู่บนโลกแห่งความจริง โดยไม่แบ่งแยกและสร้างความเท่าเทียมของคนทุกกลุ่มในสังคม

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
พัฒนาแพลตฟอร์มโลกเสมือนเพื่อเป็นพื้นที่การเรียนรู้สาธารณะบนสังคมดิจิทัล สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	1 แพลตฟอร์มสังคมโลกเสมือน / 1 กิจกรรมรูปแบบออนไลน์	ดศ./ พม. อว. มท. อก. รง.
สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่เชี่ยวชาญด้านกราฟิกภาพเสมือน เทคโนโลยีปฏิสัมพันธ์ ต่อยอดสู่		

มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
การสร้างโลกเสมือน และส่งเสริมให้เกิดการมีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบสังคมออนไลน์		
ส่งเสริมกลไกสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวัย (Intergenerational Communication) โดยการปฏิสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยีเสมือน	2 อาสาสมัคร Metaverse (คนพิการและผู้สูงอายุ)	ดศ./ พม. อว. วธ.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : โลกเสมือนเป็นกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่เปิดโอกาสให้คนได้เข้ามาปฏิสัมพันธ์สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ ทั้งกิจกรรมเพื่อการทำงาน การประชุม พบปะพูดคุย ติดต่อสื่อสาร และในโลกเสมือนสามารถจำลองสถานที่ท่องเที่ยวและสร้างเหตุการณ์เพื่อความบันเทิงเสมือนอยู่ในโลกจริงผ่านตัวตนจำลอง หรืออวตาร (Avatar) ดังนั้น โลกเสมือน ถือเป็นช่องทางโอกาสให้กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้ตามความต้องการ อย่างไรก็ตาม โลกเสมือนยังเป็นสิ่งใหม่ ยังไม่คุ้นเคย อีกทั้งมีหลากหลายประเด็นที่ต้องพิจารณา ได้แก่ สิทธิหน้าที่บนโลกเสมือน ธุรกรรมความปลอดภัย และข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการยอมรับเทคโนโลยีใหม่</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>ขอบเขต : ดำเนินงานศึกษาความเป็นไปได้และการยอมรับเทคโนโลยีโลกเสมือนในกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ ค้นหากิจกรรมที่มีความสนใจบนโลกเสมือน และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ และพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายครอบคลุมด้านความปลอดภัย ข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิ/หน้าที่ของบุคคลบนโลกเสมือน</p>
<p>เป้าหมาย : มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาโลกเสมือนที่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย ที่มุ่งเน้นประโยชน์ด้านการเรียนรู้เป็นสำคัญ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. มท. อก. รง.</p>
<p>งบประมาณ : 5,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ สร้างสังคมโลกเสมือน ที่เน้นด้านการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมไทย ตลอดจนสนับสนุนการระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป</p>

โครงการศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

ลดช่องว่างทางสังคม/ช่องว่างระหว่างวัย ตลอดจนการถ่ายทอดและสืบสานองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างโครงการ

โครงการศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

คำอธิบาย : โลกเสมือนเป็นกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่เปิดโอกาสให้คนได้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ ทั้งกิจกรรมเพื่อการทำงาน การประชุม พบปะพูดคุย ติดต่อสื่อสาร และในโลกเสมือนสามารถจำลองสถานที่ท่องเที่ยวและสร้างเหตุการณ์เพื่อความบันเทิงเสมือนอยู่ในโลกจริง ผ่านตัวตนจำลอง หรืออวตาร (Avatar) ดังนั้น โลกเสมือน ถือเป็นช่องทางโอกาสให้กลุ่มคนพิการ และผู้สูงอายุให้สามารถใช้ชีวิตได้ตามความต้องการ อย่างไรก็ตาม โลกเสมือนยังเป็นสิ่งใหม่ ยังไม่คุ้นเคย อีกทั้งมีหลากหลายประเด็นที่ต้องพิจารณา ได้แก่ สิทธิหน้าที่บนโลกเสมือน ธุรกรรมความปลอดภัย และ ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการยอมรับเทคโนโลยีใหม่

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

ขอบเขต :

- ดำเนินงานศึกษาความเป็นไปได้และการยอมรับเทคโนโลยีโลกเสมือนในกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ
- ค้นหากิจกรรมที่มีความสนใจบนโลกเสมือน
- วิเคราะห์ และพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายครอบคลุมด้านความปลอดภัย ข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิ/หน้าที่ของบุคคลบนโลกเสมือน

เป้าหมาย : มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาโลกเสมือนที่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย ที่มุ่งเน้นประโยชน์ด้านการเรียนรู้เป็นสำคัญ

หน่วยงานหลัก : ดศ.

หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. มท. อก. รง.

งบประมาณ : 5,000,000 บาท

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ สร้างสังคมโลกเสมือน ที่เน้นด้านการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมไทย ตลอดจนนันทนาการระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป ลดช่องว่างทางสังคม/ช่องว่างระหว่างวัย ตลอดจนการถ่ายทอดและสืบสานองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างโครงการ

โครงการส่งเสริมคุณค่าและการถ่ายทอดองค์ความรู้จากฐานสู่ฐานด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างวัย
คำอธิบาย : เทคโนโลยีเสมือนสามารถเป็นแพลตฟอร์มที่สามารถนำเสนอความรู้และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้สูงอายุ
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มโลกเสมือนเพื่อเป็นพื้นที่การเรียนรู้สาธารณะบนสังคมดิจิทัล สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● นำร่องพัฒนาแพลตฟอร์มที่มีความปลอดภัยและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยคัดเลือกกิจกรรมที่ได้รับ ความสนใจและสามารถดำเนินกิจกรรมได้ทุกกลุ่มวัย ● การร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และให้มีการ ขับเคลื่อนอย่างยั่งยืน ● พัฒนาตัวแทนและอาสาสมัครโลกเสมือนเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรม
เป้าหมาย : มีแพลตฟอร์มโลกเสมือนที่เป็นพื้นที่กิจกรรมสำหรับคนทุกกลุ่มวัย และมีอาสาสมัครที่ถ่ายทอด ประสบการณ์จากกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ และมีกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. อว. มท. อก. รง.
งบประมาณ : 50,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ สังคมโลกเสมือนที่เน้นด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากกลุ่มผู้สูงอายุ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมไทย

4.3.3 นโยบายการสร้างนวัตกรรมความเท่าเทียมทางสังคมดิจิทัล

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านนวัตกรรม และสามารถนำมาประยุกต์ในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ และการคุ้มครองทางสังคมที่ตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของคนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมและพึ่งตนเองได้

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ส่งเสริมแพลตฟอร์มกลางเพื่อรวบรวมนวัตกรรม/ รวบรวมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการตัดสินใจและการนำไปขยายผลภายใต้นโยบายทางสังคมของคนพิการและผู้สูงอายุของรัฐบาล	1 แพลตฟอร์ม ที่มีระบบแสดงผล เฉพาะด้านคนพิการและผู้สูงอายุ	อว. / ดศ. พม. รง. สธ. อก. พณ.
สนับสนุนและส่งเสริมโอกาสสำหรับนักพัฒนา นวัตกรรม นักวิจัยและผู้ใช้งาน (กลุ่มเป้าหมาย คนพิการและผู้สูงอายุ)	1 ระบบพื้นที่การเรียนรู้	ดศ. /อว. พม. รง. สธ. อก.
สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านทรัพย์สินทางปัญญา สิ่งประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ	มีนวัตกรรมทางสังคมที่ได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา อย่างน้อย 5 นวัตกรรม	อว. / ดศ. พม. รง. สธ. อก. พณ.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพื้นที่ทดลอง (Innovation Working Lab for Elder and disability)
<p>คำอธิบาย : พื้นที่ทดลอง เป็นปัจจัยสำคัญของการผสมผสานระหว่างความคิดสร้างสรรค์และการลงมือทำ เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมเรียกได้ว่าเป็นพื้นที่เพื่อการบ่มเพาะ ในปัจจุบันประเทศไทยยังขาดแคลนพื้นที่ทดลอง ที่เป็นพื้นที่เปิดสำหรับคนทุกกลุ่ม ทำให้ขาดโอกาสในการทดลอง เรียนรู้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่มาจากเจ้าของความคิดเอง อีกทั้งในพื้นที่หรือห้องปฏิบัติการโดยทั่วไปมักไม่ได้ออกแบบรองรับความต้องการของคนพิการ หรือคนสูงอายุ หรือหลักอารยสถาปัตย์ ทำให้มีข้อจำกัดคนพิการหรือผู้สูงอายุในการพัฒนาศักยภาพ</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านทรัพย์สินทางปัญญาและสิ่งประดิษฐ์สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาพื้นที่ทดลองรองรับคนทุกกลุ่ม ที่มีความสะดวกและปลอดภัยสำหรับคนทุกกลุ่ม ● พัฒนาระบบรวบรวมนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย ● การร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการเพื่อการฝึกอบรมและการบ่มเพาะนวัตกรรม
<p>เป้าหมาย : ระบบพื้นที่การเรียนรู้ และระบบการแสดงผลด้านนวัตกรรมที่พัฒนาโดยกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>

โครงการพื้นที่ทดลอง (Innovation Working Lab for Elder and disability)
หน่วยงานสนับสนุน : อว. พม. รง. สธ. อก.
งบประมาณ : 20,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ เกิดนวัตกรรมใหม่ที่สร้างสรรค์จากกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ที่สามารถขยายผลและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ตลอดจนขับเคลื่อนกระบวนการจดสิทธิบัตร

ตัวอย่างโครงการ

โครงการบ่มเพาะนวัตกรรมเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ
คำอธิบาย : คนพิการและผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรม อีกทั้งเพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุมากขึ้น ควรมีการสร้างสรรค์จากกลุ่มผู้ใช้งานเองที่มีความเข้าใจและรู้ข้อมูลเชิงลึกได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ต้องมีการบ่มเพาะคนพิการและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพให้สามารถเข้าสู่กระบวนการพัฒนา วิจัยและนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมโอกาสสำหรับนักพัฒนา นวัตกรรม นักวิจัยและผู้ใช้งาน
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ● การอบรมและบ่มเพาะคนพิการและผู้สูงอายุเพื่อให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนนวัตกรรม ● การร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการเพื่อการฝึกอบรมและการบ่มเพาะนวัตกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ ● ส่งเสริมการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ถูกพัฒนาโดยคนพิการและผู้สูงอายุ
เป้าหมาย : 5 นวัตกรรมทางสังคมที่ได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : อว. พม. รง. สธ. อก.
งบประมาณ : 10,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ เกิดนวัตกรรมใหม่ที่สร้างสรรค์จากกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ที่สามารถขยายผลและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ตลอดจนขับเคลื่อนกระบวนการจดสิทธิบัตรเพื่อให้เกิดรายได้แก่คนพิการและผู้สูงอายุ

สังคมมักคิดว่า คนพิการหรือผู้สูงอายุ ต้องการความช่วยเหลือ อยู่เสมอ

ข้อเท็จจริง
คนพิการและผู้สูงอายุ
มีศักยภาพแค่ต้องการ
สนับสนุนพื้นฐาน
ตามสิทธิที่ควรได้รับ
อย่างเท่าเทียม

เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถต่อยอด
ศักยภาพของคนพิการและผู้สูงอายุ

โอกาสทางเทคโนโลยีดิจิทัล
เป็นสิ่งจำเป็นในยุคปัจจุบัน

4.4 แนวทางที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)

เป้าหมาย มุ่งการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เข้าถึงและจ่ายได้ ตลอดจนการพัฒนากระบวนการและข้อกำหนดที่ครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย การเดินทางและสาธารณูปโภคพื้นฐานให้มีมาตรฐานความปลอดภัย และสามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุได้จริง

4.4.1 นโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ

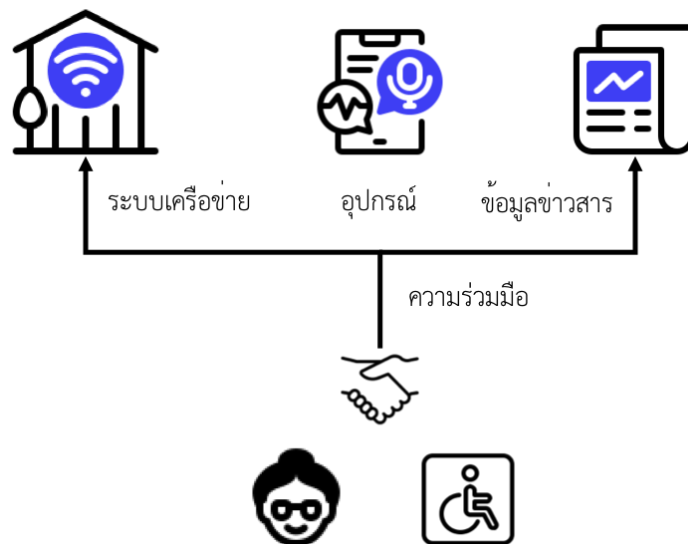
แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบริการทางสังคม คือ การลดภาวะพึ่งพิง ส่งเสริมให้คนทุกกลุ่ม ไม่มีข้อกีดกันทั้งคนพิการและผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตให้เป็นอิสระเท่าที่จะเป็นไปได้ในสังคมดิจิทัล และชีวิตวิถีใหม่ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัย โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมในด้านมนุษยธรรม ดังนั้น บริการดิจิทัลพื้นฐาน ที่รองรับบริการทางสังคม เพื่อการช่วยเหลือการใช้ชีวิตประจำวัน ให้มีความง่าย สะดวก และราคาที่ยั่งยืน ครอบคลุมทุกกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ ด้านการเดินทาง สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ อุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ผลักดันและส่งเสริมนโยบายให้อินเทอร์เน็ตเป็นสวัสดิการพื้นฐานของประชาชนไทยทุกคน (Digital Welfare)	1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้าน Digital Welfare	ดศ. (NT) / พม. มท. กค. กสทช.
ยกระดับและขยายผลจุดสัญญาณ Free WIFI เข้าถึงแหล่งที่พักอาศัย ศูนย์พักพิง สถานประกอบการและพื้นที่สาธารณะ	ร้อยละ 80 ของคนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	ดศ. (NT) / พม. มท.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการติดตั้ง Hotspot Free WIFI ศูนย์พักพิง ศูนย์บริการคนพิการและศูนย์บริการผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : เมื่ออินเทอร์เน็ตและเครือข่ายการสื่อสาร กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันและเป็นปัจจัยที่จะสร้างความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการภาครัฐ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและการประกอบอาชีพ ดังนั้นเพื่อสร้างโอกาส ให้บริการและข้อมูลภาครัฐแบบดิจิทัลแก่ประชาชน โดยใช้อุปกรณ์สมาร์ตโฟนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย (WIFI) อย่างไรก็ตามโครงการอินเทอร์เน็ตประชารัฐมีกลุ่มเป้าหมายเป็นชุมชน ซึ่งไม่เข้าถึงบริเวณศูนย์พักพิง ศูนย์บริการคนพิการและศูนย์บริการผู้สูงอายุ จึงต้องมีการดำเนินงานขยายผล ยกระดับคุณภาพบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และบริการที่ดียิ่งขึ้น</p>

โครงการติดตั้ง Hotspot Free WIFI ศูนย์พักพิง ศูนย์บริการคนพิการและศูนย์บริการผู้สูงอายุ
วัตถุประสงค์ : เพื่อยกระดับและขยายผลจุดสัญญาณ Free WIFI เข้าถึงแหล่งที่พักอาศัย ศูนย์พักพิง สถานประกอบการและพื้นที่สาธารณะ
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการพัฒนาระบบการบริการข้อมูลดิจิทัลแก่ประชาชนผ่านระบบระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายและพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย จัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ เทคโนโลยี Hardware และ Software ที่จำเป็น สำหรับ ศูนย์บริการฯ อย่างน้อย 4 ภูมิภาค
เป้าหมาย : ร้อยละ 80 ของคนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
หน่วยงานหลัก : ดศ. (NT)
หน่วยงานสนับสนุน : พม. มท.
งบประมาณ : 15,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้เข้ารับบริการ กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจ ในการเข้าถึงข้อมูลและบริการได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว มีความมั่นคงปลอดภัยและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

รูปภาพที่ 20 แนวคิดสนับสนุนด้านสวัสดิการดิจิทัล

4.4.2 นโยบายการดำรงชีวิตอย่างอิสระ

จากปัญหาอุปสรรคด้านการเดินทางของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุในสังคมไทย จำเป็นต้องส่งเสริมการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีอุปสรรคในด้านการเดินทาง สามารถเดินทางได้ด้วยตนเอง ลดการพึ่งพิง และเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตในด้านการเดินทาง

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงด้านโครงสร้างพื้นฐานและกายภาพให้รองรับเทคโนโลยีข้อมูลและอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง และสามารถบูรณาการข้อมูลด้านการเดินทางและการขนส่ง	1 ระบบแผนที่เปิดของประเทศ ไทย	สำนักงาน กสทช. คค. อว. อก. เอกชน
ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการเอกชนที่มีศักยภาพด้านบริการแผนที่หรือภูมิศาสตร์สารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบแผนที่นำทางที่เหมาะสมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุและพัฒนาบริการ Accessible Map ของประเทศไทย	1 ระบบแผนที่นำทางสำหรับ คนพิการและผู้สูงอายุ	คค. คค. อว. อก.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
<p>คำอธิบาย : แผนที่นำทางเป็นบริการสำคัญที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ผู้ที่ต้องการเข้ามาติดต่อราชการภายในหน่วยงานต่าง ๆ ให้สามารถเดินทางไปยังสถานที่ที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง ซึ่งโดยทั่วไปข้อมูลด้านการเดินทางและแผนที่มักไม่ครอบคลุมรายละเอียดภายในหน่วยงาน ข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการติดต่อราชการของกลุ่มคนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ผู้ที่นั่งรถเข็น หรือ คนพิการบกพร่องทางการเห็น ดังนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการของหน่วยงานภาครัฐด้วยข้อมูลการเดินทาง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาระบบแผนที่อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลการเดินทางไปยังหน่วยงานภาครัฐครอบคลุมรายละเอียดภายในหน่วยงาน</p>
<p>ขอบเขต :</p>

โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
<ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาและกำหนดนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาแผนที่การเดินทางของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และแสดงผลในระบบแผนที่ที่ประชาชนเข้าถึงได้ ● สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการแบ่งปันข้อมูลและพร้อมส่งเสริมการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับคนทุกกลุ่ม ● พัฒนาแอปพลิเคชันแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยการอ้างอิงข้อมูลระบบแผนที่ได้รับการยอมรับ สามารถรองรับการใช้งานจากทุกอุปกรณ์
เป้าหมาย : มีแอปพลิเคชันแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ และมีการปรับปรุงข้อมูลที่ทันสมัยและต่อเนื่อง
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : คค. อว. อก. เอกชน
งบประมาณ : 7,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ประชาชนมีความพึงพอใจและได้รับความสะดวกจากข้อมูลการเดินทาง มีระบบข้อมูลสนับสนุนการวางแผนและการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพให้รองรับความต้องการของคนทุกกลุ่ม

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาระบบแผนที่เปิดของประเทศไทย
<p>คำอธิบาย : แผนที่เปิด (Open map) เป็นระบบที่มีการแสดงผลและแบ่งปันข้อมูลลักษณะพื้นผิวโลก สิ่งก่อสร้างและสิ่งตามธรรมชาติ ซึ่งข้อมูลแผนที่เปิดมีประโยชน์ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว ตามสภาพแวดล้อม สภาพภูมิศาสตร์ ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การถ่ายทอดรายละเอียด เหตุการณ์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในขอบเขตที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลแผนที่และภูมิศาสตร์สารสนเทศ มีคุณค่าในการนำเสนอรายงานหรือข้อมูลให้เข้าใจได้ง่ายและเห็นภาพได้ทั้งในรูปแบบแผนที่ แผนที่ภูมิ ภาพสามมิติ สามารถทำให้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก วิเคราะห์รูปแบบการเปลี่ยนแปลง ค้นหาความสัมพันธ์จากข้อมูลที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น</p>
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาแผนที่เปิดของประเทศไทย สนับสนุนข้อมูลแผนที่เปิดสำหรับนักพัฒนาสามารถนำไปต่อยอดพัฒนานวัตกรรมและบริการได้
ขอบเขต :

โครงการพัฒนาระบบแผนที่เปิดของประเทศไทย
<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่มีศักยภาพและให้บริการด้านแผนที่ ได้แก่ Google Maps / Apple Maps และรายอื่น ๆ พัฒนาระบบแผนที่นำทางที่เหมาะสมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุและพัฒนาบริการ Accessible Map ของประเทศไทย ● พัฒนาความร่วมมือและส่งเสริมการพัฒนาแอปพลิเคชันรองรับการเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปรับปรุงด้านโครงสร้างพื้นฐานและกายภาพให้รองรับเทคโนโลยีข้อมูลและอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่งตามแผนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เพื่อให้เกิดบูรณาการข้อมูลด้านการเดินทางและการขนส่ง
<p>เป้าหมาย : ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลแผนที่เปิดและระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การพัฒนาระบบเดินทาง การบริหารจัดการเมือง การวางผังเมือง เป็นต้น</p>
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : คค. อว. อก. สำนักงาน กสทช. เอกชน</p>
<p>งบประมาณ : 25,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ระบบแผนที่เปิดของประเทศไทย สร้างคุณค่าให้แก่หน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน และส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมด้านภูมิศาสตร์สารสนเทศ ที่อำนวยความสะดวกและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน เช่น การประยุกต์นำข้อมูลไปพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์ การวางแผนการให้บริการเดินทาง ขนส่ง การบริหารจัดการเมือง เป็นต้น</p>

4.4.3 นโยบายการพัฒนาระบบแผนที่บัญชีข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility Map) และการพัฒนาอารยสถาปัตย์ (Universal Design)

เป้าหมาย เพื่อยกระดับการพัฒนาเมือง โดยจัดทำระบบข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) สำหรับคนทุกกลุ่ม สนับสนุนการวางแผน ออกแบบและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม มีมาตรฐานและความปลอดภัย

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ผลักดันการรวบรวมชั้นข้อมูล (Layer) ด้านภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GIS) ของจุดอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (Facilities point)	ชุดชั้นข้อมูลภูมิศาสตร์ เผยแพร่ในรูปแบบข้อมูลเปิด 1 ชุดข้อมูล	ดศ. /ทุกหน่วยงาน

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
สนับสนุนและผลักดันให้มีกลไกหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกและแผนที่ (Accessibility Map)	ข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและแผนที่ มีการปรับปรุงอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง	ดศ. /ทุกหน่วยงาน
สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ด้วยมาตรฐานและเทคโนโลยีดิจิทัล	1 ระบบให้ข้อมูลและคำปรึกษาด้านอารยสถาปัตย์	พม. / ดศ. มท. สธ. อว. สสส.

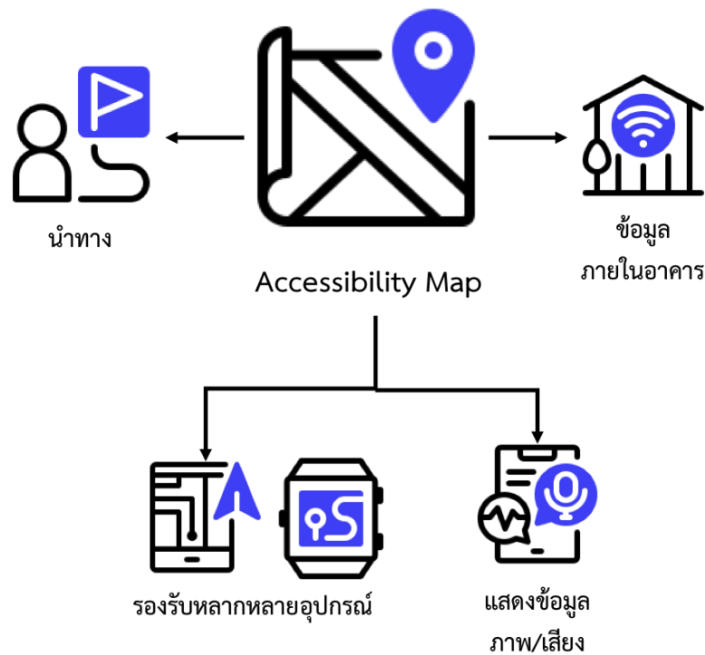
ตัวอย่างโครงการ

โครงการระบบแผนที่นำทางและให้ข้อมูล (Accessibility Map)
<p>คำอธิบาย : ปัญหาด้านการเดินทางที่สำคัญของคนพิการ คือ ไม่ทราบข้อมูลว่าสถานที่แห่งนั้น มีการอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการบ้างหรือไม่ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ที่นั่ง ฯลฯ ทำให้กลายเป็นอุปสรรคในการเดินทางและทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงหรือใช้บริการต่าง ๆ นอกจากนี้ปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องของการปรับปรุงและเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อจัดทำระบบข้อมูลและแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) สำหรับคนทุกกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูลแผนที่และสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านข้อมูลแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รอบระยะเวลาปรับปรุงข้อมูล ผู้รับผิดชอบการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) เพื่อให้มีข้อมูลแผนที่ที่เป็นปัจจุบัน โดยเน้นกลุ่มโครงสร้างพื้นฐานและบริการที่จำเป็น ได้แก่ การเดินทาง การแพทย์ สาธารณสุข สถานที่เพื่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น ดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดสถานที่ Accessible Place เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ เช่น ข้อมูลทางลาด ลิฟต์ ห้องน้ำคนพิการ ที่จอดรถ เป็นต้น ประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อจัดทำระบบแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก
<p>เป้าหมาย : ข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและแผนที่ที่มีความทันสมัย มีการปรับปรุงอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง</p>
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ทุกหน่วยงาน</p>

โครงการระบบแผนที่นำทางและให้ข้อมูล (Accessibility Map)

งบประมาณ : 10,000,000 บาท

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ประชาชนได้มีความพึงพอใจและได้รับความสะดวกจากข้อมูลแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกายภาพรองรับความต้องการสำหรับคนทุกกลุ่ม

รูปภาพที่ 21 แนวคิดด้านระบบแผนที่นำทาง

ตัวอย่างโครงการ

โครงการบริการอัจฉริยะเพื่อการวางแผน การให้บริการ/ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยตามหลักการอารยสถาปัตย์

คำอธิบาย : อารยสถาปัตย์ (Universal design) เป็นแนวคิดเพื่อการสร้างความเท่าเทียมในการอยู่ร่วมกันในสังคมของคนทุกกลุ่ม ผ่านการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งของต่าง ๆ รอบตัว ที่ให้ความสำคัญกับการที่ทุกคนในสังคมทุกเพศ ทุกวัย และทุกสภาพร่างกาย ซึ่งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านอารยสถาปัตย์นั้นต้องการผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสำหรับบุคคลทั่วไปในการรับบริการด้านการอารยสถาปัตย์จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายและรับบริการจากภาคเอกชนที่อาจขาดความเชี่ยวชาญที่แท้จริง ดังนั้น สามารถใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนโยบายบริการดิจิทัลภาครัฐ เพื่อให้บริการข้อมูลด้านการพัฒนาปรับปรุงชุมชน/ที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุให้มีความปลอดภัย อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) และพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลรองรับบริการอารยสถาปัตย์ที่เข้าถึงได้

โครงการบริการอัจฉริยะเพื่อการวางแผน การให้บริการ/ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยตามหลักการอารยสถาปัตย์
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ศึกษามาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) เพื่อพัฒนาปรับปรุงและข้อเสนอแนะ ให้เกิดการพัฒนามาอย่างมีรูปธรรม • พัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการบริหารจัดการด้านอารยสถาปัตย์ เช่น การให้ข้อมูลคำปรึกษา ตัวอย่างการออกแบบด้วยเทคโนโลยีภาพเสมือน เป็นต้น
เป้าหมาย : 1 ระบบให้ข้อมูลและคำปรึกษาด้านอารยสถาปัตย์
หน่วยงานหลัก : พม.
หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. มท. สธ. อว. สสส.
งบประมาณ : 6,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลด้านอารยสถาปัตย์และสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย

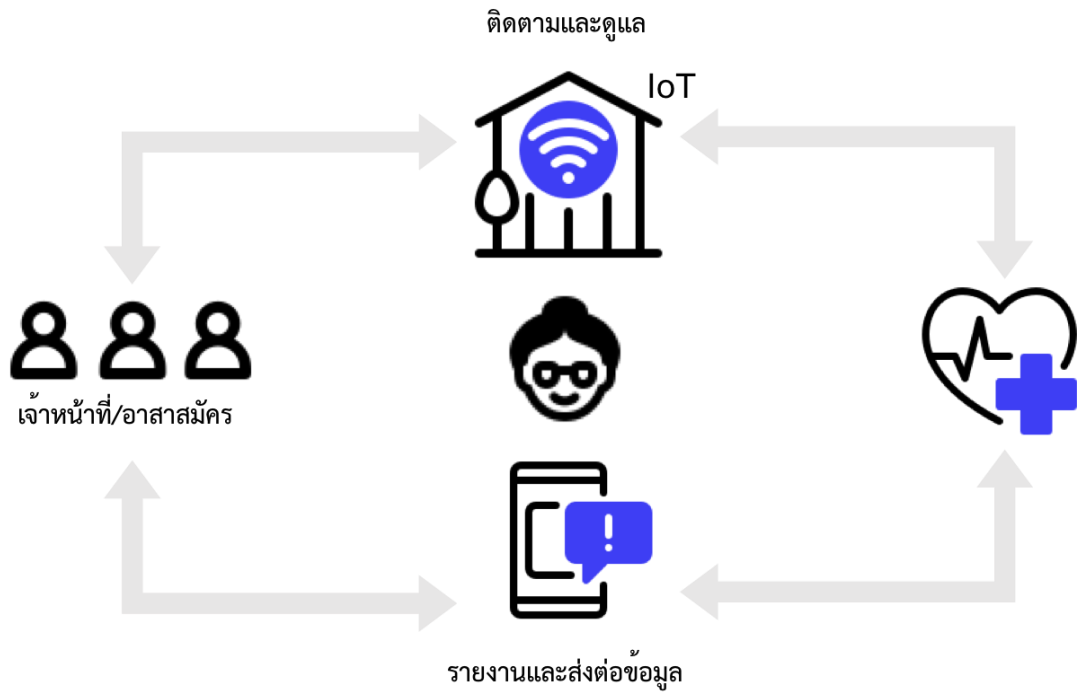
4.4.4 นโยบายการพัฒนาและสร้างหลักประกันการอยู่อาศัยในชุมชน (Aging/Disability In-Place)

เป้าหมาย เพื่อยกระดับ/การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลและมาตรฐานเมืองอัจฉริยะ เพิ่มความมั่นคง ลดความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต จากข้อจำกัดทางสภาวะร่างกาย เช่น ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
พัฒนากลไกการส่งต่อข้อมูล การรายงานเหตุการณ์ และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครดิจิทัล และเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของมนุษย์	1 ระบบรายงาน/ติดตามข้อมูล คนพิการและผู้สูงอายุในชุมชน	ดศ./ พม. สธ. มท.
พัฒนากลไกการสนับสนุนประชาชนและชุมชน การปรับปรุงที่อยู่อาศัย และพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนให้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน	1 มาตรฐานที่อยู่อาศัยแบบอัจฉริยะ รองรับคนพิการและผู้สูงอายุ	ดศ./ พม. สธ. มท.

ตัวอย่างโครงการ

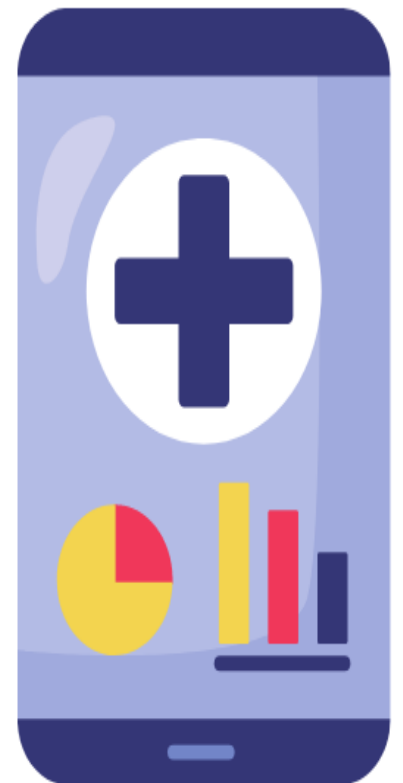
โครงการพัฒนามาตรฐานชุมชนอัจฉริยะเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : แนวคิดด้านเมืองอัจฉริยะมีองค์ประกอบ ได้แก่ เศรษฐกิจ การขนส่งและเดินทาง สิ่งแวดล้อม ความเป็น ประชากรและการกำกับดูแล ในการเชื่อมโยงแต่ละองค์ประกอบเข้าด้วยกัน ต้องการมาตรฐาน เพื่อเชื่อมโยงและสร้างแนวปฏิบัติตามหลักบริหารที่มีธรรมาภิบาล นำสู่การกำกับดูแลเพื่อให้ระบบการ ประกอบอาชีพ การพัฒนาระบบสาธารณสุข โภค สิ่งแวดล้อม ทุนมนุษย์ โดยมีเป้าหมายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้น ดังนั้น กำหนดมาตรฐานชุมชนอัจฉริยะมีความจำเป็นเพื่อสร้างแนวปฏิบัติและการกำหนดแนวทาง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถวางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการชุมชนอัจฉริยะให้มีความปลอดภัย</p>
<p>ขอบเขต :</p> <ul style="list-style-type: none"> • นำร่องพัฒนามาตรฐานชุมชนอัจฉริยะเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ด้านที่อยู่อาศัยและพื้นที่ส่วนกลาง การช่วยเหลือและการส่งต่อกรณีฉุกเฉิน ครอบคลุมด้านบริหารจัดการ ข้อมูล เทคโนโลยีการพัฒนาศักยภาพและทุนมนุษย์
<p>เป้าหมาย : 1 มาตรฐานที่อยู่อาศัยแบบอัจฉริยะรองรับคนพิการและผู้สูงอายุ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : ดศ.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : พม. สธ. มท.</p>
<p>งบประมาณ : 2,000,000 บาท</p>
<p>ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในวงกว้าง เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ บูรณาการข้อมูล กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ และใช้ สนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารชุมชนอย่างโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล</p>

รูปภาพที่ 22 แนวคิดชุมชนอัจฉริยะเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ

Digital for welfare

ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อการพัฒนาสวัสดิการ
ที่ครอบคลุมและทั่วถึง

ดิจิทัลเพื่อการออกแบบสวัสดิการ
ที่เหมาะสม คู่ครองและครอบคลุม

4.5 แนวทางที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare)

เป้าหมาย เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือยกระดับการพัฒนาสวัสดิการที่เหมาะสมทันต่อสถานการณ์ สามารถคุ้มครองและครอบคลุมความต้องการของคนทุกกลุ่ม มุ่งสู่การบริการภาครัฐแบบดิจิทัล

4.5.1 นโยบายการบริหารจัดการเรื่องฐานข้อมูล (Big Data)

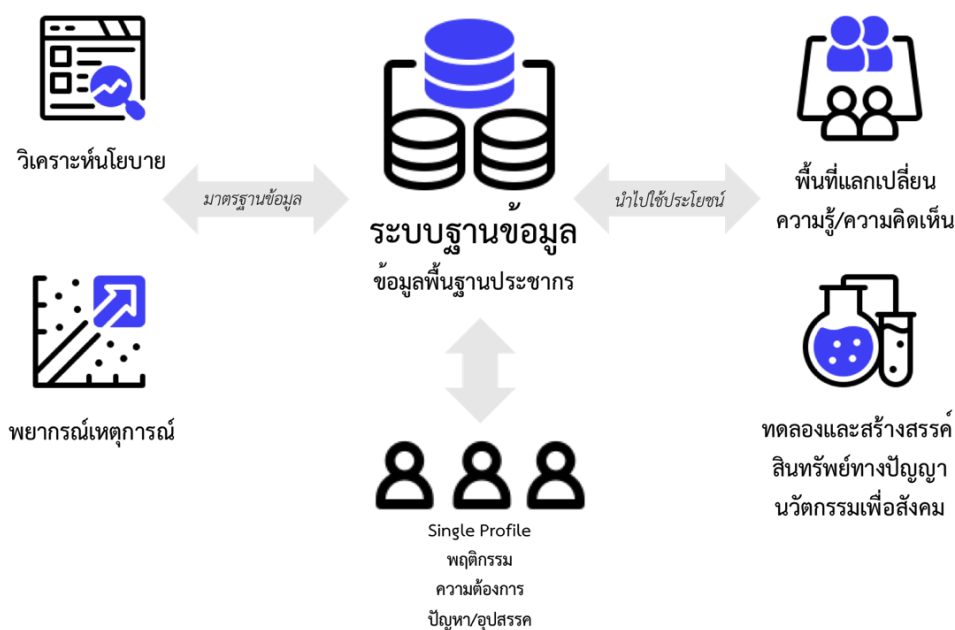
ข้อมูลและระบบฐานข้อมูล เป็นความต้องการหลักทุกของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงคนและคนพิการ ที่ต้องการแพลตฟอร์มที่บูรณาการเชื่อมโยงให้แลกเปลี่ยนข้อมูล โดยข้อมูลที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการให้บริการ การสนับสนุนการตัดสินใจ อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลขนาดใหญ่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การพัฒนาบริการและสนับสนุนในเชิงนโยบาย

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ส่งเสริมจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ	1 ระบบฐานข้อมูลประชากร	มท./ ดศ. พม. สธ. สพร.
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงรุกเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางสวัสดิการสังคม	1 ระบบ/แบบจำลองข้อมูลสนับสนุนนโยบายด้านสวัสดิการสังคม	ดศ./ พม. สธ. มท. กค. พณ. รง.
ส่งเสริมการยกระดับและพัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศและด้านบริหารจัดการข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุ	จำนวนบุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาทักษะด้านข้อมูลอย่างน้อย 50 คน	ดศ./ ก.พ.ร. ทุกหน่วยงาน

ตัวอย่างโครงการ

โครงการ Citizen Single profile
คำอธิบาย : ข้อมูลของคนพิการและผู้สูงอายุมีข้อมูลอยู่ในแต่ละหน่วยงาน รวมถึงการมีสวัสดิการที่บางครั้งอาจจะมีการทับซ้อนกัน อันเนื่องมาจากไม่สามารถพิสูจน์สิทธิ์ที่ทับซ้อนอยู่ได้ ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้สำหรับคัดกรองข้อมูล เช่น ข้อมูลสวัสดิการ ข้อมูลสิทธิประโยชน์ ข้อมูลประวัติการดูแล เป็นต้น

โครงการ Citizen Single profile
วัตถุประสงค์ : เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุและจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้รวมอยู่ในทะเบียนประวัติเดียวสำหรับหนึ่งบุคคล
ขอบเขต : <ul style="list-style-type: none"> • เชื่อมโยงกลุ่มที่มีการขึ้นทะเบียนคนพิการและผู้สูงอายุ • เชื่อมโยงและนำเข้าข้อมูลกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงหรือเข้าเกณฑ์คนพิการและผู้สูงอายุแบบอัตโนมัติ • ระบบข้อมูลเปิดภาครัฐ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ พยากรณ์เพื่อการวางแผนสนับสนุนการตัดสินใจของผู้กำหนดนโยบายตามภารกิจหน้าที่ ทั้งในด้านให้ความช่วยเหลือ พัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ • เผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ เพื่อสนับสนุนการนำข้อมูลเพิ่มมูลค่า เช่น การพัฒนานวัตกรรมข้อมูลสนับสนุนสวัสดิการสังคม
เป้าหมาย : 1 ระบบฐานข้อมูลประชากร
หน่วยงานหลัก : มท.
หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. พม. สธ. สพร.
งบประมาณ : 500,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ส่งเสริมจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

รูปภาพที่ 23 แนวคิดด้านข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์

4.5.2 แพลตฟอร์มสวัสดิการภาครัฐสำหรับคนทุกกลุ่ม

การพัฒนาแอปพลิเคชันที่สนับสนุนให้ผู้สูงอายุวางแผนการเงิน และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ การคุ้มครองทางสังคม การจ้างงาน บำนาญ และการออมเงิน รวมถึง การลงทุน เพื่อให้ความรู้แก่คนพิการและผู้สูงอายุให้เข้าถึงและนำไปใช้ในการวางแผนและการจัดการทางการเงินต่อไป

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ส่งเสริมการบูรณาการและเชื่อมโยงบริการ และข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม สำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุที่อำนวยความสะดวกแบบเบ็ดเสร็จ ตามมาตรฐานบริการภาครัฐแบบดิจิทัล	1 แพลตฟอร์มรวมศูนย์ บริการด้านสวัสดิการ และมี ผู้ใช้งานไม่น้อยกว่า 200,000 คน	พม. / ดศ. สธ. มท. สพร.
ยกระดับและพัฒนาแนวปฏิบัติและกระบวนการ กลาง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูล บริการด้าน สิทธิและสวัสดิการระหว่างหน่วยงาน	2 แนวปฏิบัติและกระบวนการ กลางเพื่อบริหารจัดการข้อมูล คนพิการและผู้สูงอายุ	พม. / ดศ. สธ. มท. สพร.

ตัวอย่างโครงการ

<p>โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมายคนพิการ และผู้สูงอายุ</p>
<p>คำอธิบาย : การที่จะรวบรวมข้อมูลสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำซ้อนของสวัสดิการที่จะได้รับ เนื่องจากข้อมูลในช่วงชีวิตของบุคคลมีข้อมูลของข้อมูลเป็นจำนวนมาก และถูกเก็บอยู่ในหลายหน่วยงาน ดังนั้นการดำเนินการบูรณาการฐานข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลานาน และไม่สามารถที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นในเชิงเทคนิคควรที่จะต้องมีการแบ่งระยะเวลาการพัฒนา ระบบออกเป็นหลายระยะ โดยในระยะเริ่มต้นเป็นระยะการออกแบบในส่วนของมาตรฐานการเก็บข้อมูล ข้อมูลที่จัดเก็บ การออกแบบคุณลักษณะและการใช้งานของระบบให้เหมาะสมกับผู้ใช้งาน</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อการบูรณาการและเชื่อมโยงบริการและข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม และพัฒนาบริการสวัสดิการที่อำนวยความสะดวกแบบเบ็ดเสร็จ ด้วยมาตรฐานบริการภาครัฐแบบดิจิทัล</p>
<p>ขอบเขต</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประยุกต์มาตรฐานข้อมูลและธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อบริหารจัดการข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ • พัฒนาระบบที่มีส่วนติดต่อผู้ใช้งาน (UX/UI) รองรับคนทุกกลุ่ม • ประชาสัมพันธ์และฝึกอบรมการใช้งานให้กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ

โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ
เป้าหมาย : 1 แพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการ
หน่วยงานหลัก : พม.
หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. สธ. มท. สพร.
งบประมาณ : 25,000,000 บาท
ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ แพลตฟอร์มด้านสวัสดิการสามารถอำนวยความสะดวกอย่างเบ็ดเสร็จ สร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้ใช้บริการ

4.5.3 นโยบายบริการสาธารณสุขพื้นฐาน 4.5.3 นโยบายบริการสาธารณสุขพื้นฐาน

ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และความไม่เท่าเทียมทางสุขภาพ เกิดจากช่องว่างระหว่างผู้ที่มีโอกาสดูแลสุขภาพกับผู้ที่ไม่ได้ โดยโอกาส ขึ้นกับปัจจัยข้อจำกัดการบริหารจัดการทรัพยากร ปัจจัยด้านความมั่นคงทางรายได้ ทำให้เกิดปัญหาการเข้าถึงอย่างไม่เท่าเทียม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมทั้งด้านคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในการดำรงชีวิต

การเข้าถึงบริการสุขภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบสาธารณสุข โดยบริการสุขภาพประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพ จากรายงานด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพ พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเข้าถึงบริการสุขภาพของผู้สูงอายุ คือ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาการเดินทาง โดยเฉพาะกรณีที่พักอาศัยอยู่ห่างไกล และรายได้ที่ลดลงของผู้สูงอายุ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของการดูแลสุขภาพที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ปรับสู่การสร้างสุขภาพมากกว่าการซ่อม (รักษา) ดังนั้น จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ	1 ระบบการคัดกรองปัญหาสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ	สธ. / ดศ. พม. อว.
สนับสนุนและส่งเสริมการขยายผลนโยบายเมืองอัจฉริยะด้านสุขภาพ (Smart Health)	จังหวัดที่ได้รับการพัฒนาด้านเมืองอัจฉริยะด้านสุขภาพ (Smart Health) อย่างน้อย 6 จังหวัด	สธ. / ดศ. (NT) พม. มท.

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานกระบวนการส่งต่อข้อมูลและแลกเปลี่ยนอิเล็กทรอนิกส์ทางการแพทย์ที่มีความปลอดภัยและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	1 ระบบข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับประชาชน	สธ. / ดศ. พม. อว. สปส. สปสช.
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสุขภาพเพื่อยกระดับการบริการทางแพทย์ที่เข้าถึงได้	1 แพลตฟอร์มการแพทย์แบบแม่นยำ	สธ. / ดศ. พม. อว.
สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานรองรับการแพทย์ทางไกลครอบคลุมด้านอุปกรณ์การสื่อสาร ระบบเครือข่าย การแลกเปลี่ยนข้อมูล ระบบความปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประเภทข้อมูลสุขภาพ	1 มาตรฐาน	สธ. / ดศ. (NT) พม. มท.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาระบบการประสานข้อมูลยา ครอบคลุมประวัติการรับยาของผู้ป่วย เพื่อให้เกิดเชื่อมโยงหรือการส่งต่อข้อมูลระหว่างระบบและรอยต่อของการรักษา
คำอธิบาย : ปัจจุบันประชาชนสามารถที่จะนำไปสั่งแพทย์หรือประวัติการรักษาไปซื้อยารับประทานเอง ซึ่งในปัจจุบันไม่ได้มีการขอเก็บข้อมูลของการจ่ายยาไว้ และเมื่อผู้ได้รับยามีอาการเจ็บป่วยและเข้าโรงพยาบาลอาจไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดการใช้ยาที่ผ่านมาได้อย่างครบถ้วน ส่งผลต่อการวินิจฉัยและวิเคราะห์โรค
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางประวัติการใช้ยาสำหรับประชาชน
ขอบเขต <ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการรับยา การใช้ยา และอาหารเสริมจากผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงพยาบาล คลินิกและร้านยา เป็นต้น ● ประยุกต์มาตรฐานข้อมูลบัญชียาและรายการยาของประเทศ เพื่อพัฒนาข้อกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ● พัฒนาระบบฐานข้อมูลพร้อมจัดหา Hardware และ Software ที่จำเป็น ● พัฒนาระบบการประสานข้อมูลยา รองรับการใช้งานจากคนทุกกลุ่มและทุกอุปกรณ์

โครงการพัฒนาระบบการประสานข้อมูลยา ครอบคลุมประวัติการรับยาของผู้ป่วย เพื่อให้เกิดเชื่อมโยงหรือการส่งต่อข้อมูลระหว่างระบบและรอยต่อของการรักษา

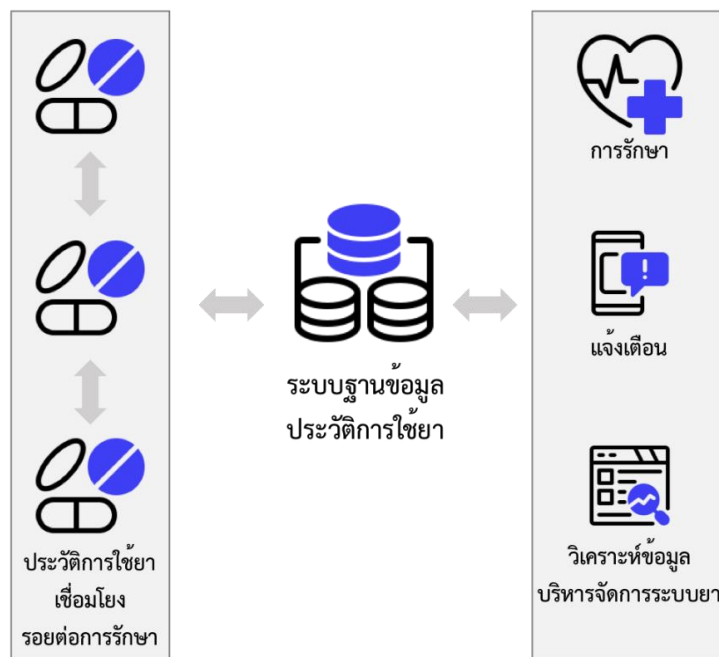
เป้าหมาย : 1 ระบบข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับประชาชน เป้าหมายระบบประวัติการใช้จ่าย

หน่วยงานหลัก : สธ.

หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. พม. อว. สปส. สปสช.

งบประมาณ : 30,000,000 บาท

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ข้อมูลประวัติการรับยาเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งมิติด้านการรักษา เพิ่มความปลอดภัยและประสิทธิภาพการรักษา ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปสนับสนุนการบริหารจัดการด้านยา การประเมินความคุ้มค่าของสวัสดิการรักษายาพยาบาลของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

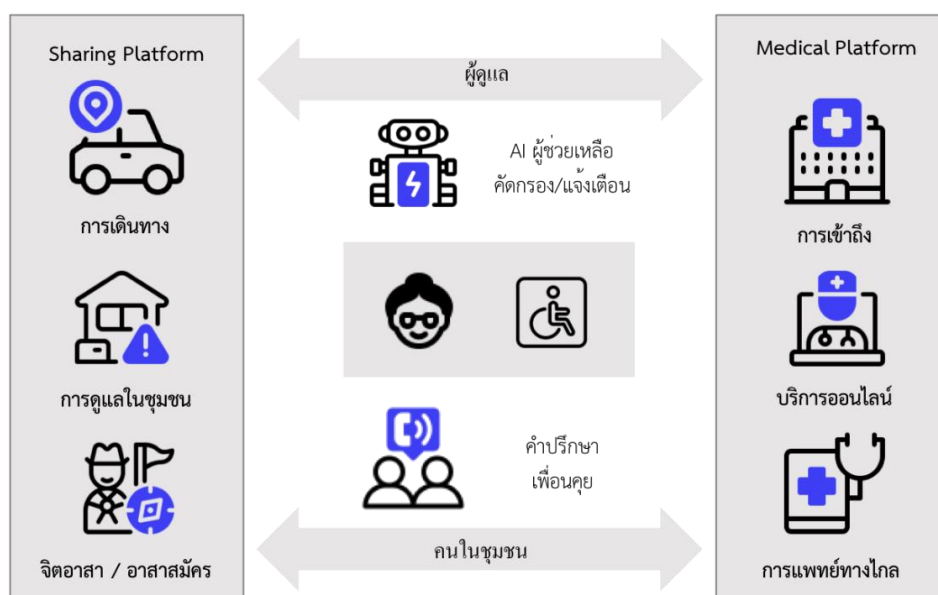
รูปภาพที่ 24 แนวคิดการพัฒนาเชื่อมโยงประวัติการใช้จ่าย

ตัวอย่างโครงการ

โครงการแพลตฟอร์มเฝ้าระวังสุขภาพทางจิตและสังคม

คำอธิบาย : การดูแลกลุ่มเปราะบางจำเป็นต้องได้รับการดูแลแบบต่อเนื่อง และเนื่องจากอุปสรรคทั้งทางกายภาพหรือความสามารถทำให้ไม่สามารถที่จะเดินทางหรือไปเข้าสังคมได้เทียบเท่ากับกลุ่มคนทั่วไป ทำให้กลุ่มเปราะบางเหล่านี้เกิดอาการโดดเดี่ยว เหงา ตัดความสัมพันธ์จากโลกภายนอก ส่งผลต่อเนื่องต่อสุขภาพทางจิตใจในระยะยาว

โครงการแพลตฟอร์มเฝ้าระวังสุขภาพทางจิตและสังคม
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ
ขอบเขต <ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการพัฒนาแบบจำลองการสนทนา ด้วยการประยุกต์เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ Chatbot มีความสามารถทำหน้าที่ชวนเพื่อนคุยในลักษณะ Active bot (ระบบเป็นผู้ชักชวนเริ่มการสนทนา) มีฟังก์ชันการสร้างบทสนทนาเพื่อวิเคราะห์สุขภาพของคู่สนทนา มีความสามารถในการแนะนำกิจกรรม รวมถึงแจ้งเตือนไปยังครอบครัว/ผู้ดูแล/แพทย์ประจำตัว หากเกิดปัญหาสุขภาพ พัฒนาแบบจำลองการคัดกรองและจัดกลุ่มความเสี่ยงปัญหาด้านสุขภาพ พร้อมมีระบบส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเชื่อมโยงกับระบบธนาคารเวลา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ และคนพิการ
เป้าหมาย : 1 ระบบการคัดกรองปัญหาสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ
หน่วยงานหลัก : สธ.
หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. พม. อว.
งบประมาณ : 15,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ คนพิการและผู้สูงอายุได้รับการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ลดอุบัติเหตุและความเสี่ยงในการเกิดโรค สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม (early phase) ส่งเสริมการดูแลและการมีส่วนร่วมของชุมชนอัจฉริยะ และลดภาระงานของบุคลากรสาธารณสุข

รูปภาพที่ 25 แนวคิดแพลตฟอร์มด้านสังคม สุขภาพและการแพทย์

4.5.4 นโยบายการดูแลระยะยาว (Long-term Care)

การดูแลผู้ป่วยในระยะยาว เป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ดูแลและครอบครัว ซึ่งต้องอาศัยองค์ความรู้แบบบูรณาการทั้งด้านการแพทย์สาธารณสุข การบริหารจัดการเวลา การวางแผนทางการเงิน เป็นต้น อีกทั้งประสบการณ์จัดเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญมาก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำมาถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มผู้ดูแล เช่น ข้อเสนอแนะอาการของผู้ป่วย เทคนิคการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้น ควรมีการพัฒนาช่องทางชุมชนผู้ดูแล (Community of Care givers) ที่สามารถเป็นสื่อกลางในการแบ่งปันทั้งองค์ความรู้ ประสบการณ์ ข่าวสาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนอุปกรณ์ และทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน สมาคม และบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อการพัฒนาเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอที่เป็นมาตรฐานบน แพลตฟอร์มของชุมชนออนไลน์ (Community of Practice - CoP) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Management - KM) ในด้านการดูแลคนพิการและผู้สูงอายุ	1 ระบบ /มีผู้ใช้งาน ไม่น้อยกว่า 200,000 คน (หรือร้อยละ 10 ของจำนวน คนพิการและผู้สูงอายุ)	พม. / ดศ. สธ. อว. ศธ. มท.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลระยะยาว กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ
<p>คำอธิบาย : ผู้สูงอายุมักประสบปัญหาการเสื่อมถอยของร่างกาย รวมทั้งระบบสมอง ถึงแม้ไม่มีโรคประจำตัวทางกาย ดังนั้น ภาวะพึ่งพิงในชีวิตประจำวัน จึงจัดเป็นปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการหรือผู้ทุพพลภาพ ผู้ป่วยจิตเวช และภาวะสมองบกพร่อง ยังเป็นกลุ่มสำคัญที่มีภาวะพึ่งพิงผู้อื่นในการดูแลสุขภาพ ซึ่งต้องการการดูแลระยะยาวตลอดช่วงชีวิตที่เหลือ จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการดูแลเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยตลอดจนครอบครัวและผู้ดูแล ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกัน ดูแล และฟื้นฟูสุขภาพคนพิการและผู้สูงอายุ</p>

โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลระยะยาว กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนากลไกการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์และการใช้ความช่วยเหลือด้านการดูแลผู้ป่วย คนพิการและผู้สูงอายุ
ขอบเขต <ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลและองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิด อันจะนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อสุขภาพ ● ดำเนินการประสานงานและสร้างเครือข่ายสุขภาพกลุ่มผู้ดูแล ● พัฒนาระบบข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูลองค์ความรู้ รองรับการใช้งานจากคนทุกกลุ่มและทุกอุปกรณ์
เป้าหมาย : 1 ระบบ / มาตรฐาน
หน่วยงานหลัก : พม.
หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. สธ. อว. ศธ. มท.
งบประมาณ : 15,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ มีกลไกการถ่ายทอดประสบการณ์และเปลี่ยนองค์ความรู้ ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนสร้างความเอื้ออาทรระหว่างกลุ่มผู้ดูแล คนพิการและผู้สูงอายุ

4.5.5 นโยบายการประกันความเสี่ยงต่อความพิการ

ระบบการประกันสุขภาพและการป้องกันความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เป็นกลไกที่จะเสริมสร้างความมั่นคงทางสุขภาพ ลดความกังวลของประชาชนทุกระดับ อีกทั้งยังเป็นส่วนส่งเสริมสวัสดิภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือภาคประชาสังคม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการช่วยเหลือกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ เช่น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ก่อสร้าง การขนส่ง เป็นต้น	1 ระบบ/กลไกความร่วมมือ เพื่อช่วยเหลือคนพิการจากอุบัติเหตุ	คค./ ดศ. พม. สธ. อก. มท.
สนับสนุนการพัฒนากลไกการปรับแต่งระบบสวัสดิการหรือประกันสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ตลอดจนควบคุม ออกแบบและกำหนด	1 ผลลัพธ์ด้านสวัสดิการภาครัฐ	ดศ./ พม. สธ. อก. มท. กค. สปส.

แนวทาง/มาตรการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	หน่วยงาน (หลัก/สนับสนุน)
ราคาเบี้ยประกันอย่างสมเหตุผล ด้วยเทคโนโลยีการ เรียนรู้ของระบบหรือปัญญาประดิษฐ์		

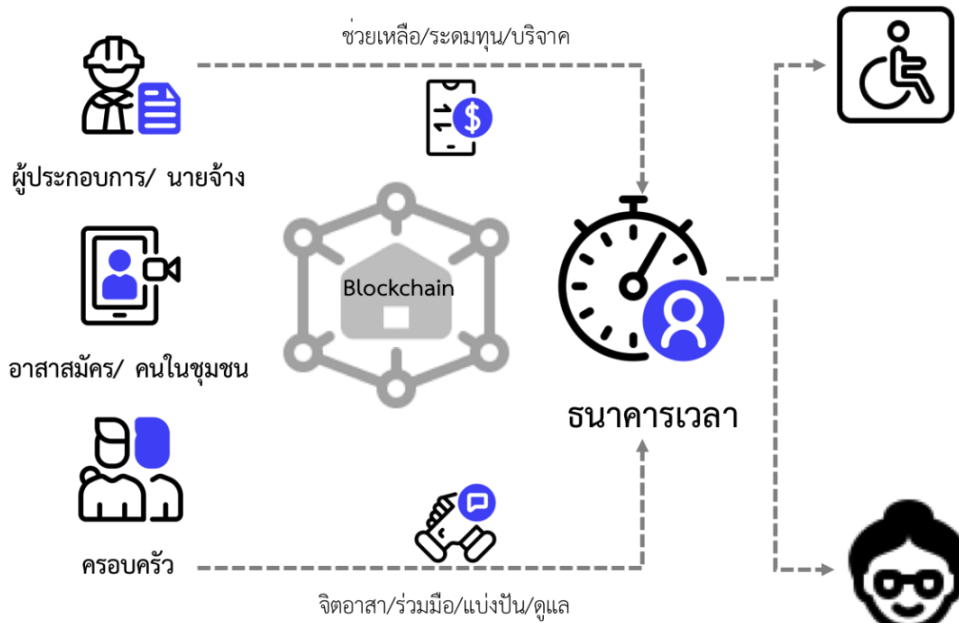
ตัวอย่างโครงการ

โครงการธนาคารเวลาสำหรับผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน
<p>คำอธิบาย : อุบัติเหตุทางถนนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความพิการ โดยที่คนพิการ จัดเป็นกลุ่มคนเปราะบาง ที่ต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองเป็นพิเศษ เนื่องจากมีความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตมากกว่าคนปกติ จากข้อจำกัดทางสภาวะร่างกายทำให้เพิ่มความเสี่ยงในการเจ็บป่วย และการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งปัญหาความไม่แน่นอนทั้งด้านสุขภาพ การประกอบอาชีพ และความมั่นคงในการดำรงชีวิต จากโครงการธนาคารเวลา สามารถนำมาประยุกต์ต่อยอด ที่มีการดำเนินงานเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ ขยายผลสู่การดูแลกลุ่มคนพิการ โดยการเก็บประวัติธุรกรรมความดีด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีความปลอดภัยสูง จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการระดมทุน พัฒนาเป็นกองทุนหรือการรับบริจาคให้การช่วยเหลือผู้ที่ต้องการ เช่น กรณีมีผู้ประสบอุบัติเหตุและเกิดความพิการ สามารถมีเงินทุนในการนำมารักษาพยาบาล หรือจัดหาอุปกรณ์ช่วยเหลือที่เหมาะสมให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ต่อไป หรือมีอาสาสมัครจิตอาสาดูแลช่วยเหลือในช่วงแรกที่ยังไม่สามารถปรับตัวได้ เป็นการส่งเสริมสังคมแห่งการแบ่งปันและเอื้ออาทร</p>
<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างแรงจูงใจในการช่วยเหลือกลุ่มคนพิการ จากอุบัติเหตุและส่งเสริมการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน</p>
<p>ขอบเขต</p> <ul style="list-style-type: none"> • พัฒนานโยบายและกลไกแรงจูงใจการช่วยเหลือภายในแนวคิดธนาคารเวลา • พัฒนาระบบการและระบบการระดมทุนเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ • พัฒนาระบบการเปลี่ยนคะแนนความประพฤติและการนำไปใช้ประโยชน์
<p>เป้าหมาย : 1 ระบบ/กลไกความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือคนพิการจากอุบัติเหตุ</p>
<p>หน่วยงานหลัก : คค.</p>
<p>หน่วยงานสนับสนุน : ดศ. พม. สธ. อก. มท.</p>
<p>งบประมาณ : 5,000,000 บาท</p>

โครงการธนาคารเวลาเพื่อผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ สร้างสังคมแห่งการช่วยเหลือและจิตอาสา และสนับสนุนระบบกองทุนช่วยเหลือคนพิการให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส

รูปภาพที่ 26 แนวคิดการประยุกต์และต่อยอดธนาคารเวลาเพื่อการดูแลคนพิการและผู้สูงอายุ

ตัวอย่างโครงการ

โครงการพัฒนาแบบจำลองข้อมูลทำนายความเสี่ยงด้านสุขภาพเพื่อการประกันสุขภาพ

คำอธิบาย ประเทศไทยมีการเก็บข้อมูลด้านสุขภาพ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และจากปัญหาสำคัญของประเทศในการบริหารจัดการระบบสุขภาพ นั่นคือการจัดการค่าใช้จ่ายสุขภาพอย่างสมเหตุผล โดยค่าใช้จ่ายสุขภาพเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญของหน่วยงานด้านประกันสุขภาพ ซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองและดูแลประชาชนให้ไม่ประสบปัญหาความยากจน ลดภาระด้านการเงิน เมื่อเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ และสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาพัฒนาแบบจำลองข้อมูลเพื่อสนับสนุนการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านสวัสดิการหรือประกันสุขภาพได้ตามปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ดังนั้น ควรนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาพัฒนาแบบจำลองข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการบริหารจัดการด้านประกันสุขภาพ และนำข้อมูลสุขภาพที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการวางแผนและบริหารค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการพัฒนาแบบจำลองข้อมูลทำนายความเสี่ยงด้านสุขภาพเพื่อการประกันสุขภาพ
วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาแบบจำลองข้อมูลและประยุกต์ในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายสุขภาพและการประกันสุขภาพ
ขอบเขต <ul style="list-style-type: none"> ● ประสานงานและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อนำข้อมูลสุขภาพ ปัจจัยเสี่ยงทางสังคม สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมด้านการใช้เทคโนโลยี มาพัฒนาแบบจำลองข้อมูลและผลิตภัณฑ์ข้อมูล ● การพัฒนาแบบจำลองข้อมูลและการวิเคราะห์พยากรณ์ความเสี่ยงทางสุขภาพ ● การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้อมูล ได้แก่ ระบบการคัดกรองความเสี่ยงด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ระบบการคัดกรองความเสี่ยงด้านสุขภาพเพื่อการประกันสุขภาพ
เป้าหมาย : แพลตฟอร์มการคัดกรองข้อมูลและความเสี่ยงทางสุขภาพ
หน่วยงานหลัก : ดศ.
หน่วยงานสนับสนุน : พม. สธ. อก. มท. กค. สปส.
งบประมาณ : 10,000,000 บาท
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ แบบจำลองข้อมูลสามารถสนับสนุนการพัฒนาระบบประกันสุขภาพได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างความเท่าเทียม คุ่มค่าและมีอัตราประโยชน์ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการคัดกรองสุขภาพ เป็นเครื่องมือสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนและการป้องกันโรค

บทที่ 5

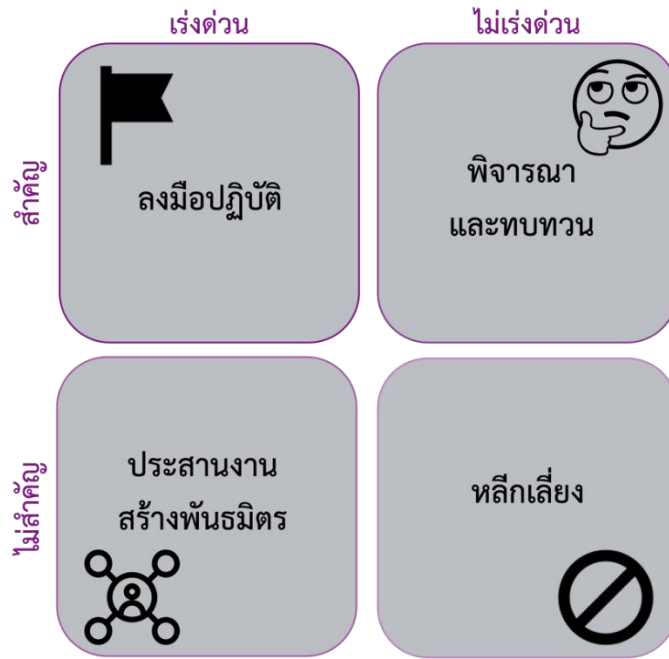
แนวทางการขับเคลื่อน มาตรการ โครงการ และการติดตามประเมินผล

5.1 แนวทางและมาตรการการขับเคลื่อนโครงการ

เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนโครงการ คือการดำเนินงานให้มีบริหารจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถส่งมอบคุณค่าและประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุได้อย่างเป็นรูปธรรม ตรงความต้องการและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ดังนั้น การขับเคลื่อนโครงการภายใต้นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญตามมิติที่สำคัญ ดังนี้

ด้านนโยบาย เพื่อพิจารณาว่าโครงการที่วางแผนดำเนินงานสอดคล้องตามเป้าประสงค์เชิงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีความสำคัญเร่งด่วนตามนโยบายภาครัฐและแผนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นไปตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน อาทิ ด้านการใช้ทรัพยากร เพื่อพิจารณาความพร้อมในทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ งบประมาณ หน่วยงานพันธมิตร กำลังคนและศักยภาพบุคลากร ด้านลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพิจารณาว่าโครงการที่วางแผนดำเนินงานสามารถส่งมอบคุณค่าสู่กลุ่มเป้าหมายได้จริง มีความสำคัญและมีผลประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ คุ่มค่าการลงทุน ด้านเทคโนโลยี เพื่อศึกษา วิเคราะห์แนวโน้มและพิจารณาความจำเป็นและความเป็นไปได้เชิงของเทคโนโลยีที่จะสามารถสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

การขับเคลื่อนลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปแผนและตามกรอบระยะเวลา จึงต้องพิจารณาในมิติความเร่งด่วนและสำคัญ (Priority Matrix) ให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์ในระยะยาว

รูปภาพที่ 27 รูปแบบการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ

โครงการที่จัดว่าอยู่ในประเภทที่ต้องใช้มาตรการอย่าง “เร่งด่วน” มีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 1) เป็นประเด็นนโยบายเร่งด่วนของวิสัยทัศน์ประเทศ แผนและนโยบายระดับชาติฯ และนโยบายหลักของรัฐบาล
- 2) เป็นประเด็นใหม่ที่ยังไม่เคยมีการดำเนินงานและมีผลต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ
- 3) เป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก หากไม่ดำเนินการจะทำให้ประชาชนมีความยากลำบากในการดำรงชีวิต

โครงการที่จัดว่าอยู่ในประเภทที่เป็น “โครงการสำคัญ” และจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อนำไปปฏิบัติ มีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 1) เป็นภารกิจหลักของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 2) เป็นโครงการที่ถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 3) เป็นโครงการที่ต้องมีการดำเนินงานต่อเนื่องและต้องการบำรุงรักษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 4) เป็นโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมบริการหลักที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชน

จากตัวอย่างโครงการสามารถนำเสนอการจัดลำดับความสำคัญ โดยกำหนดหลักเกณฑ์คะแนนในแต่ละประเด็นในช่วง 1-10 และสามารถแสดงรายละเอียดการประเมินคะแนนความเร่งด่วนและสำคัญ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์คะแนน

เกณฑ์คะแนน	การแปรผล
1-3	ต่ำ
4-6	ปานกลาง
7-8	สูง
9-10	สูงมาก

เกณฑ์คะแนนเป็นการให้คะแนนที่แปรผลตัวชี้วัดทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้แนวทางของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ตัวชี้วัดในแต่ละโครงการจำเป็นต้องมีการให้ค่าน้ำหนัก (Weight) ที่หน่วยงานสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการเพื่อนำมาปฏิบัติงาน โดยหน่วยงานสามารถพิจารณาจากการให้ค่าน้ำหนักในแต่ละมิติของโครงการ โดยมีมติในเชิงการบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ ได้แก่ นโยบายเร่งด่วน ประเด็นใหม่มีนัยสำคัญ คุณภาพชีวิต และมีมติในเชิงของการบริหารจัดการภายในองค์กร ได้แก่ ภารกิจหลัก ปฏิบัติตามกฎหมาย ต่อเนื่องและบำรุงรักษา และบริการหลัก ซึ่งเกณฑ์คะแนนจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจให้กับหน่วยงานในการคัดเลือกและพิจารณาโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ต้องดำเนินการในช่วงระยะเวลานั้น หรือการวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว

ทั้งนี้จากการพิจารณาเบื้องต้นจากข้อมูลของสถานการณ์ปัจจุบันผนวกกับประเด็นที่มีความเร่งด่วน โครงการที่พิจารณาว่าควรกำหนดให้เป็น “โครงการสำคัญที่ต้องมีการใช้มาตรการอย่างเร่งด่วน” (Flagship Project) และพิจารณาเพื่อนำไปดำเนินการในแต่ละแนวทาง มีดังนี้

ตารางที่ 5 แนวทางการส่งเสริมและขับเคลื่อนนโยบาย

แนวทาง	“โครงการสำคัญที่ต้องมีการใช้มาตรการอย่างเร่งด่วน” (Flagship Project)
Empowerment	โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ
Readiness	โครงการสำรวจสถานการณ์ด้านข่าวปลอมในกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ
Accessibility	โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อสร้างสรรค์ค่านิยมเชิงบวกเพื่อการอยู่ร่วมกัน
One Social	โครงการแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility map)
Digital For Welfare	โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการให้ค่าน้ำหนักของโครงการภายใต้แนวทางของการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

แนวทาง / โครงการ	มิติในเชิงการบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ				มิติในเชิงของการบริหารจัดการภายในองค์กร				
	นโยบาย เร่งด่วน	ประเด็นใหม่ มีนัยสำคัญ	คุณภาพ ชีวิต	รวม (ร้อยละ)	ภารกิจหลัก	ปฏิบัติตาม กฎหมาย	ต่อเนื่องและ บำรุงรักษา	บริการหลัก	รวม (ร้อยละ)
แนวทางที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ (Empowerment)									
1. โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ประสานงานและความร่วมมือคนพิการและ ผู้สูงอายุ	7	8	7	73.3	5	4	1	8	45
2. โครงการพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อ ประสานงานและความร่วมมือ	7	8	7	73.3	7	4	1	8	50
3. โครงการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีที่ส่งเสริม การใช้ประสาทสัมผัสและเพิ่มประสิทธิภาพการ สื่อสาร	6	6	9	70.0	6	2	6	7	52.5
4. โครงการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมรุ่นใหม่ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	7	6	5	60	4	2	3	4	32.5
แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness)									
5. โครงการพัฒนาหลักสูตรการออมเงินและการ ลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล	7	8	7	73.3	6	2	0	7	37.5
6. โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการเงิน ดิจิทัล สำหรับคนทุกกลุ่ม	7	8	7	73.3	6	2	2	7	42.5

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

แนวทาง / โครงการ	มิติในเชิงการบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ				มิติในเชิงของการบริหารจัดการภายในองค์กร				
	นโยบายเร่งด่วน	ประเด็นใหม่ มีนัยสำคัญ	คุณภาพชีวิต	รวม (ร้อยละ)	ภารกิจหลัก	ปฏิบัติตามกฎหมาย	ต่อเนื่องและบำรุงรักษา	บริการหลัก	รวม (ร้อยละ)
7. โครงการพัฒนาระบบที่ปรึกษาการเงิน การออมและการลงทุน สำหรับผู้สูงอายุ	6	6	6	60.0	5	2	0	6	32.5
8. โครงการสำรวจและพัฒนามาตรฐานหลักสูตร ทักษะดิจิทัลสำหรับคนพิการแต่ละประเภท	7	6	8	70.0	8	2	5	5	50
9. โครงการสำรวจสถานการณ์ด้านข่าวปลอม ในกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ	8	6	8	73.3	9	2	7	5	57.5
10. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณวุฒิ และศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุสู่ Digital Influencer	7	5	5	56.7	8	1	0	5	35
11. โครงการแพลตฟอร์มจับคู่หางานสำหรับ คนพิการและผู้สูงอายุ	6	6	8	66.7	6	7	6	8	67.5
12. โครงการพัฒนาระบบตลาดออนไลน์ เพื่อจำหน่าย/แลกเปลี่ยน สินค้าและบริการ ของคนพิการและผู้สูงอายุ	6	5	6	56.7	5	1	0	7	32.5
13. โครงการศึกษาแนวทางการป้องกันและ คัดกรองคนพิการและผู้สูงอายุจากการหลอกลวง และภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล	7	9	9	83.3	8	7	0	5	50

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

แนวทาง / โครงการ	มิติในเชิงการบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ				มิติในเชิงของการบริหารจัดการภายในองค์กร				
	นโยบายเร่งด่วน	ประเด็นใหม่ มีนัยสำคัญ	คุณภาพชีวิต	รวม (ร้อยละ)	ภารกิจหลัก	ปฏิบัติตามกฎหมาย	ต่อเนื่องและบำรุงรักษา	บริการหลัก	รวม (ร้อยละ)
14. โครงการพัฒนาระบบบัญชีธุรกรรมทางการเงิน	5	7	6	60.0	6	3	0	6	37.5
15. โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับคนทุกกลุ่ม (นำร่องคนพิการทางสมอง)	7	6	7	66.7	7	2	7	7	57.5
16. โครงการกิจกรรมประกวดสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้สำหรับบุคคลพิเศษ	5	6	4	50.0	5	1	0	3	22.5
17. โครงการจัดทำระบบห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม	7	7	8	73.3	7	4	5	8	60
แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการสร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social)									
18. โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อสร้างสรรค์ ค่านิยมเชิงบวกเพื่อการอยู่ร่วมกัน	7	6	8	70.0	6	2	1	6	37.5
19. โครงการศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6	9	5	66.7	7	1	0	2	25
20. โครงการส่งเสริมคุณค่าและการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างวัย	6	7	5	60.0	6	1	0	2	22.5

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

แนวทาง / โครงการ	มิติในเชิงการบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ				มิติในเชิงของการบริหารจัดการภายในองค์กร				
	นโยบายเร่งด่วน	ประเด็นใหม่ มีนัยสำคัญ	คุณภาพชีวิต	รวม (ร้อยละ)	ภารกิจหลัก	ปฏิบัติตามกฎหมาย	ต่อเนื่องและบำรุงรักษา	บริการหลัก	รวม (ร้อยละ)
21. โครงการพื้นที่ทดลอง (Innovation Working Lab for Elder and disability)	5	6	5	53.3	5	1	5	5	40
22. โครงการปมเพาะนวัตกรรมเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	5	6	5	53.3	5	1	5	5	40
แนวทางที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)									
23. โครงการติดตั้ง Hotspot Free WIFI ศูนย์พักพิง ศูนย์บริการคนพิการและศูนย์บริการผู้สูงอายุ	4	5	9	60.0	9	1	7	8	62.5
24. โครงการพัฒนาระบบแผนที่เปิดของประเทศไทย	5	5	8	60.0	8	1	2	8	47.5
25. โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ	5	5	8	60.0	8	1	2	9	50
26. โครงการระบบแผนที่นำทางและให้ข้อมูล	5	5	9	63.3	8	1	7	9	62.5
27. โครงการบริการอัจฉริยะเพื่อการวางแผนการให้บริการ/ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยตามหลักการอารยสถาปัตยกรรม	5	5	7	56.7	7	1	5	7	50
28. โครงการพัฒนามาตรฐานชุมชนอัจฉริยะเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ	7	6	7	66.7	8	1	7	7	57.5

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

แนวทาง / โครงการ	มิติในเชิงการบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ				มิติในเชิงของการบริหารจัดการภายในองค์กร				
	นโยบายเร่งด่วน	ประเด็นใหม่ มีนัยสำคัญ	คุณภาพชีวิต	รวม (ร้อยละ)	ภารกิจหลัก	ปฏิบัติตามกฎหมาย	ต่อเนื่องและบำรุงรักษา	บริการหลัก	รวม (ร้อยละ)
แนวทางที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare)									
29. โครงการ Citizen Single Profile	4	5	8	56.7	9	1	5	8	57.5
30. โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม	7	6	9	73.3	8	4	8	10	75
31. โครงการพัฒนาระบบการประสานข้อมูลยา	8	7	9	80.0	7	4	1	9	52.5
32. โครงการแพลตฟอร์มเฝ้าระวังสุขภาพทางจิตและสังคม	8	6	9	76.7	7	2	7	8	60
33. โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลระยะยาว กลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ	8	5	7	66.7	7	2	2	8	47.5
34. โครงการธนาคารเวลาสำหรับผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน	6	7	8	70.0	6	2	8	6	55
35. โครงการพัฒนาแบบจำลองข้อมูลทำนายความเสี่ยงด้านสุขภาพเพื่อการประกันสุขภาพ	7	8	8	76.7	6	2	2	9	47.5

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างโครงการจากเกณฑ์ประเมินของมิติในเชิงบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศกับมิติในเชิงการบริหารจัดการภายในองค์กรของแต่ละแนวทาง โดยมีการแบ่งระยะเวลาการดำเนินโครงการภายในระยะ 5 ปี ซึ่งได้มีการประเมินกรอบเงินงบประมาณของแต่ละโครงการในภาพรวมและงบประมาณรายปี (หมายเหตุ สามารถมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณได้ตามความเหมาะสม) อย่างไรก็ตาม จำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาตามระเบียบของพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ สำนักงบประมาณ อีกครั้งหนึ่ง

ตารางที่ 7 กรอบงบประมาณตัวอย่างโครงการภายใต้นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ระยะ 5 ปี

โครงการ	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
แนวทางที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งและเสริมพลังคนพิการและผู้สูงอายุ(Empowerment)						
1. โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลประสานงานและความร่วมมือคนพิการและผู้สูงอายุ	10	5	5			
2. โครงการพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อประสานงานและความร่วมมือ	50		10	15	15	10
3. โครงการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร	10		4	3	3	
4. โครงการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมรุ่นใหม่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	20		5	5	5	5
แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม (Readiness)						
5 โครงการพัฒนาหลักสูตรการออมเงินและการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล	25	15		10		
6. โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการเงินดิจิทัล สำหรับคนทุกกลุ่ม	6		3	3		
7. โครงการพัฒนาระบบที่ปรึกษาการเงิน การออมและการลงทุน สำหรับผู้สูงอายุ	20			10	5	5

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

โครงการ	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
8. โครงการสำรวจและพัฒนามาตรฐานหลักสูตรทักษะดิจิทัลสำหรับคนพิการแต่ละประเภท	9	3	3	3		
9. โครงการสำรวจสถานการณ์ด้านชาวพลอมในกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ	15	5		5		5
10 โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณวุฒิและศักยภาพคนพิการและผู้สูงอายุสู่ Digital Influencer	5	2		2		1
11. โครงการแพลตฟอร์มจับคู่หางานสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	50	20		20		10
12. โครงการพัฒนาระบบตลาดออนไลน์เพื่อจำหน่าย/แลกเปลี่ยน สินค้าและบริการของคนพิการและผู้สูงอายุ	30			10	10	10
13. โครงการศึกษาแนวทางการป้องกันและคุ้มครองคนพิการและผู้สูงอายุจากการหลอกลวงและภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล	65	5	20	20	10	10
14. โครงการพัฒนาระบบกฎแฉคู่ธุรกรรมทางการเงิน	30			20	10	
15. โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับคนทุกกลุ่ม (นักร้อง คนพิการทางสมอง)	10	5	3	2		
16. โครงการกิจกรรมประกวดสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้สำหรับบุคคลพิเศษ	5	1		2		2
17. โครงการจัดทำระบบห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม	25	10		10	5	
แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการสร้างทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการอยู่ร่วมในสังคม (One Social)						

โครงการ	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
18. โครงการพัฒนามาตรฐานสื่อสร้างสรรค์ค่านิยมเชิงบวกเพื่อการอยู่ร่วมกัน	15	5		5		5
19. โครงการศึกษาความเป็นไปได้และนำร่องโลกเสมือนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	5	5				
20. โครงการส่งเสริมคุณค่าและการถ่ายทอดองค์ความรู้จากฐานสู่รุ่นด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างวัย	50		20	15	10	5
21. โครงการพื้นที่ทดลอง (Innovation Working Lab for Elder and disability)	20		10	5		5
22. โครงการบ่มเพาะนวัตกรรมเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	10			4	3	3
แนวทางที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ (Accessibility)						
23. โครงการติดตั้ง Hotspot Free WIFI ศูนย์พักพิง ศูนย์บริการคนพิการ และศูนย์บริการผู้สูงอายุ	15	10		3		2
24. โครงการพัฒนาระบบแผนที่เปิดของประเทศไทย	25	10		10	5	
25. โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแผนที่การเดินทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ	7	3	2		2	
26. โครงการแผนที่สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility map)	10	2	2	2	2	2
27. โครงการบริการอัจฉริยะเพื่อการวางแผน การให้บริการ/ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยตามหลักการอารยสถาปัตย์	6			3	3	

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

โครงการ	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
29. โครงการพัฒนามาตรฐานชุมชนอัจฉริยะเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ	2	2				
แนวทางที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง (Digital for welfare)						
30. โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มรวมศูนย์บริการด้านสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม	25	10	10	5		
31. โครงการพัฒนาระบบการประสานข้อมูลยา	30	10	10	10		
32. โครงการแพลตฟอร์มเฝ้าระวังสุขภาพทางจิตและสังคม	15	10	5			
33. โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลระยะยาวกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้สูงอายุ	15			5	5	5
34. โครงการธนาคารเวลาสำหรับผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน	5	3	2			
35. โครงการพัฒนาแบบจำลองข้อมูลทำนายความเสี่ยงด้านสุขภาพเพื่อการประกันสุขภาพ	10	2	2	2	2	2
36. โครงการ Citizen Single Profile	15	10		3		2
รวมงบประมาณ	665	153	116	212	95	89

***หมายเหตุ งบประมาณข้างต้นเป็นการประมาณการที่อ้างอิงจากการจัดสรรงบประมาณของโครงการที่ผ่านมาและมีลักษณะการดำเนินโครงการใกล้เคียงกัน

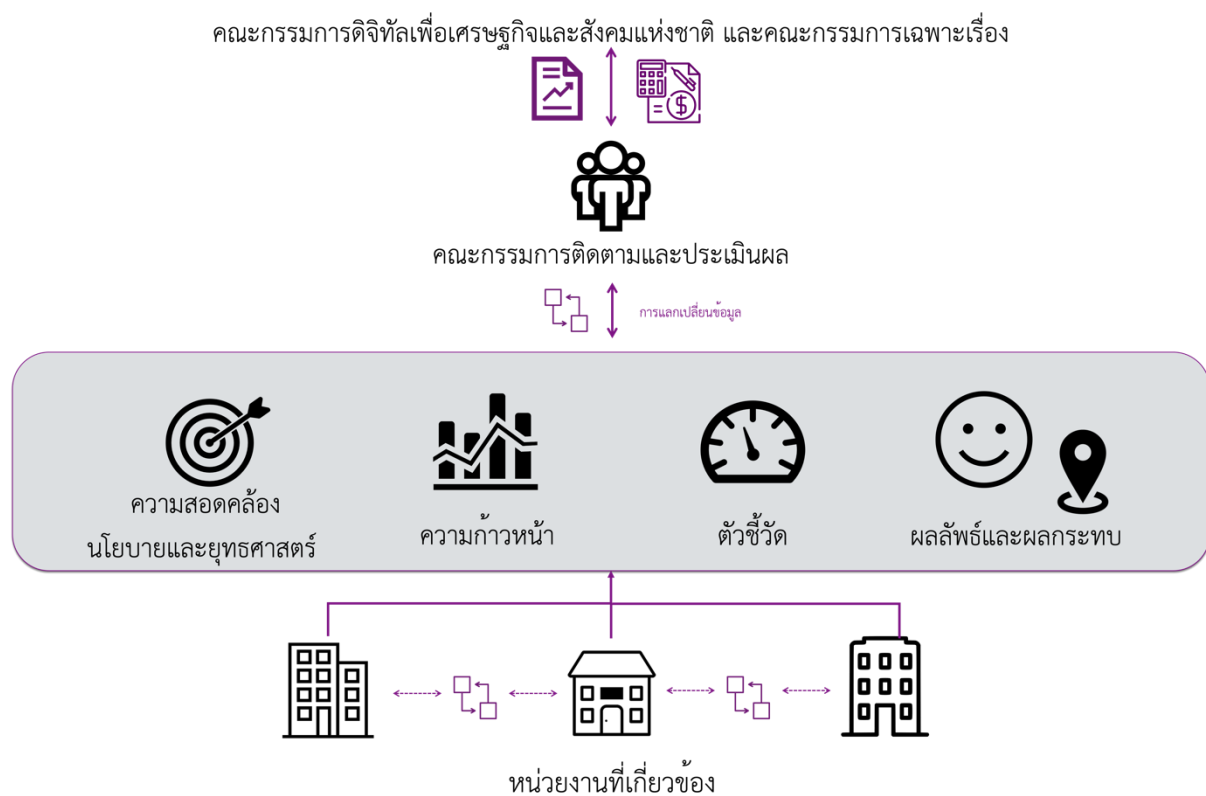
5.2 การติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตามผลการดำเนินงานนโยบายและแนวทางการส่งเสริมสังคมคนพิการและผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล มุ่งเน้นประเมินผลความสำเร็จเชิงนโยบาย โดยให้แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอิสระในการดำเนินงาน แต่มีเอกภาพในการบริหารจัดการเชิงนโยบาย ผ่านเป้าหมายและตัวชี้วัดร่วมกัน

แนวทางการประเมินผลต้องการเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตัวชี้วัด เพื่อสร้างความชัดเจน นำไปปฏิบัติได้จริง โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีธรรมาภิบาล โดยแบ่งระดับการประเมินผลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการ มุ่งค้นหาจุดอ่อน ปัญหาหรืออุปสรรค เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีวิธีการติดตามและตรวจสอบสถานะดำเนินงานการใช้งบประมาณทรัพยากร อยู่ภายใต้ระยะเวลาที่ได้วางแผนหรือไม่

2) การประเมินประสิทธิผล มุ่งประเมินผลลัพธ์สุดท้ายของการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เกิดผลกระทบหรือสร้างคุณค่าต่อกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไร

รูปภาพที่ 28 กรอบแนวคิดการติดตามประเมินผล

5.3 คณะกรรมการติดตามและประเมินผล

การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ต้องกระทำอย่างเป็นมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่น กระบวนการอันโปร่งใส สามารถบริการจัดการงบประมาณกองทุนได้อย่างเป็นภาพรวมและมีเอกภาพ ดังนั้น ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ซึ่งเปรียบเสมือนผู้แทนของคณะกรรมการดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง โดยมีบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ดังนี้

- 1) รับนโยบาย เป้าประสงค์และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางการติดตามประเมินผล
- 2) ควบคุมดูแลและบริหารจัดการฐานข้อมูลการติดตามและประเมินผลให้มีคุณภาพประสิทธิภาพ และโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ
- 3) ประสานงานและสร้างเครือข่ายเพื่อลดข้อกำจัดการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน
- 4) รวบรวมข้อมูลและรายงานผลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5) จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.4 แนวทางการดำเนินงาน

การกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน ตัวชี้วัด วิธีปฏิบัติ เทคนิคและเทคโนโลยี มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- 1) ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด
- 2) ประสิทธิภาพของทรัพยากรทั้งในด้านปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพ
- 3) ความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและกรอบเวลา ได้แก่ มูลค่าของงานที่แล้วเสร็จ (Earned Value: EV) ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง (Actual Cost: AC)
- 4) ผลลัพธ์ ผลผลิตหรือคุณค่าที่เกิดเป็นไปตามเป้าประสงค์ยุทธศาสตร์หรือไม่
- 5) ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ครอบคลุมปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีสนับสนุนที่เหมาะสม เช่น การวิเคราะห์กระแสสังคมออนไลน์ (Social Listening) การประยุกต์เทคโนโลยีภูมิศาสตร์สารสนเทศสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ การยืนยันตัวบุคคลเพื่อป้องกันการสวมรอยหรือปลอมแปลงข้อมูลบุคคล เทคโนโลยีด้านความปลอดภัยและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ เป็นต้น

5.5 เครื่องมือสำหรับการขับเคลื่อน การติดตามและประเมินผล

ในสถานการณ์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและทิศทางการบริหารราชการภาครัฐที่มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการสู่ระบบภาครัฐดิจิทัล ดังนั้น เครื่องมือดิจิทัลจะมีบทบาทสำคัญในการติดตามประเมินผล โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

การบริหารจัดการงานและกิจกรรมในโครงการ (Task management tool) เพื่ออำนวยความสะดวกในการวางแผน จัดการงาน กำหนดภาระงาน ประสานงาน จัดสรรและแจกจ่ายงานพร้อมทรัพยากรที่ต้องใช้ในแต่ละงาน ทำให้คณะกรรมการสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันท่วงที สถานการณ์ ลดช่องว่างและอุปสรรคของการสื่อสาร อีกทั้งมีระบบรายงานผลที่สามารถปรับแต่งได้ตามความต้องการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการโครงการภายใต้นโยบายฯ ได้ในภาพรวม เช่น การแสดงผลแยกตามแนวทาง/มาตรการ การแสดงผลในรูปแบบที่ภูมิศาสตร์ เป็นต้น

การแลกเปลี่ยนข้อมูล (Data Exchange) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำข้อมูลมารวมศูนย์และเกิดการบริหารจัดการโครงการเชิงนโยบายในภาพรวม มุ่งเน้นการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานหรือระหว่างระบบ ผ่านธรรมาภิบาลและมาตรฐานด้านข้อมูลภาครัฐที่ได้กำหนด ทำให้อำนวยความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงานโดยเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบของแต่ละหน่วยงาน โดยไม่จำเป็นต้องกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนและป้องกันความผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูล อีกทั้งลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลืองในการจัดทำรายงาน และสามารถรายงานข้อมูลได้ทันต่อสถานการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล เมื่อมีการรวบรวมข้อมูลผลจากดำเนินงานโครงการจากแหล่งต่าง ๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยหลักการสถิติและเทคนิคด้านข้อมูล เช่น เหมืองข้อมูล (Data Mining) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และการเรียนรู้ของระบบ (Machine Learning) เพื่อสังเคราะห์หรือค้นหาประเด็นปัญหาใหม่ๆ ที่จะสามารถนำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย นอกจากนี้ เครื่องมือจากเทคโนโลยี Business Intelligence สามารถนำมาประยุกต์และสนับสนุนการจัดทำรายงาน โดยนำข้อมูลมาแสดงผลให้เหมาะสมกับมุมมองของแต่ละบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย

ภาคผนวก
ตัวอักษรย่อหน่วยงาน

ตัวอักษรย่อหน่วยงาน

ตัวอักษรย่อ	ชื่อเต็ม
กค.	กระทรวงการคลัง
พม.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
คค.	กระทรวงคมนาคม
ดศ.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ยธ.	กระทรวงยุติธรรม
รง.	กระทรวงแรงงาน
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
ธปท.	ธนาคารแห่งประเทศไทย
กสทช.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
NT	บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)
ก.พ.ร.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
สคบ.	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
สพธอ.	สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
สสส.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
สปส.	สำนักงานประกันสังคม
สพร.	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
กปส.	กรมประชาสัมพันธ์
สคช.	สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

